

VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK

Goebbelsovi
dnevnik
str. 12

Na letošnji fokalorni
festival v Beltincih so šli
vsi, »šteri so od kolena
menši pa od poplata
reki«, pa tudi tiste de-
luce s kitkami, ki so od
odra za tri palce več-
Več o festivalu na
strani 8

UGODEN NAKUP MOPEDOV TOMOS

10% popust
PRI TAKOŠNEM PLAČILU
MOŽNOST PLAČILA S ČEKI
NA TRI IN PET OBROKOV
BREZ OBRETI OD 25. JULIJA DO 10. AVGUSTA '92
V PRODAJALNJI
TEHNOPROMET M. SOBOTA

Vse potivodijev in KOLESAR Beltinci

Podjetje za komoditeto
Lápec je začelo 23. julija
kopati predor za železni-
ško progo Murska Sobo-
ta — Martinje — Mono-
šter. Več o akciji in načr-
tovani progi preberite na
strani 5

Komintentom banke ponujamo:

- prodajo blagajniških zapisov SKB v tu-
jem denarju za pravne in fizične osebe. Bla-
gajniški zapis vam ohranja vrednost od deviz-
nih prilivov oz. nakupa deviz,
- posojila kmetijcem,
- SKB prodaja potovalne čeke v hrvaških
dinarjih, ki so vnovčljivi na vseh poštah v Re-
publiki Hrvaški.

SKB BANKA D.D.

VEČ KOT PARTNERJI VEČ KOT BANKA

VESTNIK

Murska Sobota, 30. julija 1992 • Leto XLIV • Št. 30 • Cena 60 SIT

Dopusti, vročina, a sklepčni

Znani kandidati za dobitnike občinskih priznanj in častnega občana — Ravnatelj bode imenovali šele, ko bodo dobili mnenja zavoda za šolstvo — Občinski proračun bo lahko v drugem polletju višji za okrog 12,2 milijona tolarjev — Cvetlična ulica v spomin na travnike — Strpno do rešitve zadeve Razkrižje — Malomarno gospodarjenje na plantaži v Radoslavcih naj prouči javni tožilec — Se kar strpno tudi o borcih

To so osnovna vprašanja, ki so jih v ponedeljek popoldne obravnavali vsi trije zbori občinske skupščine v Ljutomeru. Bili so sklepni, in to kljub neugodnemu času pa še pasje vroče je

bilo — zunaj in tudi v veliki sejni dvorani občinske skupščine. Občinski praznik bodo poslej praznovali 9. avgusta, v počastitev na 1. slovenski tabor, ki je bil leta 1868 v Ljutomerskem parku. Vsi trije zbori so soglasno sprejeli sklep, da bodo imenovali za častnega občana občine Ljutomer prof. dr. Antona Trstenjaka, ki je s svojimi javnimi nastopi »predvsem promoviral prileškega človeka, svojo rodno Prlekijo in s tem nedvomno tudi sedanjo Ljutomersko občino ter Ljutomer kot središče Prlekije«. Občinsko družbeno priznanje — plaketo z listino — pa bodo podelili 73. območnemu štabu TO za izredno hrabrost, zavzetost ter izjemne zasluge pri obrambi Republike Slovenije, pa tudi Policijski postaji Ljutomer za izjemne zasluge pri obrambi samostojnosti in nedovisnosti Republike Slovenije. Plaketo z listino in denarno nagrado bodo podelili Vladimirju Mihaliču iz Štročje vasi za pomembne inovativne dosežke in kakovostne izdelke (oljne tlačilke, pnevmatski cilindri, stroji za

pletanje žice idr.) v njegovi domači delavnici. Ko je tekla beseda o izhodiščih za pripravo rebalansa občinskega proračuna — le-tega bodo lahko na račun dodatnih sredstev iz državnega proračuna povečali v drugem polletju za več kot 12,2 milijona tolarjev — pa se je nepričakovano razvila polemika razprava o plačah občinske uprave. Delegati (poslanci) so trdili, da so plače na občini previsoke, druga stran pa je dokazovala, da so v skladu z zakonom in da so majhne. Nazadnje so se kritiki morali zadovoljiti s podatkom, da so povprečni zaslužki delavcev z višješolsko izobrazbo okrog 37.000,00 tolarjev neto, in to brez minulega dela. Nekaj so torej uspeli zvedeti, vsega pa ne. Sicer pa bodo o rebalansu proračuna sklepali septembra. Do takrat bo treba med drugim tudi proučiti, kako zmanjšati dokaj visoke stroške za železniške prevoze. Morda zato, ker je bilo zelo vroče, so tokrat uspeli soglasno ali z večino glasov sprejeti oziroma potrditi vse informacije, ocene in odloke. O nekaterih temah (Razkrižje, problematika borcev) bomo nekoliko obširneje pisali drugič.

JOŽE GRAJ

Delovna mesta z občinskim denarjem

str. 4

VREME

Ob koncu tedna bo sončno in toplo. Popoldne so možne posamezne nevihte.

Pregovora

Ce na Petrovo grmi, tisto leto lesnikov in orehov ni.
Ce je o Porcunkuli (2. avgust) vročina, huda bo prihodnja zima.

Oči pomurskih kmetijcev so že lep čas uprte navzgor. Navzgor, kajti tisti, ki krojijo njihovo usodo, so tam zgoraj, se pa za želje in hotenja navadnih smrtnikov kaj malo zmenijo. Težave kmetijcev so pravzaprav že z začetka tega poletja, morda celo še starejše. Žita, ki so dobro prezimila in obetala primerno letino, je prizadela suša in s pričakovanim pridelkom tako ni bilo nič.

Ce jim že ni naklonjena narava, jim bo vsaj država, so menili kmetijci in pričakovali ustrezno odkupno ceno letošnjega pridelka. Pa so se žal vsaj zaenkrat tudi pri tem ušeli. Zaman so bila prepričevanja, zahteve in celo grožnje. Bogovi na zemlji so ostali nepopustljivi in tisti, po hierarhični lestvici manjši, so morali kloniti pred večjimi. Najbolj nebolgli med vsemi so ostali tisti najmanjši, ki bi se pred navadnimi smrtniki radi izkazali kot vsemogočni, pa jim to nikakor ne uspeva. In ves bes, ki je posledica njihove nesposobnosti, skušajo zdaj zlititi na nekoga tretjega, tudi na novinarje, ki niso želeli biti oro-

Pred naravno katastrofo?

dje za dosego njihovih ciljev. Ne trdim, da cilji niso bili dobri, vendar poti za njihovo uresničitev niso bile prave.

Enako kot država je kmetijcem letos nenaklonjena tudi narava. Ta nenaklonjenost prerašča zdaj že v pravo katastrofo, ljudje pa so nemočni. Suša, ki že lep čas pesti tudi pokrajino ob Muri, je že pustila posledice, ki bodo še bolj prišle do izraza v prihajajočih mesecih. Ljudje pravijo, da se bodo sami še nekako prehranili, težje pa bo z ži-vino, za katero bo primanjkovalo krme. In v teh časih kmetijci ne bi smeli ostati osamljeni. Ce tolar ali dva pri ceni pšenice problemov v kmetijstvu ne bi rešila, je pomoč kmetijcem ob tej naravni katastrofi neizbežna. Na to je brez odlašanja potrebno opozoriti tiste, ki teh težav neposredno ne čutijo, imajo pa vpliv in moč, da lahko ukrepajo. Žal pa kaže, da so tisti, ki bi na to že morali opozoriti, vsaj doslej preveč odlašali. Tudi tisti mali bogovi, ki so ob manj pomembnih zadevah znali biti tako glasni. Ravnanje modro in preudarno v pravem trenutku, je človekova največja vrlina in upajmo, da se v naši mladi državi še najdejo ljudje s takšnimi vrlinami.

Iz izkušnje s sušo, ki je tudi v nekaterih prejšnjih letih že prerasla v naravno katastrofo, pa bi se morali tudi kaj naučiti. V preteklosti smo namreč vse preveč vlagali le v izsuševanja in ob tem pozabljali na namakanje, ki je v naših podnebnih razmerah morda še potrebnejše. Posledice so zdaj očitne, zato si ne smemo privoščiti odlašanja.

LUDVIK KOVAC

Vlada obrezuje plače

Vlada se je odločila za administrativni rez v plače, za kar, administrativni poseg namreč, ji nihče posebej ne ploska. Preveč namreč spominja na minule čase in nepopularne pakete in zamrzitve brez haska, pa tudi država s svojimi administrativnimi rezi ne more biti ob vsakem primeru vedno najboljša možna rešitev.

Prvo, kar lahko opravičuje vladno potezo, je neučinkovitost dela v skupščini, čeprav ni bilo pričakovati, da bodo poslanci za vladna zakona na hitro dvignili roko. Poslanci namreč niso sprejeli dveh zakonov, ki jih je vlada pripravila, prvi zadeva omejevanje plač v podjetjih, ki so javna in imajo monopolni položaj, drugi pa plače v tistih dejavnostih, ki se napajajo iz proračuna. In drugo, s čimer lahko vlada pojasni svojo potezo, je, da so plače vseh, ki se napajajo iz proračuna, krepko načele državno blagajno.

Vlada se je torej odločila za zamrzitev julijskih plač v družbenih dejavnostih, premoženstvu, elektrogospodarstvu in na železnici. Izhodiščna plača za julij naj bi torej bila v družbenih dejavnostih 20 tisoč 991 tolarjev (neto približno 13 tisočakov), kot je razvidno s seznama, pa vlada zaenkrat še ni zamrznila plače v državnih upravi.

Ce se s sindikati ne bodo uspeli dogovoriti za drugačne kolektivne pogodbe ali kar za nižje plače, jih bo do konca leta uravnavala na način drsne lestvice, kot je že predvideno v zakonu, ter predvideva tretjinsko zaostajanje plač za tekočo rastjo življenjskih stroškov.

Vladi je treba priznati, da zakona in ukrepa zamrzitve plač ni pisala na pamet, ampak se lahko sklicuje na ugotovitve strokovnih krogov, hkrati pa je treba

dodati, da s plačami skuša popraviti tudi lastne napake. Bo rez v plače rešil proračun in gospodarstvo? Samo ta prav gotovo ne, saj tudi neravnovesja, v katerem se je znašlo gospodarstvo, niso povzročile le plače po sedanjih kolektivnih pogodbah. Ugotavljajo pa, da so visoke plače iz proračuna tudi prispevale k zaviranju protinflacijskih prizadevanj ter padanju družbenega proizvoda.

Ce se bosta vlada in sindikat spet začela pogovarjati o kolektivnih pogodbah z nižjim izhodiščem za plače, potem jima bomo priznali kot uspeh, če se bosta sploh kaj dogovorila, ter velik uspeh, če se dogovorita za smiselne razpone med plačami v različnih dejavnostih. Zamrzitev plač namreč pomeni tudi zamrzitev razlik in plačah med različnimi dejavnostmi, ki so nerazumljive in nesprejemljive ter so lahko vedno znova vzrok socialnih napetosti.

MAJDA HORVAT

POLJOOPSKRBA

Trgovina MARIBOR, tel.: (062) 303-984
Trgovina M. SOBOTA, tel.: (069) 21-048

- nahrbtni škroplilnice SO-LO
- nahrbtni in vrtni kosilnice JONSERED
- visokotlačne stiskalnice za seno in slamo po zelo ugodnih cenah

Iz Zagreba piše

Dudek in Dudki

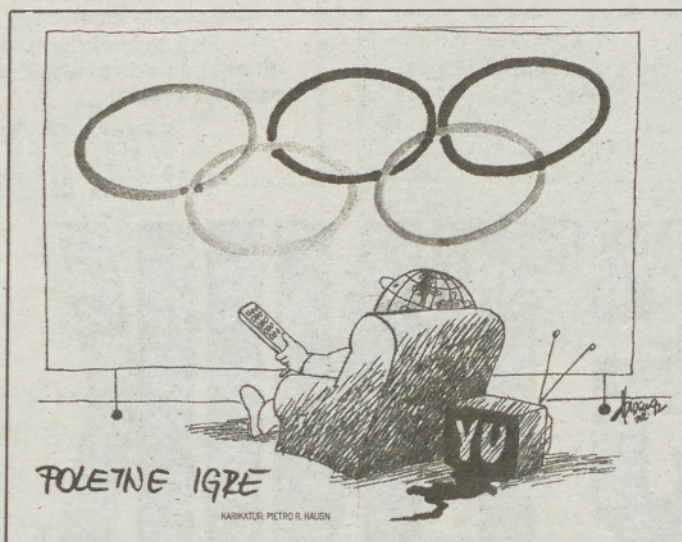
V nedeljo bodo državljani Hrvaške doma in na tujem, živi in mrtvi, sedanjci in nekdanji stalni prebivalci »lijepe naše« pr- vič na neposrednih volitvah izbi- rali predsednika države in po- slance samo za »gornji dom« hr- vaškega parlamenta, kot imenu- jejo poslanski dom hrvaškega sabora. Izhajam iz lastnega do- živetja, ki pojasnjuje, kako bodo na hrvaških volitvah v polovnih razmerah odločale o usodi Hr- vaške tudi »mrtve duše«. Pred štirimi leti sem stalno zagrebško bivališče zamenjal s slovenskim, kljub temu pa bi lahko volil na prvih večstrankarskih volitvah aprila in maja 1990 in tudi sedaj so mi na zagrebški naslov posla- li vabilo z izpiskom iz volilne evi- dence, ki zadošča kot uradni do- kumenti za udeležbo na nedelj- skih volitvah. Zato me tudi ne preseneča, da dunes nikomur ni- ti približno ni znano, koliko ljudi se je zapisalo v volilne sezname, razen morda režiserjem ponovne volilne zmage Hadezeja in dr. Franja Tuđmana.

Če bi sodili po predvolilnih mitingih, bi morali na tokratnih volitvah zmagati pravaši Dobro- slava Parage, ne glede na to, kaj si kdo o njih misli, in ne glede na to, da bi po morebitni njihovi zmagi v potokih tekla hrvaška in srbska kri, saj najmlajši pred- sedniški kandidat Dobroslav Pa- raga, ki bo decembra dopolnil 32 let, napoveduje »veliko Hrva- ško« do »porušenega Beogra- da«. Vendar pa ljudje zama- trepajo pred ustaskim poho- dom na Beograd, kot pravaše zmerjajo hadezejevci in sem ter tja kakšen levičar, kajti lahko dam roko v ogenj, da bodo ha- dezejevci storiili vse za ponovno osvojitve oblasti, zlasti pa, da vsaj za pet let podaljšajo man- dat sedanjega predsednika dr. Franja Tuđmana, ker po volilni zakonodaji lahko politične

stranke, ki tekmujejo na volitvah s predsedniškimi in poslanskimi kandidati, na volišča kvečjemu lahko pošljejo svoje opazovalce. Celo pravaši, ki bi za ceno ruše- nja hadezejevskega režima in Tuđmanu podprli v javnosti naj- popularnejšega predsedniškega kandidata, 44-letnega liberalca Dražena Budiša — in to jim je nemara edina pozitivna lastnost —, ne bodo mogli po mirni poti uresničiti teh namer.

Do skrajnosti naelektreno predvolilno ozračje na Hrva- škem je pravzaprav boljša kopija od originala predvolilnega doga- janja spomladi 1990, ko je na Miloševićovo veliko Srbijo odgo- voril hrvaški narod prek HDZ-ja in Tuđmana z veliko Hrvaško do Drine, sedaj pa so vloga hadeze- jevcev sprejeli pravaši in meje ve- like Hrvaške pomaknili do Su- botice, Beograda in Buke Kotor- ske. Zato nove volitve ne bodo predstavljale hrvaškega obraču- na med preteklostjo in seda- njostjo, kot so napovedovali na- rodnjaki dr. Savke Dabčević- Kučar, temveč — kljub tragi- čnim izkušnjam z vojno in njeni- mi posledicami — ponovno vra- čanja v preteklost, kar pa bo Hr- vaško pahnilo še v večjo bedo in tudi v spore s sosedi, ki si edino- le želijo kolikor toliko normalne odnose. V takem primeru se lah- ko tudi nam Slovincem slabo pi- še, o čemer pričajo tudi dosega- nji nasporazumi in spori ob hr- vaško-slovenski kopenski in zla- sti še nedefinirani morski meji. Zato je tudi v našem interesu, da tokrat dudka, ki je po znani televizijski nadaljevalki iz se- demdesetih let o »Gruntovci- nih« simbol hrvaške poštenosti in predvsem naivnosti, spet ne pripeljejo žejnega čez vodo — se pravi, da na hrvaškem ne bo na oblasti samo ena stranka, vodjo populističnega gibanja Tuđma- na pa na državnem prestolu za- menjata ali Dražen Budiša ali dr. Savka Dabčević-Kučar, ki v Sloveniji iščeta prijatelja in za- veznika, ne pa sovražnika. Upaj- mo.

Peter Potočnik

Otvoritev 25. olimpijskih iger

Olimpijske igre v Barceloni je odprl španski kralj Juan Carlos, ki se je gostiteljem še posebej prikupil, ko je slovesni obred začel v katalonščini. Sedem stoletij je katalonska prestolnica sanjala o tem, da bi postala gostiteljica olimpijskih iger. Sedaj, ko jim je to uspelo, je bil program investiranja v »olimpijsko infrastrukturo« naravnano tako, da bo okrepil pozicijo Katalonije kot najbogatejše in najbolj dinamične španske regije. V zadnjih šestih letih je bilo namreč za olimpijske igre namenjenih 7,5 milijarde dolarjev.

Na gala predstavi je sodelovalo tudi veliko slavnih ljudi, med njimi Placi- do Domingo, gledališče La Fura Del Baus in mnogi drugi. Po starem grškem olimpijskem protokolu pa so prvi po stadionu zakorakali grški športniki in športnice. Za njimi pa še 172 delegacij držav udeleženk. Za zastavonošom Rajmondom Debevcem se je zvrstila slovenska ekipa s 35 tekmovalci, ki bodo nastopili v 12 disciplinah. Tako bo Slovenija kot samostojna in priznana drža- va prvič nastopila na poletnih olimpijskih igrah. Dve državi, ki bosta v Barce- loni sicer imele svoje predstavnike, pa dovoljenja nista dobili. Makedonija, ker njen status v MOK še ni urejen, ter srbska in črnogorska reprezentanca iz do- bro znanih razlogov. Vsi ti bodo uvrščeni v ekipo neodvisnih olimpijskih udele- žencev.

Z drugo večjo skupino slovenskih športnikov pa je nepričakovano odpoto- vala tudi desetčlanska ekipa iz BiH.

V današnjem času sodelovanje na olimpijskih igrah ni samo športno tek- movanje, ampak tudi priznanje nacionalne identitete. In Slovenci lahko samo upamo, da bo po katalonskih stadionih zadonela tudi naša Zdravljica.

Kriza v OZN

Namesto da bi svetovna orga- nizacija osredotočila svoje sile na odpravljanje krize v Bosni in Hercegovini, se izgublja v notra-

njih sporih, ki so za OZN dokaj nenavadni. Butros Gali je na- mreč zavrniti tisti del londonskega sporazuma, kjer je predloženo, naj mirovne sile Unproforja prevzamejo nadzor nad težkim orožjem, ki pripada vojskujočim se silam na ozemlju Bosne in Hercegovine. Po njegovem mne- nju bi s to odločitvijo morali v BiH poslati dodatnih 11 tisoč mi- rovnih opazovalcev.

Diplomati iz Varnostnega sve- ta so Galijsvo zavrnitev ostro kritizirali, saj v bistvu pomeni, da OZN nima nobene moči. Kljub temu pa VS vztraja pri svojem sklepu.

7000 vojakov nad italijansko mafijo

Na pogrebu za petimi spremljevalci ubitega palermškega tožila Mafije, Paola Borsellina, je množica začela stiskati obroč okoli najviš- jih predstavnikov italijanske države.

Prišlo je tudi do nenadzorovane reakcije ljudi v cerkvi. Kataloni- v Palermu je postala bunker, zavarovana z nekaj obroči policistov. Ko se je končal verski obred, so varnostne obroče okoli cerkve nekoli- ko sprostili in takrat je »počilo«. Po zraku so začeli leteti razni pred- meti. Nekaj udarcev je zadelo šefa policije, ki je siloma utrla pot predsedniku republike Scalfaru.

To so bili v bistvu udarci nemočne jeze na predstavnike države, še bolj sistema, ki je Sicilijo prepustil »mafijski oblasti«. Italijanski komentatorji so pogreb inenovali tudi upor proti državi kot »mogu- cu mafiji«. Sistem se je kmalu začel razkrajati, saj je po tem dogodku kmalu odstopil palermški župan Aldo Rizo, nekdanji sodni »pre- črte«, človek, ki je z nepodkupljivostjo in poštenostjo do nedavnega pomenil upanje, da se lahko kaj spremeni. Na prošnjo predsednika republike je odstopno izjavo preklical.

Po atentatu se je država odločila sama spopasti z mafijo in se odločila za selitev mafijških šefov, kolikor jih je v zaporih, s seboj na osamljen otok Pianosa. Ljudje še zahtevajo, naj oblast poskrbi, da bo zapor dobro zavarovan.

Zaradi dogodkov na Siciliji je minister za pravosodje, za obmo- bo in notranje zadeve izdal sporočilo, da na Sicilijo pošlje vojsko 7000 vojakov s policijskimi dolžnostmi. S tem začne vlada boj proti organiziranemu kriminalu. Dejstvo je, da je položaj »mafije« na Siciliji ušel iz rok, saj ne ve natančno, kdo vse se meša v to in kako so zveze mafije z gospodarskim in političnim svetom.

Iraqgate

Ob koncu prejšnjega tedna so ZDA, Velika Britanija in Francija zagroze iraškemu predsedniku Sadamu Huseinu z »nepredvidljivimi posledicami«, če se ne bo podredil dogovorom in sklepom o prene- janju in dovolil inspekcijski skupini OZN-a stopiti v posejane iraške kmetijskega ministrstva, kjer naj bi bili skriti dokumenti o jedrski zmogljivosti. Vendar se je Husein po nekaj dnevih premislil in p- dal, da bo dovolil preiskavo.

V nasprotnem bi prišlo do vojaškega posredovanja, kjer bi po- lovale le zračne sile z letalonosilk Saratoga in Independence. Sani- ga naj bi bila v Sredozemlju zaradi razmer na Balkanu, vendar so- jo, da je v pripravljenosti predvsem zaradi Iraka.

V ameriški javnosti pa hkrati odmeva objava podatkov o tem, da ZDA tako rekoč do začetka zalivske vojne pomagale pri razvoju iraškem jedrskem programu, potem pa skušale vso krivdo naprni na ropi. Afere se je tako prijel ime Iraqgate. Eden od demokratskih kongresnikov je javno obtožil Georgea Busha, da je njegova admi- stracija zavajala javnost in skrivala resnično politiko do Iraka. A- meriški predsednik naj bi se ves čas dobro zavedal vzpona diktatorske vo- jaške moči in mu konec leta 1989 odobrili posojilo pod prejšnjo gre za vlaganje v kmetijstvo.

Kongres o aidsu

Aktivisti v boju proti Aidsu so v Amsterdamu na kongresu aidsa obtoževali vlado ZDA, da ovira raziskovalno- lo proti tej bolezni. Konferenca se je udeležilo okrog 11 tisoč znan- stvenikov, zdravstvenih delavcev, aktivistov in novinarjev.

Na kongresu so začeli razkrivati čedalje večjo nemoč sodne medicine in obup ljudi, ki so okuženi s tem virusom. Ker farmacev- ske tovarne še niso izdelale učinkovitega zdravila, se bolniki zatekajo k raznim zeliščem in celo k obredom.

V ŽARIŠČU

Državotvorni in nedržavotvorni politiki

Manihejstvo je filozofski in religiozni nakup, po katerem vladata v svetu dve načeli, dve moči, ki sta med seboj v neneh- nem boju. In tak manihejski koncept se je v političnem ži- vljenju Slovenije ohranjal tudi ves minuli teden, ki ga v tem žariščnem komentarju merimo od ponedeljka do ponedeljka. To pa je tudi razlog, da v njem ne omenjamo, kako se je izte- klo sprejemanje volilne zaka- nodaje kot domnevnega sklep- nega dogodka pred odhodom na parlamentarne počitnice. Če bo potekalo po »manihejskem scenariju«, se ne bo izteklo, to je mogoče napovedati.

Vsekakor je zanimivo, kako hromeč je ta manihejski duali- zem v slovenski politiki. In to ni normalno, kajti nasprotova- nje dveh načel je predpostavka sleherne dinamikičnosti.

Za slovensko politiko pa je značilno, da je prepad med enim in drugim načelom v bi- sivu nepolitične narave.

Deluje pač v skladu s temelj- no razklanostjo slovenske poli- tične duše, kar je po eni strani izraz politične nezrelosti, po drugi pa slovenska nacionalna travma.

Kako torej deluje? V prejš- njem sistemu je delovalo kot nasprotje med režimom in nje- govimi nasprotniki. V tem je bi- la preslikava marksističnega načela o antagonizmu dveh ra- zredov, izkoriščevalcev in izko- riščancev. V novem sistemu de- luje kot nasprotje med ruralci in urbanci, o čemer smo govorili zadnjič.

Zdaj je ta izključujoči spor iz parlamenta prešel na raven mi- nistrstev, kjer je bil sicer vse čas latentno navzoč, že od sa- mihi začetkov oblikovanja Dr- novškove vlade. Izražalo ga je skorajda neprišteveno drenjanje v politični sredini, kar lahko jemljemo tudi kot nekakšen poskus, da bi se konfrontaciji vendarle izognili.

Janševi Premiki so vso stvar toliko premaknili, da niti parla- mentarne počitnice ne bodo mogle več zavreti procesov raz- krajjanja znotraj vlade.

Pa tudi državno Predsedstvo se začne odkrito cepiti. S svo- jimi razglasi javnosti je čedalje bolj smešno in čedalje bolj očitno postaja, s kakšnimi zata- jevanji notranjih nesoglasij se otepa. Razecep gre po liniji dr- žavotvorni-nedržavotvorni člani predsedstva. Potemtakem na enak način kot v Drnovškovi vladi.

Značilno je tudi, da konflikt ne poteka ločeno, marveč kar počez, od parlamenta sega v predsedstvo. Predsednik vlad- nega ekonomskega sveta dr. Bogo Kovač je tako v imenu »gospodarstvenega« dela vlade izjavil, da vrsta državot- vornih sektorjev v vladi ni upo- števala omejitev, zaradi česar država nerazumno troši in je zategadelj primorana iskati re- zerve »na socialno najbolj ob- čutljivem področju«. Za eko- nomista-liberalca Hayekove šole je to kajpada čudna izjava, ki prejkone kaže, da se liberal- ni demokrati branijo očitkov državotvornega Janše nedrža- vortvornemu Školču prek sicer korektnega Kovača.

globus

NEW DELHI — V zahod- noindijski državi Gujara je v zadnjih dneh zaradi dežja umrlo že 88 ljudi.

MADRID — Špansko združenje za varstvo živali je pripravilo demonstracije za odpravo bikoborbo v tej drža- vi. Po glavnih ulicah so nosili naslednje napise: »Mučenje: niti umetnost niti kultura.« Doslej so zbrali že 2,5 milijo- na podpisov.

HONGKONG — V tibe- tanski vasi DONGZI je 50 let nihče ni umrl. Zadnji po- greb je bil 1942. Najstarejši občan je star 142, 188 pa jih je starih nad 130 let. Tako se je zaradi izredne trdoživosti število prebivalstva povečalo s 680 na 6224. Znanstveniki trdijo, da so razlogi za trdno zdravje in dolgo življenje okolje brez onesnaževanja, prijateljski in pristranski odnosi med prebivalci in zdrava hra- na, ki je sestavljena predvsem iz fižola, rib in riža.

TEHERAN — V zadnjih dneh so aretirali 40 žensk, ki so bile po mnenju verskih oblasti premalo zakrite. V se- vernoiranskem mestu Rusdar pa so nekaj žensk iz istih ra- zlogov javno prebičali.

BONN — Posmrtno ostan- ke Adolfa Hitlerja naj bi 1970. leta izkopali, jih pripel- ljali v SZ, zdaj pa naj bi bili zakopani v zaporu Lefortovo v Moskvi.

MOSKVA — Starejši ob- čani so dobili pokojnino, ki pa je ne morejo porabiti. Po- kojnino namreč izplačujejo z bankovci za 5 tisoč rubljev, tako da si morajo en banko- vec deliti trije upokojenci. Poleg vsega pa prodajalci no- čajo zamenjati bankovcev, češ da nimajo drobiža.

BEograd — Srbija je zadnja država v Vzhodni Ev- ropi, ki je odstranila komuni- stično zvezdo z državne za- stave.

LJUBLJANA — Za sred- nje dober avtomobil bi moral Slovenec s povprečno plačo varčevati šestdeset mesecev, če ne bi bilo devalvacije in ne bi imel drugih izdatkov.

Obsodbe vojaškega sodišča v Splitu

Vojaško sodišče v Splitu je včeraj obsodilo Milana Babiča na 15 let zaradi odcepnitve Krajine od Hrvaške in zaradi ogrožanja ozemelj- ske celovitosti Hrvaške. Iz istih razlogov so obtožili tudi Milana Mar- tića, Lazarja Macuro, Mileta Razpolja in Slavka Ožegovića.

Na dvanajst let zapora so obsodili še štirinajst drugih krajskih funkcionarjev. Na sojenju ni bilo nobenega obtoženega, zato je sodiš- če izdalo firalico.

Javni neredi v Angliji

V treh angleških mestih Blackburnu, Huddersfieldu in Burnleyu so izbruhnili javni neredi, v katerih je bilo ranjenih 30 policistov. Do krize je prišlo v obdobju najhujše gospodarske krize v Britaniji od 40. let, saj je tam 2,7 milijona nezaposlenih.

Ce odštejemo proizvodnjo nafte, se je obseg britanske proizvod- nje zmanjšal že sedmo četrtletje zapored, kar je največje nazadovanje po drugi svetovni vojni.

Srbija

ponareja dokumente BiH

Kljub sankcijam dobiva Srbija (in Črna gora) blago tako, da ga uvaža z dokumenti BiH, predvsem tistega dela, ki je pod srbsko oku- pacijo. Suddeutsche Zeitung poroča, da je v to precej vpleteno nemško gospodarstvo. Nemške carine so že napovedale ustrezno preiskavo.

Nove žrtve med novinarji

Na jugoslovanskih bojišnih novinarji nimajo prav nobene zašti- te, saj jih ne varujejo niti znak PRESS niti TV. Tako je vojna terjala novo žrtev med novinarji na izhodu iz Dobrinje, kjer je zaradi ran umrl snemalec TV Bosna in Hercegovina Branko Tesanović. To je že dvanajsti novinar, snemalec in delavec TV BiH, ki je padel v trimese- čni vojni. Le nekaj dni prej je granata ubila fotoreporterja Oslobođe- nja Salka Hondo.

Hudo ranjena pa je bila tudi Novinarica ameriške TV-družbe CNN Margaret Moth, ki jo je ranil ostrostrelec, ko se je s svojo sne- malno ekipo prebijala proti letališču Butmir.

PREBLISKI

»Mi v Avstraliji slabo poznamo svojo domovino, le kako naj po- tem imamo pregled nad dogajanjem v Evropi?«
GARETH EVANS, avstralski minister za zunanje zadeve

»Nafine vrtno na Aljaski ugajajo celo severnim jelenom. Zakaj bi se drugače zbirali ob njih.«
GEORGE BUSH, ameriški predsednik

(Te besede so na londonskem srečanju ekologov razglasili za »antiekološko izjavo letas«)

»Svet in Evropa sta kot lonec z zelo nevarnim eksplozivom. Lah- ko je veliko bolj nevaren kot hladna vojna.«
Vaclav Havel za časopis ZEIT

Nafta, tuji delavci in njihov odhod

Zakon o zaposlovanju tujcev je začel veljati 18. julija, tuji delavci, ki so že zaposleni pri nas, imajo do 15. oktobra možnost, da prošili za osebno delovno dovoljenje pod ugodnejšimi pogoji. Vendar slednje povsem ne velja za tiste tuje delavce, ki dnevno prihajajo na delo, so torej delovni migranti. Ti si lahko pridobijo osebno delovno dovoljenje le za določen čas, torej za eno leto, ne glede na to, koliko časa že delajo pri nas. Natančnega podatka, koliko delavcev iz sosednje države prihaja dnevno na delo v Pomurje, še ni, ocena pa je, da jih je v lendavskih podjetjih zaposlenih približno tisoč, nekaj sto pa v ljubljanskih.

Zakon je torej sprejet, postavlja pa se vprašanje, koliko zakon odpira vrata podjetjem za odpustitve tujih delavcev, ko bodo podjetja to počela, kakšna bo njihova kadrovska politika ob tem zakonu, ali bodo ob odhodu tujih delavcev njihovo mesto zapolnili naši nezaposleni.

Podjetje Nafta iz Lendave ima 250 delavcev, ki dnevno prihajajo na delo čez mejo. Zaradi tolikšnega števila zaposlenih tujih delavcev so bili do podjetij na shodi ostri kritike nezaposlenih iz domače občine, ki so nezadovoljstvo ob napovedi, da bodo izgubili delo, pa so pokazali tudi že hrvaški delavci.

Direktor Nafta, Miloš Ošlaj, pa je o zakonu, seveda z vidika podjetja, povedal:

»Zakon prinaša za vse migrante leto dni status quo, če seveda podzakonske določbe ne bodo pomenile kaj drugega, ne bodo tega sedaj ne vem. Seveda se bomo podrežali zakonu, ko-

likor bo potrebno, vendar osebno pogrešam določbe, ki bi imele v sebi tudi restriktivno politiko zaposlovanja, ne samo novih delovnih mest, kakor določa zakon.

V tem trenutku se nihče nikogar ne meče ven, mi bomo potrebovali ljudi, vendar je vprašanje, kako bomo reševali politiko zaposlovanja, posebej sedaj, ko imamo že toliko domačinov, ki so že več kot dve leti brez zaposlitve.

Naša politika je, da smo počasi, res počasi začeli zaposlovati, ker čutimo, da se staramo, v miselnosti in ne po letih, čeprav tudi po letih. Od prejšnjega načela — ne zaposlovati — smo prešli k drugemu, tudi zmanjševati število ljudi, vendar ostati sveži pri visokem kadru. Tako počasi štipendiramo in zaposlujeemo uspešen kader.

— Kako delavci tujci sprejemajo zakon o zaposlovanju tujcev delovne sile?

»Zaenkrat želijo imeti le do-

datna pojasnila. Naši delavci, dnevni migranti, so s Hrvaške in oni so tak zakon že zdavnaj izvedli. Njihov zakon je približno enak kot pri nas. S tem, da so njihove zakonske pogoje bolj restriktivnejše.

V tem trenutku pri nas ni kakšnih posebnih konfliktov, delavci poznajo zakon in mi svoje obveznosti.

— Pa vendar je bilo slišati o nezadovoljstvu teh delavcev, ki jih zakon prizadeva.

»Veste kaj, če kdo zapiše na zid, dobesedno: »Ako nečemo raditi mi, nečete ni vi,« je to stvar posameznika ali zvevrtirane skupinice. To ni vprašanje, ki bi ga obešali na veliki zvon. Mislim, da se vsi, ki delamo v podjetju, zavedamo, da

so enkrat časi restriktivni, drugi drugi časi in bilo bi narobe, če bi se ločevali po barvi oči.

— Se bo število delavcev pri vas po preteku enega leta ali po času statusa quo zmanjšalo?

»Nuja je, da se bo število delavcev v podjetju Nafta zmanjšalo. Če me sprašujete po tujih delavcih, dnevni migranti, moram reči — tudi. Vendar se enkrat se moram vprašati, kakšne bodo podzakonske določbe.

Je namreč vprašanje nekaterih ključnih delovnih mest, nekaterih specialistov, za katere si bo podjetje na vsak način prizadevalo, vprašanje pa je za druge delavce, ki se jih da nadomestiti z našimi nezaposlenimi. Za tiste pa seveda podjetje ne bo dalo vloge.

Vprašanje je torej naša migrantska politika v primerjavi z našimi nezaposlenimi in drugo vprašanje, koliko specialistov potrebuje podjetje, ki se pri nas lahko dobijo ali pa tudi ne. In to sta ključni točki, ki se morata izkristalizirati.

— Govorite o soodvisnosti migrantske politike in številu nezaposlenih pri nas. Bodo nezaposleni domači delavci dobili pri vas spraznjena delovna mesta?

»Če govorim o podjetju Nafta, je odgovor ne. Gre za to, da če bi odslužili določeno število ljudi, neodvisno, ali so to migranti ali ne, 250 ali 300 delavcev, bi to podjetje še zmeraj normalno poslovalo.

MAJDA HORVAT

SSS in SDU

Zaradi gneče in medle razpoznavnosti, ki dodatno zamegljuje preglednost v slovenski politični pokrajini, se stranka SDU (Socialdemokratska unija) v javnomnejskih raziskavah označuje kot »Močnikova socialdemokratska unija«. Kot »Žakljev socialist« je opisana Socialistična stranka Slovenije (SSS). Prvi potegnejo največ tja do pol odstotka glasov, drugi vlečejo neke med dva in tremi odstotki. Sicer pa so bili Močnikovi socialdemokratski unionisti doslej znani kot projugoslovansko usmerjeni, medtem ko so Žakljevi socialisti, predvsem po zaslugi klenega Gorenjca Viktorja Žaklja, tačas podpredsednika v Drnovski vladi, iz bolj trdega nacionalnega testa. Pred vsemi drugimi strankami so predlagali prebiscit o samostojnosti, ki ga je potem izpeljal Demos.

nedržerske sposobnosti in sploh niso podjetnega kova. Saj se sicer ne bi ball izgube jugoslovanskega trga.

Farkaš pravi, da ne more dati »eksaktnih odgovorov« o tem, koliko je bila SDU nekoč »jugoslovenarski ferajon«. V srboski SDU so zvečine gospodar-

stveniki, predsednik stranke je Salavec. Dejstvo pa je, pravi Farkaš, da je stranka tudi na re-publiški ravni nastajala pod iniciativo ljudi, ki so bili v gospodarstvi zbornici. O neki njihovi eksplicitni projugoslovanski usmerjenosti pa ne morem govoriti. Sploh pa izrekam samo

svojo sodbo.

»Smo za nevtralnost in proti vstopu Slovenije v pakt NATO. Poudarjamo svobodo medijev, neodvisnost sindikalnega gibanja in regionalizem.« Za sinergijski učinek obeh strank je, po Farkaševi interpretaciji, značilna distanca do tako imenovane »državotvornosti«. Sodelovanje v sedanjih vladi naj jih ne bi oviralo pri vzpostavljanju kritičnega odnosa do njenih ukrepov. »Smo za kulturni predvilični boj, vračali pa bomo z enako mero, če se bo v tem boju ravnilo na balkanski način. Smo levičarji v evropskem smislu. Kmetijstvo ne more biti v zakupu ene same stranke.« Pri tem Farkaš izreka nekaj takega kot samokritiko preteklosti svoje stranke, ki je kot nekdanja SZDL kmetje mrežila v svoje vrste. Njena evropska preteklost pa torej takšna! STEFAN SMEJ

Gospodov dan ni za težaška dela

Marki, samor spadata gospod Kavaš in gospod Smej, nikoli ne kopa, ker pravijo, »veliko svinjo je težko ubiti, to je težaško de-

lo, pa po gospodovem dnevni-
ku, ki ga ne strani in vespovsod,

Go pod Stefan Smej kot pozna-
nega filozofa opu-
stati, ki je pre-
stavlja, ki je v zadnjem
delu svetovnega nav-
skriti, o katerem
pravi njegovi profe-
tanekeleto: »Vedno je

in je ali samopravljaje s-
markizma, je bil tako za-
da smo se gredli ob
je, toda vedno ima koristi:

Zaradi takšnega značaja me ne
može biti na nivo obreko-
vanja, pri, zakompleksiran za-
stano poslušati očitek, dru-
ga, ki bi bil v eno izmed in-
tektualnih, ki so tre-
da pa zeleni v
markizma, ki jim je za-
zgod, da je tudi
v drugo, je tudi

vestnik 30. JULIJA

S kakšno pravico piše gospod Smej o letni konferenci krščanskih demokratov, če ni bil na konferenci. Gospodov dan ni za delo.

Z najmanjšo mero kulture in kot intelektualci si ne bi smeli privoščiti, da drugi dan piše o tem, da provokativno obleti nekatere udeležence in sestavi članek, iz katerega ni razvidno, ali je intervju z gospodom Kavašem, Peterletom ali s samim seboj v smislu pranja in vdiranja lastne duše.

O bograču, vinu, poticah in manipulaciji, ki jo je v nedeljo prej na istem mestu izrekel med mašo gospod Obal kot predstavnik vseh nas — oblasti, ne bom pisal. O tem bom postavil skupščinsko vprašanje.

O tem da sem kot prenovitelj nagovarjal pijančka, da naj vpraša gospoda Peterleta, kam so šle marke, pa toliko:

1. Človeka, ki je to vprašal, osebno nikoli nisem srečal. Da je pijanček samo zaradi vprašanja, pa moje mnenje: Vprašal je ko-
rektno, jasno, gospod Peterle pa so odgovorili medlo. Če je vprašanje merilo pijanstva, potem je Peterle-
tov odgovor še bolj pijan. Ali je Pe-
terle zaradi takšnega odgovora pi-
janec, pa si ne bi upal trditi. Tak-
šno vzročno zvezo sta postavila gos-
pod Kavaš in Smej.

2. Sem toliko samozavesten, da za stvari, ki me motijo, postavljam vprašanja sam. O tem so dokazi. Vedno jih postavljam brez intrin in skrivnanje za drugim imenom.

3. Gospoda Kavaša in Smeja moti prenovitelstvo. Prvega kot

»zločinstvo« nad gospodom Peter-
letom, drugega zaradi razmišlja-
nja, kako lepo bi bilo prenovite-
ljev v peklju, če bi vsi nekdanji
»boljševiki« pobegnili v nebesa.
Seveda če bi jih sprejeli, kajti klju-
če imajo gospod Peterle, in gospod
Smej bi stali v vrsti.

4. Nasa stranka je od vsega za-
četka v parlamentu legalno izpo-
stavljal vprašanje sposobnosti
Peterletove vlade. To takrat, ko so
se v nekdanjem Demosu poljublja-
li in križali med seboj, ko so s
skupnimi močmi zlivali gnojnico
na prenovitelje. Danes me kot pre-
novitelja moti, da se z gnojnico
ohlajajo med seboj, da gospod Pe-
terle ne kropijo s sveto vodo, ki naj
očisti duha in spravi Slovence, am-
pak kropijo prav tako z gnojnico.
To so storili tudi v Kančevih na
račun prenoviteljev.

Evgen EMRI

Ko vam je vroče, pomislite na mrz!

Poceni nakup izdelkov JASSA:

— moške in ženske puhovke samo 6.890 SIT —
ženske in moške bunde od 5.460 naprej — otroške
bunde od 2.340 dalje — otroški kombinezoni in
kompleti od 2.400 naprej

MOŽNOST PLAČILA NA DVA ČEKA!

INKOM

Murska Sobota, Prežihova 7 a in Kidričeva 15, telefon:
23-652

Kolumna

Materina pravica?

Odkar sem prebral, da je mati Jožefa Hočevar, žena sloven-
skega generala v jugoslovanski vojski Ivana Hočevarja, ki je bil
zvest svoji oficirski besedi in torej tudi zvest jugoslovanski arma-
di, v nekem beograjskem hotelu ubila svojega sina, KI SE JE
ODLOČIL ZA OČETOVO STRAN, me ima, da bi o tem dogodku
pisal. Kar tako, brez nadaljnjih informacij.

Nič ne vem o tej ženski, ne o njenem značaju, ne o njenem
materinstvu, ne o njenem odnosu do moža. Pomeni njeno dejanje,
da je iz nacionalnega slovenskega čustva — takšen razlog za smrt
navaja časopisje — ubila skoraj mladoletnega sina, ne pa moža,
ali to pomeni, da moža bolj ljubi? Ali pa ji je zanj bolj vseeno?

Je tukaj nacionalno čustvo sploh pomembno? Ne gre pri tem
zgoditi za nekakšen novinarski substitut, ki naj nadomesti pravi ra-
zlog? Ali ni zločin, ki je enak sinomoru, če se skuša v osebno tragi-
čno razmerje vplesti politika in nesrečno žensko prikazovati kot
veliko Mater Herojino?

Kaj pravzaprav stoji za izjavo mater, ki so rekle, da imajo
pravico ubiti svojega sina? Takšne izjave sem že slišal. Ne samo
enkrat. Matere so jo izrekle v nekakšnem besnem razpoloženju,
ko so govorile o dilemi, v katero bi prišle, če bi se njihov otrok v
vojaškem konfliktu postavil na drugo stran, na stran, ki bi bila
nasprotna tisti, na kateri bi bila mati. V tem primeru bi ga ubila, je
rekle marsikatera mati.

— Mati, ki je popolnoma ljubeča in prištevna.

Kako je to mogoče?

Matere so nedoumljive. Neko mater intelektualko pa sem sli-
šal reči, da bi ji bilo žal in bi se sramovala, če njen sin ne bi služil
vojske... In to v času, ko je vojska že začela posegati v jugoslo-
vansko dogajanje. Tako je rekla mati, ki bi po nekem naravnem
pričakovanju morala narediti vse, da bi sina v tovrstnih okolišči-
nah odtegnila sluzanju vojske.

Po enciklopedični definiciji je mati prva oseba, s katero ima
otrok odnos. Z dušeslovne stališča ima odnos med otrokom in ma-
terjo največji vpliv na izoblikovanje tako imenovanega »prazupa-
nja«. Najpogostejša napaka, ki jo delajo matere pri vzgoji otrok, je
razvajanje in pretirana skrb.

Mati si »naredi« otroka po svoji imaginaciji, po svojih željah.
Tako je učil srednjeveški filozof Malebranche. Omenjam ga zato,
ker je podobno prepričanje še dokaj živo tudi med našim ljud-
stvom.

Razlaganje, kako Malebranche to svojo trditev utemeljuje, bi
nas preveč potegnilo v filozofske vode. Zato raje povejmo samo
tole: materina tako rekoč zivalska močna miselna energija, s kate-
ro sprejema in ustvarja podobe, vpliva na oblikujoče se telo otro-
ka in mu vtisne najintenzivnejšo podobo. Tisti podoba, ki njo sa-
mo najbolj prevzema. Malebranche pripoveduje o neki noseči
ženski, ki je tako prizadevno motrila podobo svetega Pija, da je
rodila otroka, ki je bil povsem podoben podobi tega moža.

Med ljudstvom je živo prepričanje, da ima otrok na sebi zname-
nje tiste stvari, ki si jo je mati med nosečnostjo najbolj želela... Ali
to pomeni, da je Jožefa Hočevar bila v času nosečnosti popolna
jugoslovanka? Da je šele v zadnjem času, pod vplivom slovenske-
ga dogajanja, ko odrasčajočemu sinu ni več mogla vtiskovati svoje
imaginacije, postala popolnoma drugačna: slovensko nacionalna.

Potem je krivda za sinomor matere Jožefe Hočevar kolekti-
vna slovenska krivda.

Ali pa gre za odnos med materjo in sinom, ki je v jungovski
psihološki znan pod nazivom puer aeternus? Ta odnos je uteme-
ljen na mitu pogoltna matere, ki ne more preboleti, da njen sin
postaja samostojen. Iz prakse znan primer matere smrti se je zgodil
ob Zueriskem jezeru. Sin takšne matere je vzel na vožnjo s čolnom
svoje dekle. Čoln se je prevrnil, dekle so rešili, fant pa je utonil.
Ko je psihanalitičarka M. L. von Franz pozneje obiskala mater
vdovo, da bi ji izrekla sožalje, jo je mati povabila v hišo in ji v sobi
pokazala sinovo fotografijo, rekoč, glejte, kako čudovit je mrtev!
Potem je dodala: »Mi je pa že ljubše, da je mrtev, kakor da bi ga
dala drugi ženski.«

Komu svojega sina ni hotela prepustiti mati Jožefa Hočevar?
Materina pravica, da ga ne prepusti?

STEFAN SMEJ

Zaužili najmanj zdravil

V lanskem letu so zdravniki napisali 11 milijonov 64 tisoč 144
zdravniških receptov, kar je za 16,1 odstotka manj kot leto prej. Si-
cer pa so v desetletnem opazovalnem obdobju ugotovili, da je prav
lansko leto bilo napisanih najmanj zdravniških receptov na zavarova-
vanca.

Zdravila najpogostejše predpisujejo ljudem, ki so stari več kot
70 let, v povprečju na leto več kot 15 receptov na enega, nemalo
zdravil pa zaužijejo tudi dojenčki, saj zdravniki v povprečju napišejo
na enega dojenčka do leta starosti 12 receptov na leto.

IN ŠPORTNOREKREACIJSKI CENTER

LENDAVA

vabita
na

TRADICIONALNO LENDAVSKO NOČ

v soboto, 1. avgusta, ob 19. uri

na poletnem kopališču.

Sodelujejo: Andrej Šifrer

Royal Flash

Vlado Kalember in

Dalibor Brun z ansamblom Panorama

ter prvič v Pomurju: André Blumauer — svetovni kralj

orglic

in še PREDTEKMOVANJE ZA IZBOR MIS

SLOVENIJE

● Prireditve bo ob vsakem vremenu!

Vabljeni!

Kakovost, Evropa in mi

Kakovost in certifikati kakovosti

Ko je pred petimi leti 1987. izšla serija standardov ISO 9000, je le malokdo verjel, da bo njihova uporaba doživela tako velik razmah. Danes lahko rečemo, da praktično ni podjetja, tako pri nas kot v svetu, ki ni ali ne bo pristopilo k ureditvi vodenja podjetja v skladu s stališča upravljanja kakovosti po načelih, navedenih v standardih serije ISO 9000. Pri tem nekateri resnično želijo dvigniti raven kakovosti poslovanja in svojih izdelkov, drugim pa je cilj samo pridobiti certifikat kakovosti. Vsi, ki strokovno delamo na področju upravljanja sistema kakovosti, smo standarde ISO 9000 pričakali odprti rok. Standardi pomenijo namreč nekakšno uzakonitev naših že nekajletnih naporov pri vzpostavljanju pravičnega odnosa do kakovosti v proizvodno-poslovnih procesih in družbi nasploh.

Pri nas so začele teči aktivnosti, povezane s standardi ISO 9000, šele po letu 1989 v obliki seminarjev. Za večino je bila to prva informacija o zahtevah, povezanih s skupnim evropskim trgovim. Od takrat je nekaj podjetij že uspelo in zahteve standardov v celoti vpeljalo v svoje poslovanje. Formalna potrditev njihovih uspehov so certifikati, ki jih podeljujejo mednarodno priznane in akreditirane institucije.

Danes so razmere bistveno drugačne. Certifikati kakovosti so postali kar nekakšna moda. Podjetja so zasipana z informacijami na temo: certifikati kakovosti, poslovniški, zunanja presoja, notranja presoja in drugi podobni temami. S kakovostjo se ukvarja veliko uveljavljenih svetovnih organizacij, na novo ustanovljenih podjetij, posameznikov, itd., vsi pa obljublajo hitro in zanesljivo pot do certifikata kakovosti. Pri tem pa pozabljajo, da osnovni namen serije standardov ISO 9000 ni bil noben certifikat, pač pa uveljavitev in vpeljevanje integralnega upravljanja kakovosti v najširšem pomenu besede.

Čez noč ne bomo naredili nič

Sama vsebina standardov ne prinaša posebnih novosti pri upravljanju kakovosti. Kdor koli, ki dela na tem področju dalj časa, lahko potrdi, da se v svetu, pa tudi pri nas v Sloveniji že pred izidom standardov kakovosti ISO 9000 uvajali totalno kontrolno ISO kakovosti, oz. integralni sistem kontrole kakovosti. Nekateri elementi se pravzaprav v celoti pokrivajo s posameznimi poglavji omenjenih standardov. Mislim, da imajo podjetja, ki so že takrat resno pristopila k reševanju problematike kakovosti, velike možnosti, da se razmeroma hitro prilagodijo novim ali bolje rečeno sistematično zbranim zahtevam. Med temi je seveda tudi Radenska, kjer že vrsto let uveljavljamo integralni sistem kakovosti. Več problemov bodo imele firme, ki mislijo kar čez noč uvesti novo filozofijo vodenja in upravljanja sistema kakovosti. Taka miselnost se najbolje kaže pri tistih direktorjih, ki naročijo svojemu šefu službe kakovosti: »stori vse potrebno, da pridemo do certifikata.« S tem je seveda zadeva za njih rešena, sami pa mislijo, da se morajo posvetiti pomembnejšim in perečim problemom vodenja podjetja.

Kako prav je imel prof. Juran, ki je leta 1988 na Evropski konferenci o kakovosti (EQC) na Dunaju v svojem sklepnem predavanju izrazil dvom, da bodo certifikati rešili problematiko kakovosti v Evropi oziroma da bodo samo certifikati pripomogli k zmanjšanju razlik v kakovosti

med Japonsko in Evropo. Najbrž je imel v mislih te poenostavitve in napačno interpretiranje standardov, ki smo jim sedaj priča.

Vsekakor ima veliko zanimanje za aplikacijo zahtev standardov ISO 9000 tudi negativni učinek na sistem kakovosti. Predvsem je overjevanje in potrjevanje podjetij postalo v Evropi velik posel. Tako je dr. Hansen / Deutsche Gesellschaft für Qualität / na prvi svetovni konferenci o certificiranju v Londonu oktobra 1991 ugotovil, da bo samo v Nemčiji potrebovalo certifikat 200 tisoč podjetij. Pri povprečni oceni stroškov za certifikat (2500 DEM) to pomeni 5 milijard DEM! Če pomislimo na celotno Evropo, pridemo do ogromnih števil, ki so za marsikoga postale zanimive.

Pri upravljanju sistema kakovosti danes (total Quality Management) gre v prvi vrsti predvsem za spremembo miselnosti pri upravljanju podjetij in ne toliko za poglobljanje tehnične funkcije kakovosti. Zato dvomim, da so lahko uspešni svetovalci in ocenjevalci tisti tehnični strokovnjaki, ki še nikoli niso postavili nobenega sistema upravljanja kakovosti. Nekajednevi seminarji, na katerih se samo podrobneje analizirajo zahteve standardov serije ISO 9000, so vsekakor premalo. To so uvidele tudi posamezne državne institucije, ki podeljujejo akreditacije ustanovam v Evropi, za podeljevanje certifikatov, zato zaostrejuje pogoje za registracijo presojevalcev. Vsekakor bo v prihodnosti v Evropi in svetu upoštevan samo t. i. akreditiran certifikat.

Grobo poenostavljanje

Kako hitro želijo nekateri na tem področju dohiteti Evropo, je razvidno tudi iz predloga »B1« Ministrstva za industrijo in gradbeništvo vlade Republike Slovenije »D«, ki je 9. aprila letos pripravilo dopolnjen predlog Zakona o intervencijah v gospodarstvu. Odbor za proračun je »sforiral«, da je v zakon prišlo tudi določilo, da mora tisto podjetje, ki želi črpati proračunska sredstva, organizirati poslovanje po standardih ISO 9000. Gre za nestrokovno in grobo poenostavljanje, saj niso predvidena nobena merila za raven uvedbe ISO 9000.

Vso navedeno problematiko bi moral strokovno, bojevitno in nevtrarno obdelati Državni urad za standardizacijo. V veliko pomoč podjetjem mora biti pravkar ustanovljeno Slovensko združenje za kakovost.

Če se bomo na hitro »centrifigirali«, bomo najbrž še vedno tam, kjer v pogledu kakovosti tudi smo — na repu Evrope. Torej le s certifikati ne bomo ušli v evropskega repa. Zoran Svetec

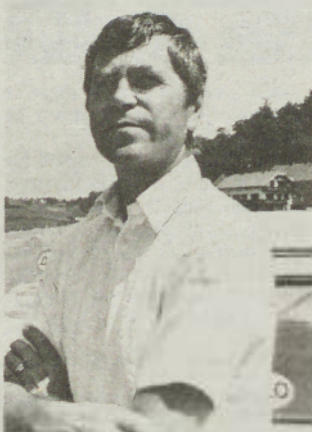
Poslanec Vili Žižek »požgečkal« delavce SCT Gradnje Maribor

Kriv je RUC, ker ne podpiše pogodbe!

»15. junija letos je bila v resnici že opravljena dražba za izvajanje obnovitvenih del na cesti M — 10 — 1 v Prekmurju; prvi odsek v dolžini 5,7 kilometra od Rakičana do Beltincev in 1,7 kilometra skozi Beltince bo obnovljalo naše podjetje SCT Gradnje Maribor, drugi del od Beltincev do Odrancev in skozi Odrance bo prevzel Gradis, tretji del Črenšovci — Jula Marof pa Primorje. Magistralno cesto skozi Gornjo Radgono bo obnovljalo Cestno podjetje Maribor, odsek od Radene do mostu na reki Muri pa Cestno podjetje Murska Sobota. Danes je 22. julij, pa še nismo začeli z delom, ker Republiška uprava za ceste še vedno ni podpisala pogodbe,« je pojasnil direktor mariborskega gradbenega podjetja Edvard Tovornik na tiskovni konferenci na gradbišču v Benediktju.

Vzrok, da so se SCT-jevci odločili za tovrstno informiranje javnosti, je bilo poslansko vprašanje oziroma kritika poslanca Vilija Žižka iz Murske Sobote, ki je obtožil delavce SCT-ja, da med delovnim časom ne delajo. Ko smo se novinarji, peljali na tiskovno konferenco, je bilo na cestah res veliko strojev in zelo živahno. Prav tisti dan so začeli asfaltirati odsek nove ceste pred Benediktom (iz smeri M. S.), s katerim so močno skrajšali ovinek. Pri delu jih močno ovira velik promet, ki se je lani povečal za trikrat, tako da je na celotnem gradbišču Benedikt — Ihova potrebnih od 14 do 18 delavcev samo za usmerjanje prometa. Na tem odseku ceste M-10 so začeli delati aprila letos, ko je končno stekel promet po prenovljenem in razširjenem odseku mesta med Lenartom in Benediktom. V dolžini 3,7 kilometra so do sedaj v glavnem že opravili vsa večja zemeljska dela — predvsem je bilo potrebno izravnati nevarne ovinke ter prenoviti spodnjo in zgornjo plast cestišča. Izkopati so morali okrog 52 tisoč kubičnih metrov materiala in narediti okoli 50 tisoč kubičnih metrov

nasipa. Delo je bilo dodatno upočasnjeno tudi zato, ker so material, ki so ga na enem delu izkopavali, navažali na drugem delu gradbišča. Dela vodijo trije delovodje, na gradbišču pa je 36 delavcev, 38 strojev in šoferjev, 20 večjih strojev, 18 tovornjakov ter 30 tovornjakov za dovažanje gramoza.

Edvard Tovornik, direktor SCT Gradnje Maribor: »Z obnovitvenimi deli na odseku ceste M-10 od Rakičana do Beltincev bi lahko začeli že junija, če bi RUC podpisal pogodbo.

Te dni so potegnili asfalt na popolno novem delu ceste na odseku od Benedikta do Ihove, za kar so najprej potrebovali veliko količino gramoza za utrditev nasipa.

Edvard Tovornik je še zagotovil, da bi njihovi delavci lahko začeli z deli na odseku Rakičan — Beltinci že junija in bi v štirih mesecih že lahko končali, če bi Republiška uprava za ceste podpisala pogodbo. Dokler pogodbe nimajo, ne morejo začeti z deli, kajti problemov imajo dovolj s plačilom že opravljenega dela. »Že pri podpisu pogodbe je bilo ugotovljeno, da bodo številna dodatna dela povečala stroške, zato smo začeli graditi le prva dva odseka. Še vedno niso zagotovljena vsa sredstva za tretji odsek. Po sedanjih cenah bi za ta odsek potrebovali še 65 milijonov tolarjev. RUC pa ima predvidenih le 38 milijonov. Avans, ki smo ga dobili, je že izčrpan. Če RUC kmalu ne bo podpisal tega avansa k osnovni pogodbi, bodo ustavljena tudi ta dela,« je še dejal Tovornik. Tretji odsek ceste M-10 od Lenarta do Gornje Radgone je

med najbolj težavnimi. Vodka obnovitvenih del Rujko Casagrande je o tem povedal: »Največ problemov so imeli na vseh petih odsekih, poleg tega pa sta glavni oviri velik promet in močvirnat teren. Da smo lahko prekopali cesto, smo jo lahko zaprli šele ponoči. Gramozvo zimo iz Rač, asfaltno maso pa iz Maribora ali iz Ljubeve, nekaj časa smo imeli težave, ker asfalt ni bil dovolj kakovosten, vendar je sedaj boljši.

RUC je za že opravljena dela v minulih dveh mesecih SCT-ju doštani 30 milijonov mark, v juliju pa bi moral nan dolg porasel za 30 milijonov. Če bi povprašali RUC, bi slišali spet druge zgodbe. Nazadnje bi prišli do glavnega »krivca« vseh finančnih težav velikih podjetij, ki opravljajo dela, plačana iz proračuna, in je ministrstvo za finance.

BERNARDA S. PEČEK

Delovna mesta z občinskim denarjem

Državna aktivna politika zaposlovanja je tudi, da država na razne načine z denarjem spodbuja nove zaposlitve in samozaposlitve. Da je za novo delovno mesto tisto, kar daje država, mnogo premalo in da z nakazovanjem denarja zamuja, s tem pa se njegova vrednost izgublja, so pogoste pripombe s strani tistih, ki denar pričakujejo in zanj prosijo. Z druge strani pa so pripombe, da je državni denar, ki ga tako razdeljujejo za nove zaposlitve, premalo učinkovit in obvezajoč ter zavarovan. Delodajalci do zadnjega čakajo z zaposlitvijo delavcev, pa tudi številne so luknje ali možnosti, da delavca kljub pogodbeni obveznosti lahko kmalu odslovijo. Še najbolj da gre verjeti tistim, ki denar potrebujejo za samozaposlitve.

Za potrditev takšnih in drugačnih mnenj bi seveda bila potrebna analiza, dejstvo pa obstaja, da je državni denar za spodbujanje novih zaposlitev možnost za delodajalca, da si pridobi nekaj denarja, ki ga ni treba vračati in nima zanke visokih obrestí.

Denar za podjetništvo in spodbujanje zaposlovanja razdeljujejo tudi občine. Ta denar iz občinskih blagajni ali posojilo z ugodnimi posojilnimi pogoji je torej druga možnost ali občina drugi naslov za tiste, ki se mislijo samozaposliti ali zaposliti druge.

In prav gotovo večina, ki sploh še zaposluje, možnosti za pridobitev denarja, lahko tudi iz več naslovov, ne spušča z rok.

Občinski milijoni za več kot tristo pdeset novih zaposlitev

Lendavska občina je razpisala tri natečaje in v prvem so denar razdelili 21 prosilcem za 105 delovnih mest. Pogodbe prejemnike denarja obvezujejo, da toliko delavcev, za kolikor so dobili denar, zaposlijo do septembra prihodnjega leta.

V drugem natečaju so postavili krajši rok za zaposlitve, tako da bo 12 prosilcev moralo do konca januarja prihodnje leto zaposliti 38 delavcev.

Tretji natečaj za pospeševanje zaposlovanja so razpisali skupaj z denarjem Ljubljanske banke. Devetindvajset delavcev bo deset delodajalcev, ki so za vsako novo zaposlitev prejeli 4 tisoč mark, moralo zaposliti v pol leta. Sedem zasebnikov, ki je že dobilo denar za nove zaposlitve iz prejšnjih natečajev, pa je dobilo po zadnjem natečaju izplačano tudi razliko v denarju, in sicer za 28 delovnih mest.

Lendavska občina je torej iz občinskega proračuna za pospeševanje zaposlovanja razdelila 4 milijone 882 tisoč posojila, prav toliko pa je prispevala tudi Ljubljanska banka.

Več kot 170 novih delovnih mest ni malo, vendar pa bodo v najboljšem primeru vsi dobili delo šele prihodnje leto. Prejemnikom denarja čas za izpolnitev pogodbenih obveznosti res še ni potekel, toda z zaposlitvami mnogi čakajo. Iz prvega natečaja je od 105 predvidenih zaposlitev delo dobilo šele 23 delavcev, 12 od 38 v drugem in 5 od 28 v tretjem natečaju.

V radgonski občini so po lanskoletnih dogodkih razdelili milijon in 400 tisoč tolarjev občinskega denarja za pospeševanje podjetništva in obrtništva. Posojilo je bilo namenjeno za 23 novih delovnih mest, trije posojila niso sprejeli, pogodbeno obveznosti pa ni izpolnilo šest. Delo je torej dobilo 14 delavcev.

Konec lanskega leta je bil drugi natečaj s 720 tisoč tolarji (polovico denarja je bilo od Ljubljanske banke) za 14 zaposlitev. Dva obrtnika sta odstopila, pogodbeno obveznosti pa niso bile izpolnjene za 4 delovna mesta.

V slednjem razpisu iz prejšnjega meseca pa je na voljo 11 milijonov 800 tisoč tolarjev za 38 novih zaposlitev.

Soboška občina je po lanskem razpisu razdelila 11 milijonov 200 tisoč tolarjev posojila, tako da naj bi s pomočjo denarja iz občinskega proračuna ter Ljubljanske banke letos delo dobilo 112 delavcev. Vendar tega, koliko jih res že tudi dela, še niso preverjali. Po sedanjem razpisu, ki je bil objavljen v juliju, pa bodo razdelili še 20 milijonov. Tudi tokrat po polovico denarja prispevala banka.

V Ljutomeru pa so po dveh

razpisih razdelili 2 milijona 635 tisoč tolarjev 14 prosilcem, vendar pa so bili njihovi pogoji za pridobitev denarja nekoliko drugačni. V pogodbah niso zahtevali toliko in toliko zaposlitev, ampak so z denarjem sofinancirali tiste dejavnosti, ki bodo prinesle nove zaposlitve. V pogodbi o posojilu so seveda zapisali, da bodo porabo denarja preverili po enem letu, s pomočjo tega denarja pa naj bi se zaposlilo 14 delavcev.

Novi natečaj Ljutomerske občine ima na voljo 12 milijonov, tudi tokrat po polovico denarja prispevala banka.

Denar z zagotovitvijo za zaposlitve

Pomurske občine z denarjem za nove zaposlitve ali spodbujanje podjetništva in obrtništva ni-

so skoparile in tudi številni novi zaposlitve niso nastale. Čeprav smo za Lendavsko občino ugotavljali, da delodajalci z ugodnimi posojili z denarjem ne hitijo, pa kljub njemu ne hitijo, da je denar lahko ugotovimo, da je imel predvsem z zadnjih natečajev do bro zavarovan in močan pritisk, joč, tudi zaradi deleža, ki ga imajo pri tem banka. Na zaposlitve obveznosti s strani države denar vrni v realni vrednosti obrestmi, vred, upnik pa mora poseže tudi v njegove premoženje. Prav zaradi tega, ki so čakujemo, da bodo v prihodnosti, izpolnili pogodbeno obveznost, ali bodo to tudi res, ali poslitve za nedoločen čas, se seveda težko povedati.

MAJDA HORVAT

Premalo denarja

Občina Ljutomer je kandidirala s 24 programi na natečaju, ki Slovenijo spodbujanje demografsko ogroženih območij. Višina zahtevkov je znašala skoraj 96,5 milijona tolarjev. Z Ministrstva za planiranje pa so dobili največ 20 milijonov tolarjev. Bodo glede na kriterije in razpoložljiva sredstva dohiti le 20 milijonov tolarjev. Komu dati in koga izločiti? To je bilo zelo težko vprašanje, ki ga je obsejal izvršni svet SO Ljutomer na izredni seji in se moral opredeliti. To pa so naslednji programi: rekonstrukcija črpalnice, ki jo bo omogočilo, posodobitev ceste Ljutomer — Krapje — Veržej, zgradnja vodovodnega omrežja v Veržuju ter telefonsko omrežje v R. Železne pri Lenartu in Cesta.

GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE

Majhna in srednja podjetja, ki načrtujejo skupne naložbe (joint ventures) s podjetji EGS, lahko zaposlijo v okviru J.O.P.P. (JOINT VENTURE PHARE PROGRAMME) finančno pomoč za izdelavo prefeasibility študije (največ do 2.500 ekujev) oziroma feasibility študije (največ do 75.000 ekujev).

Prednost imajo majhna in srednja podjetja, predvsem pa tista, ki pripravljajo projekte za doseganje pozitivnih učinkov na ekonomsko-socialnem področju (zaposlitev lokalne delovne sile, transfer tehnologije itd.).

Podrobnejše informacije prejmete na GZS — OZ M. Sobota.

NOVO! K GTP KRAMBERGER Gradbeno trgovsko podjetje d.o.o. Sp. Porčič 18. 62230 LENART TELEFON, FAX: 062/724-148

PO NAJUGODNEJŠIH CENAH PRODAJAMO:

— cement (Trbovlje 450) 450 SIT — stavbno pohištvo Loma od 25 do 35 % ceneje — fasada demir Tim Laško — strešniki bramac po tovarniški ceni — izolacije Termo Škofja Loka — dimniki shidel

BLAGO VAM DOSTAVIMO NA DOM!

Pokličite nas po telefonu ali nas obiščite. Vabljeni tudi v naš bistro KRAMBERGER ob magistralni cesti Lenart — Benedikt!

VESTNIK 30. JULIA

Poletna akcija Vestnikovega podjetja za komoditeto Lápec

Po »štreki« do Martinja

Predor Srebrni breg

Prva godlovinu bo Slovenija dobila neposredno železniško pove-
Madžarsko. Nova proga preko hribovite idilične goričke pokraji-
na slovenski strani konča s predorom, dolgin 900 metrov. Na mad-
žarski strani se bo proga vlt naprej po geografsko podobni pokrajini
do Monostra, kjer se bo navezala na pomembno železniško pro-
stirišče.

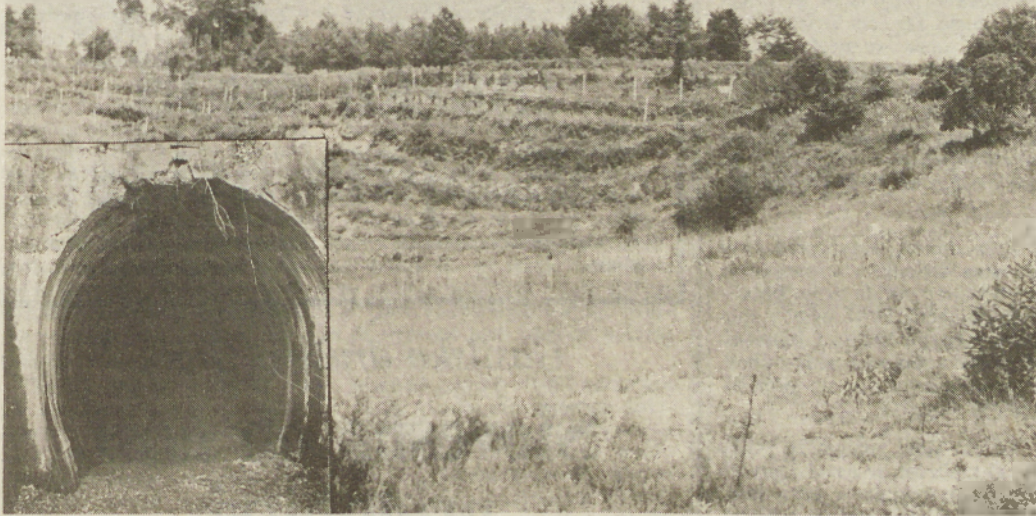
Od Murske Sobote do meje z Madžarsko v Martinju bo potekalo 24 kilometrov železniških tirov; trasa mora biti prilagojena terenu in zahtevam nove proge (za hitrost 120 na uro), zato bo potrebno zgraditi viadukle, štiri predore in številne podvoze in nadvoze.

Prvi predor bo dolg 310, drugi 170, tretji 410 in četrti kar 900 metrov. Slednji bo pred Srebrnim bregom. Železničarji so prišli prvič pred Srebrni breg 23. julija ob 12. uri. Tega dne nas je izčrpavala prava pasija. Tada navdušeni nad začetkom del smo pozabili na potne kaplje, ki so nam polzele po obrazu in hrbtu!

Če ste na železniškem
nasipu

...toda v Prekmurju gradili
željezniško progo proti Madžar-
om, ki se ukvarjajo z izdajo lo-
kalnih in gradbenih dovoljenj.
...nec 70 let. Na to so opozar-
jele ženske, ki so si na zapušte-
le železniških nasipih naredili

pleti,« je pojasnil direktor zavoda Janez Ōri, »najprej bo potrebno ustrezno rešiti prekanje Lendavske ceste s podvozi, nato pa premestiti Markišavsko cesto. To bo nujno, kajti tovorna postaja bo v industrijski coni — najprej s štiri-mi tiri, nato pa s 24 tiri — cesta pa je že sedaj preblizu proge. V Puconcih bo potrebno zravnati ovinek, ovira so tri hiše ali dve

ležniški progi delal tudi Janko Vincetič iz Stanjevec, ki se je upokojil pred slabim letom.

Našli smo ga v domači vasi Stanjevci, kjer si je zgradil hišo v bližini svojega delovnega mesta.

»Do 1968. leta sem delal na tej postaji v Stanjevcih, kjer smo imeli tudi stanovanje. Prodajal sem vozovnice ter pregledoval proge od Gornjih Petrovec do Mačkovec. Zjutraj ob 5.45 je šel prvi vlak, že prej sem prodajal vozovnice, nato pa vstopil na vlak in se peljal do Mačkovec. Tam sem izstopil in se vrnil peš po progi. Ko je bilo veliko gob, sem včasih malo zavil s proge — takoj sem našel polno gob. Vendar so me nekateri radi zatožili, češ da ne škribim dobro za progo. Ko je bil v Soboti sejem, sem prodal tudi po tristo vozovnic, Ljudje so vzeli s sabo na vlak tudi kolesa, da so se lahko

»Naj delajo, to bo za nas nekaj več, Goričko pa bo bolj znano. To ostane zanamcem.«

Nato sino si skupaj z Jankom Vincetičem še ogledali stari predor pred Stanjevci — nekaj skrivnostnega je v njem, čeprav več ne rabi namenu. Morebiti pa ravno zaradi tega! Ko se zunanje

bodo prav gotovo dobili novo zaposlitev številni gradbeniki, pa tudi železničarji. Naša železnika postaja zdaj životvorni, zadnja leta je tovarni in potniški promet tako močno upadel, da je groza. Včasih je bila na primer Panonija naš največji partner, zdaj pa le Potrošnik. Če bi naredili železniško prognozo do Monostra, ne bi bi-

Gizela Belec, Šulinci: »Ah, ja kaj pa jaz stara baba to vem... Nič ne vem o tem. Zarádi mene lahko delajo. Sem že stara in mi ne bo treba daleč, ampak bom imela kar tu zraven vlak in se bom lahko vozila. S tisto staro železnico sem se pa vozila... Ja, ja, tudi zdaj rada hodim v Mursko Soboto z avtobusom. Lahko delajo železnico zaradi mene.«

Nadmorska višina v Murski Soboti je 191, najvišja točka železniške proge pa 325 metrov. Postaje bodo v Puconcih, Mačkovcih in Martinju, kjer bo pred predorom pod Srebrnim bregom skupno slovensko-madžarska mejna postaja.

»Največji problem na obstoječi trasi bo speljati dovoze do kmetij in kmetijskih zemljišč. Vsa križišča bodo s podvozi ali nadvozi, kajti nezaščitenih prehodov na takšni progi ne sme biti in jih ne bo. Se-

starejši združni stavbi. Nadalje bo potrebno ustrezno rešiti tudi prečkanje ceste pred Mačkovci».

Vseeno bo do Puconec še nekako Slo – če ne drugega, se vsaj vidi, da je proga, čeprav zaraščena s travo, saj so železni tiri ostali na nasipu, ki so ga gradili v začetku tega stoletja. Že 1948. leta so pobrali 200 metrov železniških tirov tik ob meji z Madžarsko na Hodošu, podobno pa so storili na madžarski strani. 1968. so pobrali še preostale tiri in jih prenesli drugam. Pobrali so jih tudi v predoru med Mačkovič in Stanjevič, ki so ga zgradili 1906. leta.

Prvi prekmurski predor

Pravzaprav je bil to prvi železniški predor v Prekmurju, kajti

»Kdaj bo štreka,« nas je najprej vprašal Janko Vincetič iz Stanjevec. Čo bo treba, bo spet nadzornik proge, samo da bo na Goriškem spet železnica!

potem vozili po mestu in še naprej. Takrat so bili »mešani vlakci«, torej dva potniška in približno trije tovorni. Z vagoni so z Goriškega vozili predvsem les, jabolka, krompir in drugo.«

Zemljevid z označeno progo je postal v bifeju Marije Murnc v Stanjevcih za nekaj časa predmet proučevanja in razgovora. Na bralo se je kar precej domačinov. Vlogo pojasnjevalca prevzame gostilničarka: »Ja, tu pri Grbajni bo šla gor proti Matušni, nato naprej proti Šulincem... tūta gor nad Pūcove de vō škala... seveda bo spet šla po naših njivah! Vedno nam kaj vzamejo, pa najsi gre za železnico, cesto ali daljnovod.« Sosedje jo tolažijo in se šalijo, da bo potem lahko imela »kolodvorsko restavracijo«, saj je tudi v Stanjevcih predvidena postaja. In še nekaj komentarjev iz stanjevskega bifeja: »Naj kar delajo »štrekō«, saj pa itak noče nihče več delati.« In še gostje iz Dankovec, kjer bo proga potekala mimo njihove hiše:

temperature dvignejo nad trideset stopinj, je predor prava hladilnica.

Železničar v Martinju

»Za novo prego proti Martinju in Monostru bi se za na vse bistveno spremenilo, predvsem pomeni to za nas neko svetlo točko in preživetje. Zavedamo se tudi, da pomeni to za nas veliko več dela za enako plačilo, vendar pa

la naša postaja več tako odrezana od sveta,« je povedal namestnik šefa Železniške postaje v

Suzana Kovač, Markišavci: »Nekaj sem že čitala o tem, toda vseeno... Tako je: jaz sem za to, sem zaradi tega, ker bi bilo to dobro. So še vasi, kjer nimajo blizu avtobusa, bližji bi jim bil vlak. Zemlje nihče rad ne da, nam daje kruh, z njo se preživljamo. Zaradi tega bodo še veliki problemi. Jaz imam tudi na obeh straneh železnice zemljo. A da v Markišavcih ne bo postaje?«

A black and white photograph of a woman sitting on a bicycle on a dirt road. She is wearing a dark vest over a light-colored blouse and a headscarf. A basket is attached to the front of the bicycle. In the background, there is a railroad crossing sign and some trees.

Gizela Šantavec, Puconci: »Ne bi bilo od »kvara«. Nič nimam proti. Če bo potrebno kaj podirati, so to njihove skrbi. Jaz nimam nič proti. Zakaj ne bi dobro bilo, če pa je to že »inda« dobro bilo? Tudi tovarni promet je potreben, ne?«

Murski Soboti Alojz Pörš; sobožki železničarji imajo nekaj šefov v Mariboru, nekaj pa na Pragerskem. Prav bi bilo, da hi se tudi to spremenilo. Če bo postala Murska Sobota pomembna postaja za tovarni železniški promet (v industrijski coni, kjer je BTC), se bo prav gotovo za 70 zaposlenih tudi to spremenilo.

veda je to precej dražje, ker bo potrebno precej poti prusmeriti ali več prečkanj združiti. Prav tako bodo potrebni posegi v kmetijska zemljišča; odkupuje jih investitor, torej Slovenske železnice. Kot na varovarstvena sem za to, da gre čim več proge v predor, da ne bi bilo prevelikih posegov v naravo in prečkanj gozdov.«

24. junija so Slovenske železnice podpisale pogodbo z Zavodom za ekonomiko in urbanizem za izdelavo prostorske dokumen-

BERNARDA B. PEČEK

Bolečina, trpljenje in humanost ni-
majo meja

Vrniti se v svoj Vukovar!

Srečanje z zdravnico Vesno Bosanac, ki je bila od 25. julija do 17. novembra 1991 vse do padca tega mesta direktorica bolnišnice v Vukovaru. Postala je simbol pravičnega boja za svobodo, s svojim optimizmom pa dokazuje, da Vukovar ni padel.

Če je mesto Vukovar simbol hrvaškega vojnega uničenja, je zdravnica Vesna Bosanac postala simbol pravičnosti boja hrvaškega naroda.

Že po nekaj minutah poznanstva z njo postaja jasna slika o tej drobni, krhki ženi srednjih let, polni notranje energije in toplote, ki izžarevata iz vsake njene kretnje, obenem pa čutiš, da je v njej veliko moči in odločnosti.

»Da,« je odločna »doktorica« Bosanac, ko jo vprašamo, če verjame, da se bo vrnila v svoj Vukovar. »Vsekakor verjamem, prepričana sem o tem. V nasprotju ne bi imelo smisla. Jaz sem Vukovarčanka in samo to lahko tudi ostanem. Moji starši so se v to mesto priselili leta 1950. Tu sem hodila v osnovno šolo, končala gimnazijo. Iz Vukovarja sem odšla na študij medicine. Potem pa sem v njem delala skoraj dvajset let. V glavnem kot pediatrija. Otroška zdravnica sem bila do zadnjih štirih mesecev mojega medicinskega delovanja v Vukovaru. 25. julija 1991 sem prevzela vodenje bolnišnice v Vukovaru. Še vedno sem direktorica te bolnišnice. Delovnega mesta in svojega poklica ne mislim zamenjati.«

Dr. Vesna Bosanac: »Tri mesece sem bila zaprta v srbskih zaporih pod obtožbo, da sem organizirala oboroženo vstajo, in to po vsem tem, kar so storili mojemu mestu in meni.«

»Osebo ne razumem takšne zgodovine. Mislim, da v vojni ni racionalnosti, še posebej je ta izključena na teh naših tleh. Na žalost živijo srbski narod v kolektivni psihozi. Tamkajšnji mediji delajo vse, kar je mogoče, in spreminjajo tudi mirne ljudi, tako da tudi tisti, katerim tega ne bi pripisali, postajajo teroristi. V Vukovaru smo imeli 30 odstotkov mešanich zakonov, pa so si vendarle dovolili, da so storili to, kar so.«

— Kako vi kot človek, ki je preživel vukovarsko golgotu, doživljate to, kar se počne zdaj s Sarajevom, z Goraždom, Brčkom, Modričom...?

»Grozno. To ni vojna, to je masaker. Vse dokler se rakete ne zaklenejo in agresor s silo ne ustavi, ne bo miru. To lahko potrdim tudi s svojim primerom. Tri mesece sem bila zaprta v srbskem zaporu v Sremski Mitrovici in v vojaškopreiskovalnem zaporu v Beogradu. Obtožili so me, da sem organizirala oboroženo vstajo. In to po vsem tem, kar so storili mojemu mestu in narodu.«

Pravzaprav z dr. Vesno Bosanac ni mogoče narediti drugačnega pogovora. Bilo bi hujske od ironije, če bi začeli s kakšno drugo temo. Njene misli se, pravi, pa naj jih poskuša potisniti v podzvest, vedno znova vračajo k vojni.

»Zastoj. Spomini kar vrejo. O čem drugem sploh ne bi mogla govoriti. Mogoče so to vendarle civilisti iz Vukovarja. Mnogi so v razmerah totalne vojne morali opravljati svoje vsakodnevno delo. Tako so se navadili živeti in delati med pokom granat. One so bile pet mesecev njihova stvarnost, pa tudi moja stvarnost. Toda ostali smo na svojih delovnih mestih, na svojih domovih, na svojem. Pojavila se je ta JLA s Srbijo z željo, da uniči vs. Tudi zdaj po Hrvaški srečujem ljudi, s katerimi sem bila tam, v Vukovaru, kjer smo si delili zlo, ki so nam ga vsilili. Tako oni, tako kot jaz, se nameravajo tja vrniti. Vukovar je moj edini dom.«

— Potujete tako po Hrvaški kot po svetu v misliji miru?

»To je zdravniški poklic. Biti v službi resnice in humanosti. Posebej spoštujem humanitarne akcije, s katerimi se pomaga otrokom. Ne samo otrokom, ki so izgubili starše na hrvaških bojiščih, želimo pomagati tudi otrokom, ki doživljajo strahote in v Bosni in Hercegovini. Bolečina in trpljenje nimata meja. Podobno je tudi s humanostjo. Vsem je treba pomagati.«

— In kako se bo končalo to bojevanje na območju nekdanje Jugoslavije?

»Mislim, da v vsakem primeru pravica in resnica morata zmagati. Zločince bo dočakala kazen. Oni bodo morali odgovarjati,« pravi dr. Vesna Bosanac.

Če smo prišli že tako daleč, da nam gospe govorijo o vojni, je dobro, da nam svoje misli razgrinja dr. Bosanac. Zato, ker je vsa »stakana« iz človekoljubja in nepomirne z zlom. Njen optimizem pa priča, da to mesto v slavonski ravnini, ta Vukovar, tudi po 17. novembru ni padel. To je zares tudi njeno mesto in nihče ji ne more vzeti pravice do njega.

P. Ašik

Slika: Nataša Juhnov

ZDRAVILIŠČE RADENSKA,
p.o.
Radenci
Zdraviliško naselje 14

objavlja

NATEČAJ

za rušenje pomožnih stavb v
zdraviliškem naselju v Raden-
cih.

Na razpis se lahko prijavijo
pravne in fizične osebe.

Informacije o pogojih po tele-
fonu (069) 65-541 oz. na se-
dežu podjetja Radenska,
Ekoss, d.o.o. (Petanjski
obrat).

Ogledate si lahko tudi rušitve-
ne projekte.

TKO

**TOVARNA
KOVINSKE OPREME**

Tišinska 29 b
69000 Murska Sobota
telefon: 069/22-752, 22-324,
22-317, 22-329
telefaks: 25-579

— vabi k sodelovanju VK in
KV varilce
— pripravnik za poklic
varilca

**Vsak četrtek
Vestnik**

Srečanje

Kuhar, ki sploh ni kuhar

Marsikdo, ki bo opazil v časopisu sliko moža z belim plaščem, bo na njej prepoznal Mirka Ploja iz Gresovčaka pri Ljutomeru. Ne mine gasilska ali ribiška veselica, tudi kaka druga večja prireditev ne, kamor ga ne bi povabili, saj so dobrote, ki jih pripravlja on, menda tako dobre, da jih preprosto moraš poskusiti.

Mirko je torej zelo znan kuhar, čeprav ni poklicni kuhar, ampak mojster v pripravi v tkalnici obrata mariborske tekstilne tovarne v Ljutomeru. Je pa res, da se je dve leti učil za mesarja. Premamila ga je zaposlitev v tekstilni tovarni, kar pa ga — kot vidite — ni odvrglo od živilske stroke. Začelo se je z domačimi pikniki, nadaljeval je s peko rib na ribiških veselicah, kar je normalno, saj je tudi sam ribič. Kmalu je začel cvreti v jedilnem belem olju še kose zareznic in drugo meso, pa perutnino... Bilo je tako dobro, pa tudi porcije so bile obilne (in še so), da so jih obiskovalci prireditev použili z veseljem.

»V čem je skrivnost vaše kot-
lovine?« sem bil radoveden.

»V dobri pripravi mesa, za-
čimbah in drveh. Ribe je treba
»pacati« najmanj en dan, zare-
brnice najmanj eno uro. Dobro
je, če meso ni bilo dolgo v za-
mrzovalniku. Meso je najboljšje
tudi zato, ker ga cvrem počasi,
v peči pa kurim z bukovimi
drvmi. Veliko je odvisno od za-
čimb. Nekaj jih kupim, druge
pripravim sam.«

Od Mirka Ploja sem hotel se-
veda zvedeti za sestavo začimb.
Naj sem vrtal še tako vneto in
četudi sem zagotavljal, da tega
ne bom dal v javnost, ampak
uporabil le doma, se ni vdal.
Razumel sem ga, saj tudi drugi,
ki kaj izumijo (žal jih je malo).

Mirko Ploj — kuhar, ki sploh
ni poklicni kuhar — je dobrodo-
šel podpornik gasilcev, ribi-
čev... Slika je nastala na gasil-
ski veselici v Mekotnjaku, saj
tudi tam niso mogli brez njegove
»kotlovine«. Foto: S. S.

ne obešajo na veliki zvon. Če
bom še hotel jesti dobrote mor-
strove kuhinje, se bom moral
pač potruditi na gasilsko vese-
lico. Našel bi ga tudi drugje,
vendar jaz na zasebnih pikni-
kih najbrž ne bi bil preveč do-
brodošel gost.

Mirko Ploj pa je tudi čebe-
lar. In sicer ima kar 60 panjev.
Rodil se je pod Pohorjem (v
Mariboru), dobro pozna tam-
kajšnja območja, kjer je dobra
čebelja paša, zato ima kar lepe
prihodke. Povedal mi je, da
je bil Gresovčak, ko si je na-
ustvaril družino, hogo za hr-
tom, zdaj pa je lepa vasica, saj
ima asfalt, kmalu pa bodo za-
brneli tudi telefoni. Oh, ti tele-
foni! Še več ga bodo klicali, naj
ja pride pripravljat mesne
brote. Šel bo, zlasti gasilec in
ribičem. kajti na ta način ja-
bo tudi pomagal pri gmo-
okrepitevi.

Š. SOBOČAN

Gasilsko društvo Grabe Slovesno ob novi pridobitvi

Predsednik gasilskega društva Grabe Stanko Štuhec je dejal v šali,
da so postali gasilci letos polnoletni. Potekalo je namreč 18 let, odkar
delujejo tudi v Grabah. Prej so bili tamkajšnji vaščani vključeni v gasil-
ski društvi Ključarovi in Branostavci.

Začelo se je torej 1974. leta, ko
sta Stanko Štuhec in Alojz Kosi
dala pobudo za ustanovitev in
navdušila še druge. Zdaj je 56
članov, kar pomeni, da je v pov-
prečju skoraj iz vsake hiše kdo.
Leta 1982 so začeli graditi gasil-
ski dom, ki so ga končno povsem
uredili in v nedeljo so ga predali
namenu. Zares mogočena stavba
za vasico, kot so Grabe! V njem

ne. To ugodnost smo si lahko
privoščili, saj smo stregli sami.
Torej ni bilo izdatkov za režijo.
Nekaj denarja smo dobili od ob-
činske gasilske zveze, za gradnjo
gasilskega doma smo namenili
krajevni samoprispevek, nekaj so
navrgle tudi nabiralne akcije;
dobili smo denar in les.«

Gasilci iz Grab imajo črpalko
Creina zmogljivosti 1200 litrov

Gasilski dom v Grabah — velika pridobitev gasilcev in vseh občanov.

Foto: Š. S.

so dvorana 9 krat 15 metrov, ga-
raže 6 krat 10 metrov, kuhinja in
sanitarije ter prostori v nadstrop-
ju. Naključje je hotelo, da so
pred nekaj tedni asfaltirali cesto
Ključarovi—Grabe—Branos-
lavci, zato so izrabili priložnost
tudi gasilci in dali asfaltirati ve-
liko površino pred gasilskim do-
mom.

»Odkod denar?«

»Največ smo zbrali s prireja-
njem veselic, pozneje, ko so po-
stali instrumentalni ansambli
drugi, smo imeli zabave, kjer ni
bilo žive glasbe. Ljudje so radi
prihajali, celo iz Prekmurja. Tudi
zato, ker nismo pobirali vstopni-

na minuto, ki se pripne k traktor-
ju in jo prek kardanske osi poga-
nja motor traktorja. V primerjavi
z drugimi črpalkami je bila ce-
nejša, zmogljivost pa je večja.
Hiba, če lahko temu rečemo tak-
ko, je, ker brez traktorja ne delu-
je. Zelijsi si rednega gasilskega
vozila, in če bodo tako vztrajni
in delavni, ga bodo dobili.

Na nedeljski slovesnosti so
blagoslovili gasilski dom in ob-
novljeno kapelico, prebrali so
gasilsko kroniko, poslušali nago-
vor predsednika občinske skup-
ščine, godbo na pihala iz Male
Nedelje, slavje pa se je nadalje-
valo z zabavo. Š. SOBOČAN

MLIN — Podoba opuščene mline na Črncu v Trnju se je spre-
menila. V njem je uredil Stanko Kolarič okrepčevalnico, ki ima ta čas
veliko obiskovalcev. Izkopati je dal tudi strugo potoka, v kateri so
spet zaplavale ribe. Morda pa se bo kdaj zavrtelo tudi mlinsko kolo.

Foto: J. Ž.

Krajevna skupnost Lakoš

Mrliška vežica, kabelska tv...

V juniju so začeli graditi prizidek k mrliški vežici, saj so sta-
tonirali temelje. Z deli bodo nadaljevali te dni, kajti sklenili so, da
mora biti dokončana do prvih dni septembra. Ko je v Dolnjem Lakošu
šū prošnje.

Tačas teče v KS Lakoš še akcija za kabelsko televizijo. Žalostno
v Gornjem in Dolnjem Lakošu. Prijavilo se je več kot 80 go-
stev. Posamezna bodo primaknili pa 1050 nemških mark v »olastni-
protektivnosti. Prispevek je možno plačati tudi v 24 mesečnih
kijh. Kable in vse, kar sodi zraven, bodo napeljali delavci Elvra-
Esa od nalog, ki si jih je zadala krajevna skupnost Lakoš, da
di ureditev sanitarnih prostorov v vaškem domu v Gornjem Lakošu
kajti v njem so pogosto prireditve, zlasti gostije.

Gaberje

Lepši vrtec

Poslopje otroškega vrtca v Gaberju so zgradili leta 1964, leta 20
tedanje razmere je bilo kar primerno, zdaj pa ne več, zato ga obno-
vijo in povečujejo za dodatnih 130 kvadratnih metrov na kuhin-
njo, igralnico in drugo. S 1. septembrom bo lepši in večji otro-
vrtec sprejel 45 malčkov iz Dolnjega in Gornjega Lakoša, Črbe-
ja, Kapce in Kota. Dotlej pa bodo uredili še okolico. Denar za ob-
novitev in širitev so prispevali vzgojno-varstveni zavod, iz obč-
skega proračuna in krajevna skupnost, pričakujejo pa tudi denar iz
republiškega proračuna.

Stavešinski Vrh

Zasebni razgledni stolp?

Aton Škrlec iz Stavešinec gradi v sosednji vasi Stavešinski Vrh
gledni stolp. Objekt je vzniknil za večjo »počitniško« hišo, v kateri je
vse nared za turizem na kmetih.

Antonov razgledni stolp je po-
doben cerkvenemu zvoniku. Po-
jasnil je, da bo morda kdaj v

V vinogradu, ki obsega 10
are, prideluje beli burgundec,
pon, laški rizling... ima v

Ne, to ni zvonik, čeprav mu je podoben, ampak razgledni stolp. V
Stavešinskem Vrh gradi veliki vinogradnik in kletar, sleer pa tudi
tovalec Anton Škrlec iz Stavešinec.

njem tudi manjši zvon, za zdaj
pa je le razgledni stolp, kot ga je
predvidel arhitekt. S te točke naj
bi bilo videti vse tja do Blatnega
jezera.

Na vprašanje, kdaj bo odprl
vrata turistične kmetije, je pove-
dal, da se bo to zgodilo okrog
martinovega. Tedaj bo postal
mošt vino, zredile pa se bodo tu-
di gosi. Kar petdeset se jih poti-
ka po dvorišču. Nekdo mu je na-
mignil, naj bi vključil v otvoritve-
no slovesnost pravno srečanje
Prekmurcev in Prlekov. Potem
naj bi se lažje prenašali. Zamisel
se zdi zanimiva, tudi zabavna.

vzgojo, ob enem kolo za dva
(7 vsake strani po ena), nato
v vrsti je dva metra, med njima
razdalja pa dva metra in usen-
set centimetrov. Večina
predela v mošt ozirna kletar-
kaj grozda pa prasa. Neko-
vino pijejo tudi Prekmurci in
oni, ki zahajajo iz krososlov-
du. Pokusil sem ga mošt
sam. Bilo je dobro. Menda
zato, ker v Škrlecem vinog-
ni betonskin sobi, saj bi o-
trto zeblo, ampak kletar-
vse je bolj naravno.

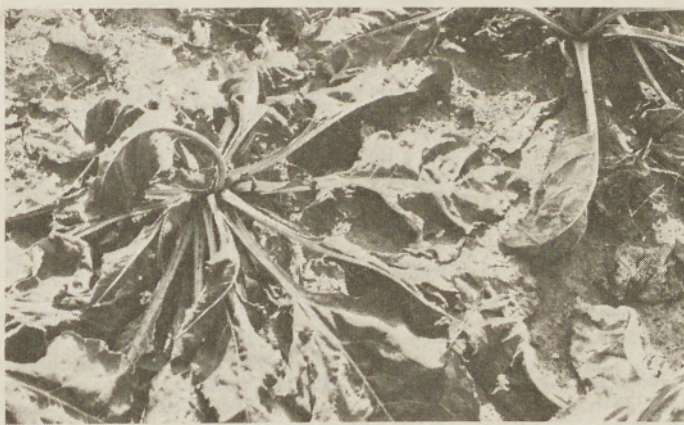
Š. SOBOČAN

Suša ...

... kdaj in karkoli si kmetijski zdaj želijo dež. Suša, ki tudi porušila ob Muri pesti že dalj časa, je dobila takšne razsežnosti, da bodo posledice katastrofalne. Predvsem za živinorejce, saj bo krme za živino premalo in mnogi rejci že razmišljajo o tem, da bi stalež živine zmanjšali. S prodajo plemenskih telic, ki je nekoč v teh krajih cvetela, slabo kaže in rejci se kmalu odločajo le za obnovo črede, zato se že čuti tudi večji pritisk na izločanje starejših živali.

Zaradi suše so pridelovalci že zabeležili izpad v pridelku pšenice, ki bolj pa so prizadeti koruza, krmne rastline, sladkorna pesa in druge poljnine, saj bo pridelek pri nekaterih polovičen ali pa ga sploh ne bo. Kruša suša ohladija v naših krajih sicer niso redkost, vendar je letošnja katastrofa, ker je suša nastopila že v začetku poletja, zato bodo posledice toliko hujše.

L. Kovač
Foto: N. Juhnov

Bodo nasadi jablan propadli?

Na enem od zadnjih zasedanj zborov ljutomerske občinske skupščine je bilo med drugim postavljeno tudi delegatsko vprašanje o stanju na sadni plantaži v Radoslavcih, ki je po mnenju nekaterih v zelo slabem stanju. Oskrbovanje te plantaže, ki je v lasti združnega podjetja Mursko polje, je bilo neredno, vzrok pa je predvsem slab finančni položaj podjetja.

Da bi ugotovili dejansko stanje v nasadu, je bila imenovana posebna komisija, ki si je plantažo ogledala in pripravila ustrezno poročilo. Iz pogovora s tehnologom, ki je odgovoren za strokovno delo v nasadu, je mogoče ugotoviti, da letos vseh del niso opravljali po načrtu, kot smo že zapisali, pa je vzrok slabo finančno stanje podjetja. Na seji delavskega sveta so namreč sprejeli sklep, da opravijo le najnujnejša dela, posledice pa so očitne. Poleg tega da so letos opustili dve redni škropljenji, so izostala tudi škropljenja s sistemiki, niso pa opravili tudi nekaterih drugih potrebnih del, kot so privezovanje, zamenjava dotrajanih opor in poletna rez. Da je stanje v nasadu zares kritično, potrjuje tudi podatek, da se zaradi nepravilne oskrbe v najbolj rodnem delu nasada drevesa celo podirajo.

Na plantaži je približno 4-hektarski nasad starejših dreves, ki jih bodo jeseni odstranili, zato so v tem delu opravili le najnujnejšo zaščito, da bi preprečili vdor boleznih in škodljivcev v preostali del nasada. Najbolj nevzdrževani del nasada je na območju Kuršinec, kjer na brežinah teras trava prerašča drevje, tu pa so tudi rane sorte jabolč, ki že dozorevajo in odpadajo. Še najbolj ob vsem pa skrbi, da propada tudi nov del nasada, kjer so lanske pomladi zasadili 10.000 enoletnih sadik, ki zdaj niso ustrezno oskrbovani. Polovica teh dreves je brez opore, zato bi bilo nujno kupiti 5.000 bambusovih palic in žico, skupna vrednost potrebnega materiala pa je okoli 50.000 tolarjev.

Čeprav je Mursko polje v nezavidljivem finančnem položaju, je takšen odnos do nasada nepremisljiv, to pa še toliko bolj, ker je bila lanska letina rekordna in so v tem nasadu pridelali okoli 600 ton jabolč. Komisija, ki je ocenila stanje na plantaži, napoveduje, da bo letošnji pridelek zaradi neredne oskrbe za 40 do 50 odstotkov manjši od normalnega, pa tudi kakovosti ne bodo dosegli, saj prvotnih jabolč tako rekoč ne bo.

Ker s trenutno tehnologijo, zastarelo strojno opremo in sedanjimi kadrovsko zasledbo stanja razmer ni mogoče izboljšati, je komisija predlagala, da je potrebno takoj ukrepati. V prvi vrsti je potrebno zagotoviti ustrezna sredstva za nemoteno pridelavo do konca leta, saj bi sicer lahko nastala dolgoročna gospodarska škoda. Hkrati s temi ukrepi pa komisija tudi predlaga, da se nadaljnji razvoj sadne plantaže podjetniško naravnava, saj bo le tako mogoče zagotoviti nadaljnji razvoj te dejavnosti, ki ima za to vse naravne možnosti.

Ludvik Kovač

Turizem na kmetih Vse za gosta

Benkovi iz Spodnje Ščavnice imajo 9 hektarjev veliko posestvo in na njem redijo 15 glav goveda, 50 svinj in konja. Odkar so kmetijo opremili z mehanizacijo, je več časa, zato so se odločili za dopolnilno dejavnost: turizem na kmetih. Gostje prihajajo od blizu in daleč, zlasti ob koncu tedna. Radi pokusijo domače dobrote in zvrstno kozarec vina, ki ga pridela gospodar Anton v svojem vinogradi s 1500 trsti; lahko se zapeljejo z zapravljevom. Na svoj račun pridejo tudi otroci, saj jim gostitelji omogočijo jahanje na kobilah Zori.

L. Kr.

Turnišče Cene pujskov

Na sejem pujskov v Turnišče so rejci minuli četrtek pripeljali 76 pujskov, starih od 8 do 10 tednov. Za par živali je bilo potrebno odšteti od 8000 do 12.000 tolarjev. Lastnike je zamenjalo 43 pujskov. Sejem v Turnišču se odpira ob 7. uri.

Zatiranje trajnih travnatih in koreninskih plevelov na strnišču

Med pomembnimi tehnološkimi ukrepi pri pridelovanju poljščin je tudi učinkovito zatiranje plevelov. Dolga leta se uporabljajo herbicidi, ki delujejo selektivno, tako da uničijo plevel, poljščine pa praviloma naj ne prizadenejo. Tako so se uveljavili različni roki uporabe herbicidov glede na razvoj poljščin. Možno jih je uporabiti pred setvijo po površini ali zadelane v zemljo takoj po setvi, toda pred vznikom ali po vzniku poljščin v različnih fazah razvoja. Vsak od možnih načinov uporabe mora doseči čim večji učinek, čim manj prizadeti gojeno rastlino in čim manj stati.

Velika izbira herbicidov, posebno za najbolj razširjene poljščine, je dolga leta izpolnjevala večino omenjenih zahtev. Zadržana leta pa se zaradi pogostejše, večkrat tudi napačne rabe herbicidov nekateri pleveli kljub vsemu pojavljajo. Z napačnimi in pretiranimi načini obdelave tal, z orodji, kot so freze, krožne brane in podobno, jih že bolj razmnožimo.

V vrsti nadležnih, nevarnih, posevku konkurenčnih in škodljivih plevelov so zadnje čase najpogostejši plazeca se pirnica, divji serek, delno pesjak, močno razširjen je slak in delno osat.

Pirnica je prav gotovo najbolj problematična, saj lahko ustvari 30–40 ton organske mase, ki odvzame posevku 20–50 % hranil, in to v fazah razvoja, ko so posevku najbolj potrebne. Podzemni deli pirnice vsebujejo tudi določene škodljive snovi, ki ovirajo razvoj posevka. Razmnožuje se s koreninami in semenom.

Divji serek je po svojih škodljivih lastnostih podoben pirnici, vendar je v slovenskem prostoru manj razširjen. Ob napačnih ukrepih pa lahko sčasoma postane eden najbolj trdovratnih in škodljivih plevelov. Posamezna rastlina ustvari 1000–2000 semen, kar je preveč novih škodljivih rastlin poleg tistih, ki se razmnožijo iz korenin, imenovanih rizomi.

Pesjak je zaenkrat pri nas manj znan, saj še ni toliko razširjen ali pa ga zamenjamo z drugimi plevli. Razvija se v priletnem delu, plazeče se steblo se ukoreninjuje ob dotiku z zemljo in s privzdigljenimi vrhovi ustvarja zeleno preprogo v posevku. Poleg omenjenega načina se razmnožuje tudi s semenom.

Slak, ki se pojavlja v nekaj oblikah, se razmnožuje z močnim koreninskim sistemom, delno tudi s semenom. Gojenim rastlinam odvzema hrano, jih duši, največji problem pa povzroča s tem, da ovija steblo poljščin in s tem močno ovira spravilo.

Osat se odvisno od rastnih pogojev in poljščine med katero raste, razvija do višine 1,5 metra, razmnožuje se s koreninami, posamezne rastline pa semeni do 30.000 semen. Pojavlja se v skupinah ali na široko in je poleg običajne škodljivosti tudi neprijeten plevel zaradi bodečih izrastkov.

Nekateri pleveli že uspešno zatiramo. Na ta način moramo uporabiti posebne herbicide, pogosto dražje (pirnica, serek, pesjak), pri nekaterih pa herbicidi slabo delujejo, tedi povečani odmerki ne dajejo pričakovanih rezultatov.

Da se izognemo vsem nevarnostim, kot so poskodb gojene poljščine, vnašanje prevelikih odmerkov okoli tujih snovi in s tem prevelikih denarnih izdatkov, hkrati pa da povečamo učinkovitost zatiranja omenjenih plevelov, se odločimo za zatiranje v kolobarju, v tem primeru na strnišču.

V ta namen je pred leti kemična industrija razvila učinkovit herbicid na osnovi aktivne snovi glifosfat, ki se v prodaji pojavlja pod različnimi imeni, kot so ciodokor, roundup, herbatop, boom efekt in še nekateri v naši prodaji ni mreži manj pogosti.

Ko se odločimo za omenjeni način zatiranja, po žetvi žit površine ne preorjemo. Plevelom omogočimo, da se razvijejo do določene faze, ko postanejo najbolj občutljivi oziroma lahko vsrkajo potrebne količine herbicida. Pirnica naj se razvije do višine 20 do 30 cm, uporabimo pa 5–6 l/ha enega od omenjenih pripravkov ob normalni porabi vode 300–400 l/ha.

Divji serek naj bi bil v fazi metličenja oziroma dosegel višino 40–50 cm, odmerki pa so 6–7 l/ha. Pesjak je že občutljiv ob višini 15–20 cm, vendar ob visokem odmerku 8–12 l/ha.

Slak mora preiti v polno cvetenje, učinkoviti odmerki so 8–12 l/ha. Podobno je pri osatu, ki naj bi ob začetku cvetenja dosegel višino 30–40 cm in bi ga škropili z odmerkom 5–7 l/ha enega omenjenih pripravkov.

Če uporabljamo kontrolirane in dobro naravnane škropilnice tako, da zmanjšamo porabo vode na 150–200 l/ha, zmanjšamo porabo omenjenih herbicidov. Dodatno zmanjšanje porabe herbicida dosežemo s sredstvi, ki omogočajo boljše prodiranje le-teh skozi povrhnjico plevela. V prodaji so hysspray, rmbolen T–25 in pinovit K. Ob uporabi le-teh v 0,5 % koncentraciji (200 l vode – 1 l/ha dodatka) in ob zmanjšani porabi vode lahko znižamo odmerke omenjenih herbicidov za 30–40 %.

Kljub vsemu pa je poraba herbicidov iz omenjene skupine za nekatere plevel visoka in predstavlja velik strošek na enoto površine. Za širokolostne plevel, med katerimi sta v našem primeru nadležna slak in osat, je cenejša rešitev iz skupine tako imenovanih hormonskih herbicidov. Na ta način svetujemo uporabo herbicida, dikicida 50 ali deherbana A v količini 4–5 l/ha in prav tako v ob cvetenju. Na isti način lahko uporabimo proti slaku in osatu še banvel 480 v količini 1–1,2 l/ha.

Če imamo istočasno opravka s travnatimi (pirnica, serek, pesjak) in širokolostnimi plevli (slak, osat), priporočamo kombinacijo pripravkov iz skupine glifosata in hormonskih herbicidov oziroma posvet s strokovnjakom.

Geza Džuban, dipl. inž. kmet.
Kmetijska svetovalna služba

Avstrija kmetom nameni 47 milijard šilingov

Ob tem, ko doseže vrednost kmetijske proizvodnje v sosednji republiki Avstriji 53 milijard šilingov, Avstrijska državna zveza in dežele podpirajo avstrijsko kmetijstvo s 47,1 milijarde šilingi. Slednje je izračunalo finančno ministrstvo na Dunaju. Neto vrednost kmetijske proizvodnje pa dosega samo 53 milijonov šilingov.

Za subvencije sosedje nameni 17,35 milijarde šilingov, avstrijske dežele prispevajo zanje 3,5 milijarde ATS, z davčnimi olajšavami kmetje posredno prejmejo okoli 6,6 milijarde šilingov, pri čemer prinese kmetom pavšalna odmera davka na dohodek 5 milijard šilingov; za 1,2 milijarde ATS je državna blagajna prikrajšana na račun oprostitve davka za kmetijske traktorje, po 0,2 milijarde pa izgubi dohodek zaradi pavšalne odmere prometnega davka in olajšav pri davku na pridobitev zemljišč.

Občutno bolj kot druge sloje pa avstrijska država podpira kmete tudi na socialnem področju. Kot smo zvedeli na gospodarski zbornici v sosednji Avstriji. Za zvezne dotacije za socialna zavarovanja, namenjena kmetom, porabijo 14 milijard šilingov. Temu je treba prišteti še sredstva, namenjena preobrazbi v okviru socialnega zavarovanja v prid kmetov v višini 3,54 milijarde ATS, naposled pa tudi spodbujanje kmečkih družin stane državo še 4,5 milijarde ATS.

Tovrstna plačila deloma terjajo strukturne spremembe v kmetijstvu. Številni nekdanji kmetje prispevke zase plačujejo social-

nemu zavarovanju nameščencev ali delavcev, medtem ko njihove starše še oskrbuje kmečko pokojninsko zavarovanje.

Del visokih potreb po dotacijah pa povzroča pavšalna odmera pri kmetih. Tako kot pri davku na dohodek plačila niso odvisna od dohodka; kmetje namreč plačujejo prispevke od umetno nizko določene davčne obveznosti kmetij. Nadaljnjih 260 milijonov šilingov gre za subvencije, kot je zavarovanje zoper točo. Ne gre prezreti, da tudi avstrijske železnice (ÖBB) prevažajo kmetijske pridelke po nizkih tarifah in s tem povečujejo svoj prihodek, ki ga je treba pokriti s proračunom; teh stroškov je za 516 milijonov šilingov.

V primerjavi s 47,14 milijarde šilingov državnih stroškov za kmetijstvo je neto vrednost kmetijske proizvodnje (izkupček od prodaje, brez predjemov, recimo za gnojila in kmetijske stroje) 53 milijard šilingov. Vključno z vsemi nameščenci, kmeti, delavci in zaposlenimi družinskimi člani dela zdaj v Avstriji v kmetijstvu še 208.000 ljudi. Na vsakega zaposlenega v kmetijstvu pride tako okoli 226.000 šilingov subvencij.

B. H.

UBK UNIVERZALNA BANKA

d. d., Tržaška 116, Ljubljana, tel. 061/272-073.

POSLOVNA ENOTA MURSKA SOBOTA
Kriškeva 15, Murska Sobota, tel. 069/31-810

OBREŠTNE MERE V JULIJU

KRATKOROČNI NENAMENSKO VEZANI DEPOZITI

nad 1 mesec

letna obrestna mera: R+4,5%

izračun mesečne obrestne mere: 6,31%

Banka vam omogoča, da sami določite število dni vezave. Nočnostni depoziti prilagojena vašim željam in potrebam v razponu od 30 do 90 dni.

nad 3 mesece

letna obrestna mera: R+5,5%–7,5%

izračun mesečne obrestne mere: 6,40%–6,53%

nad 6 mesecev

letna obrestna mera: R+8%–9%

izračun mesečne obrestne mere: 6,57%–6,70%

Obrestne mere je odvisna od zneska, ki ga vežete.

Najnižji znesek vezave je 5.000,00 SIT

HRANILNE VLOGE NA VPOGLED

3,84% mesečno

HRANILNE VLOGE NA ODPOVEDNI ROK

5,90% mesečno

Stroški na hranilni vlogi na odpovedni rok so bolj obrestovani zato, ker boste banko 5 dni prej obvestili.

Če in koliko toliko želite dvigniti iz hranilne vloge na odpovedni rok.

R – v začetku meseca objavljena mesečna stopnja rasti drobnoprodajnih cen

Republiki Sloveniji v preteklem mesecu.

R za mesec: JUNIJ je 5,90%.

BLAGAJNIŠKI ZAPISI Z VALUTNO KLAUZULO

UBK banka vam ponovno ponuja blagajniške zapise z valutno klavzulo v DEM.

Blagajniške zapise lahko vpisate in vplačate v tolarjski protivrednosti

po srednjem tečaju Banke Slovenije z rokom dospelosti:

32 dni po letni obrestni meri 6% v DEM

34 dni po letni obrestni meri 7% v DEM

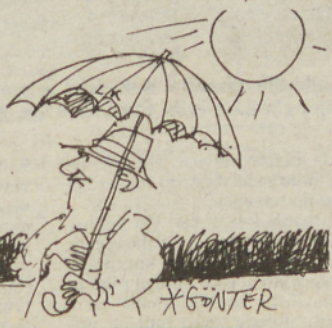
183 dni po letni obrestni meri 8% v DEM

Stroški so nespremenljivi in izplačljivi skupaj z glavnico na dan zapadlosti

po srednjem tečaju Banke Slovenije

Najnižji znesek blagajniškega zapisa je 200,00 DEM.

— Kmetu nista naklonjeni ne država in ne narava. Država me je izgrala pri pšenici, narava pa me bo še pri koruzi.

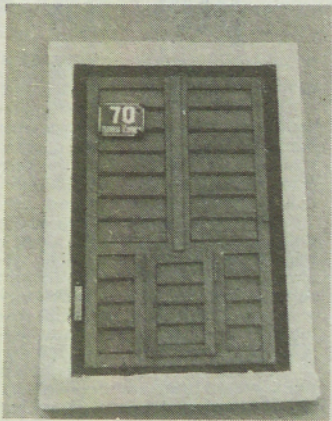

Za izbor najlepše kmečke hiše Pomurja smo ocenjevali objekte s področja arhitekture po sledečih kriterijih.

1. Razporeditev in funkcionalnost objektov

Ocenjevali smo kot primerne sledeče elemente: južna lega dvorišča, stanovanjska in gospodarska poslopja povezana, lahko ločena, vendar v pravilnem zaporedju, ki tvori smiselno celoto. Objekti naj bi bili nanizani okoli dvorišča in tako, da se dvorišče zapira proti cesti. Smiselno in primerno je, če

sta ločena bivalno in gospodarsko dvorišče. Pritikline, kot so garaže, lope, koruznjaki ter košnjaki, naj bi bili v sklopu gospodarskega objekta, lahko loče-

H kmečkim hišam sodijo naoknice, in ne rolete. Naoknice na hiši v Zgornji Ščavnici imajo še majhno naoknico.

no vendar tako, da se ne ruši celostna podoba kmetije.

Kmečko življenje zahteva svoj način in ritem dela. Delu in bivanju na kmetiji se mora prilagoditi vrsta in oblika objektov ter tudi funkcionalna razporeditev letih. Iz stanovanjskega objekta naj bi bil dostop do raznih gospodarskih prostorov pod napuščem, prav tako naj bi kmetija imela tudi večji odprt pokrit prostor.

Neprimerno je, da so objekti razmetani po parceli, kot bi naneslo. Pogosto se red poruši s kasnejšimi rušitvami ter prizidavami ali povsem novimi objekti. Največkrat staro kmečko hišo zamenja nadstropna hiša mestnega tipa, prilagojena izključno mestnemu načinu življenja. Tudi gospodarska poslopja, podobna industrijskim halam, pogosto padejo na parcelo in se morajo prej utečene funkcionalne poti in navade prilagajati objektom. Moralo bi biti obratno.

2. Oblika in gabariti

Kmečka hiša je lahko samostojno stoječa, lahko v povezavi z gospodarskim poslopjem. Oblika je vedno podolgovata, in sicer ravna na L ali na U. Današnja mestna hiša s kvadratasto

Preprosto, a lepo kmečko okno v Vučji vasi v Prekmurju. bhp

osnovo nikakor ni primerna, saj je sama sebi zadostna in ne upošteva prav nobenega dvorišča, tudi ostalih gospodarskih prostorov ne.

Nadstropni, izstopajoči objekti so neprimerni. Pomurska pokrajina ima svoje značilnosti, mimo katerih ne smemo brezbržno. Tip pokrajine ohranjamo in polepšamo, žal lahko tudi pokvarimo z gradnjo ustreznih ali neustreznih objektov. Pomurske vasi in posamezne kmetije so bile od nekdaj skrite v zeleni blazini dreves. Ni bilo kmetije, ki ne bi imele na svojem dvorišču ali nekje v bližini večjega drevesa: lipa, hrast, kostanj, hruško, oreh. Sadovnjaki so bili drugačni. Sadna drevesa so segala rahlo prek slemen kmetije.

Danes se gradi drugače. Kler je na pol vkopana, pa še to ne povsem in je kar pritlična, nad tem je prva stanovanjska etaža, pogosto pa se izdela še visoka

Tesarji in mizarji so bili nekoč pravi mojstri, pravzaprav nekakšni ljudski umetniki (Ploj, Brengova). bhp

mansarda za mlajšo družino. Tak objekt ima običajno minimalni naklon strehe, kar se močno približa primorskih značilnostim. To je tuje v naši pokrajini, tudi funkcija ne ustreza.

Kmečka hiša mora ostati pritlična, kleti, če je le mogoče, naj bodo celo pod terenom. Naklon strehe je strm. Podstrešje je lahko izkoriščeno tudi v stanovanjske namene ali pa, kot je bilo prej, za sušenje žit, mesa itd. Naklon strehe naj se ponovi tudi na gospodarskih poslopih in vseh pritliklinah.

3. Detajli in uporabljeni materiali

Okna na kmečkih poslopih so vedno pokončna dvodelna, nikoli

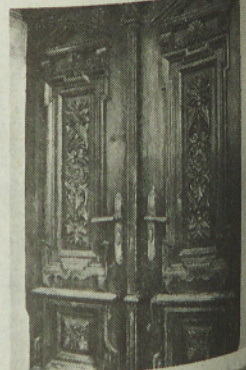
Generalni pokrovitelj
akcije »NAJ KMETIJA« '92

69242 KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, BORECI 49

Preskušena opečna kritina
z več kot 80-letno tradicijo!

podolgovata tridelna. So vedne lesene, običajno temne barve. Plastične rolete so tuje, zato jih ne bi smelo biti. Okna zaščitimo z naoknicami, nekoč s kovinskimi krizi. Vrata so bila dvodelna, masivna, lesena, dostikrat lepo rezljana, barve tudi temne. Kmečka hiša je bila najbogateje dekorirana

Bogato izrezljana lesena vrata prav gotovo okras kmečko hišo (Slana, Bolehnečič). bhp

Kot neprimerno smo ocenili balkone na kmečkih hišah. V noma so na fasadi, ki je obrnjena proti cesti. Torej na javni prostor. Pen in javen prostor. Čemu balkon? To je podaljšek bivalne prostora, največkrat dnevne sobe ali jedilnice, v zunanjem prostoru, ki je lepem vremenu. Človek ob lepem vremenu, v va, uživa zelenje in sveži zrak. itd. Zato je ustrezen na južni mirno dvorišče. Balkon pa naj mestni človek, ki hrepeni po naravi, ku narave. Zato so običajno v rožah. Zakaj potrebuje kmečki človek balkon?

Od jutra do večera je na polju travniku, vinogradi ali sadovnjaku, ima prostorno dvorišče, cvetlične grede. Pokazalo se je, da se ga najpogosteje sploh ne uporablja.

Srečali smo kmetije zares vrst. Vse pohvale so dolžni biti prvine s področja varstvenosti ohranjajo in kljub prenovam celotno novogradnjam dajejo in funkcijo, ki ju nas kmečki človek, njegovo delo in pokrajino zahtevajo.

Angelca Dokl-Mu. tja

**SODARSTVO
MARJAN MAUČEC,
GANČANI 149
telefon: (069) 42-000**

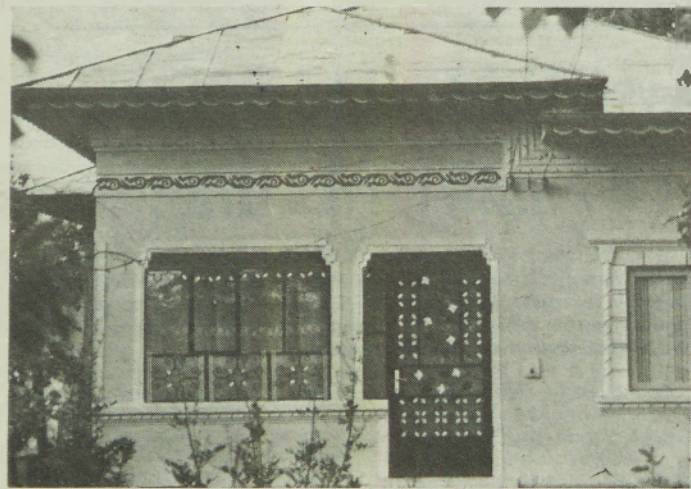

- Izdelujemo sode in kadi vseh velikosti
- Možnost plačila na dva obroka
- Garancija šest let

Prekmurci na peščenih obalah Črnega morja in delti Donave

Ne bi bilo prav, če bi se spominjali Romunije le po takšnih posebnostih, kakršna je bila grof Vlad Cepes, imenovan grof Drakula (drac pomeni po romunsko groza). Bil naj bi sadistični mučitelj več tisoč žrtev v 15. stoletju, »ženska verzija« pa je nekoliko drugačna: bil je ognjevit in nevaren ljubimec, ki si je dovolil marsikaj, zato so

ga njegovi tekmeči označili za vampirja. Romunija ima poleg tega še vrsto zanimivosti, ki si jih je vredno ogledati. Številna stara mesta so še vedno dobro ohranjena; naši etnologi bi bili navdušeni nad ohranjenostjo značilnih vaških naselij... bistvena razlika med zahodom in vzhodom je tudi ta, da se v Romuniji ni bilo treba

Značilna romunska vaška arhitektura je prav lična; prav vsaka hiša, pa naj je še tako revna, ima okraske na zidu in zavese.

Nekdanje rimsko pristanišče v Konstanci je bilo 5 metrov nad ravni današnjega.

Od starih rimskih mest do sodobnih igralnic

Sighisoara (Sigișoara) — rojstno mesto najbolj znanega Romunca, ki je v svet ponesel ime Transilvanije. Zaradi grofa Drakule ima Transilvanija pomen groze, življenja in smrti, skratka — skrivnosti. Prav v Transilvaniji, v osrčju Karpatov, izvirajo vse romunske reke, ki se nato izlivajo v različna porečja in se spet zberejo v Črnem morju. Prav v Transilvaniji so najtemnejši gozdovi, najlepši samostani in največja častnejši gradovi.

bati, da bi se podoba mest in vasi izničila z novogradnjami. Za gradnjo namreč nikoli ni bilo denarja.

Med najstarejša romunska mesta spada ARAD ob reki Mureš v pokrajini Krišana, kjer živi v glavnem madžarsko in srbsko prebivalstvo. Tu so našli izkopenine iz 15. stoletja pred našim štetjem, ko je obstajala še stara dačanska naselbina. V 14. stoletju do-

mer staro zdravilišče Herculane. Kogar zanimajo cerkve, si jih bo lahko tukaj ogledal kar lepo število; pa ne le katoliških, prav tako veliko je pravoslavnih cerkva in muslimanskih mošej.

Med najstarejša mestna naselja spada tudi Konstancia, glavno črnomorsko pristanišče. Stari grški trgovci so v 7. stoletju pred našim štetjem lu-

Ena najlepših zgradb v Konstanci je prav gotovo igralnica. Pred njo je bil v njej glavna zvezda Čaušeskov sin, danes pa tuji.

bi Arada mestne pravice, leta 1985 pa je bil v boju med Avstrijo in Turčijo porušen do temeljev.

V Karpatih imajo kar 160 izvirov mineralne vode (pri kosilu in večerji vam točijo mineralno vodo brez plačila kot navadno vodo). Mnoga romunska zdravilišča so bila znana že v prejšnjem stoletju, tako tudi na pri-

ko imenovali Tomit, Tonn. O zgodovini boste izvedeli največ v tamkajšnjem arheološkem muzeju, lepo vidni pa so tudi ostanki nekdanjega rimskega pristanišča z dobro ohranjenim talnim mozaikom. Osrednji trg v Konstanci se imenuje po Ovidiju, znanem rimskem pesniku, ki so ga v letih pred začetkom našega štetja izgnali iz Ri-

ma. V bližini Konstancie so tudi vidni ostanki grškega mesta Histria, večina črnomorskih turistov pa si želi ogledati rimski »pomnik« v slavo Trajanu in opozorilo Dačanom: Adamclisi. Zanimiva je tudi pot do tega 40 metrov visokega spomenika in ostankov starega rimskega mesta na sosednji vzpetini; nekaj kilometrov ravne ceste, na obeh straneh rastejo kostanji, ki imajo spodnji del drevesnih deblj pobarvanih z belo barvo. Ciganska

naselja ob ostankih res prava romunska naselja (sotoni in kmeti vas z bolj uboge in zapuščene kot v naši pokrajini).

Romunija je zanimiva prav gotovo bo v prihodnjih letih obiskovalci spremembe, zato je prav, da videli tako, kot je danes. Upam, da svojem razvoju ne bodo postavili napak ter rasti varno.

BARNABIA R. PECE

V turističnem središču Mamaia je pestro tudi nočno življenje. Gostje si radi ogledajo program v baru Orient. Dekleta, ki ponoči plešejo na tlesni ples, so naslednjega dne poprijele tudi za meste in krpe.

Adamclisi in ostanki starega rimskega mesta so priljubljena izletniška točka.

Najmanj trajen dokument človeštva je ljudna okoliščina! So jo primeri stvarne kulture, ki so jih razvijale posamezne krajevne skupnosti: kmeti, vozniki, orodja, »preše«, stope, »modle« za opeko. Fotografije, predvsem ti, ki so kdaj že znašle na katalni razstavi, se hranijo po omarah in samo kakšna vojna ali podobna katastrofa jih lahko uniči. Če slabo pamet in bolno ideologijo izključimo.

beltinski folklorni festival minil
brez turističnih aranžmajev, no-
ben turistični center s te in one
strani Mure ni pripeljal na prire-
ditev svojih gostov in prekmur-

Kmečki vozovi, brane, »osipa-

Bilo je

TINE MLINAR

TINE MLINARIČ

Odlomek iz nove knjige v zbirki Murske večernice, ki kmalu izide

Soboška frajla

JULIA

či», »praskači« oziroma »škra-
baši«, »rudiči«, »omotiči«, »bra-
novleki« (mimogrede: »Liplan-
čarje« so menda pozabili pripel-
ljati na razstavo ta neobhodni
del opreme za kravjo vleko »osi-
pača« ali »škrabaša«), »otike«,
»preše« na utež, stope in druga
orodja ter oprema pa trohniijo
pod »kapi«. Kose te nekdanje
kmečke mehanizacije, ki so našli
svoj trenutek naklonjenosti in so
jih ljudje prebavali in obesili na
zid ali uporabili kot podstavek
za rože, pač ne moremo šteti za
rešene. So sicer rešeni, vendar tu-

Biti poslan naprej

(premicija v Bogojini kot kulturni dogodek)

Pojdi v trenažersko zemljo:

Stol v egipčanski drži je v teh dneh na Japonskem na razstavi v mestu Osaka. Izdelal ga je Mirko Bratuša od Negove. Novinarka bbo ga je posnela, ko je bil razstavljen v ljubljanski Moderni galeriji.

— 108 —

ŠTEFAN SMEJ
foto: N. Juhov

Za zeleni jezik (4)

Če s tega zornega kota vzamemo pod drobnogled reklamo

STRAN 9

kulturni koledar ● kulturni koledar

STRAN 9

Malo proti Metuzalemu

Biblijski Metuzalem je bil star 969 let, ko je umrl, mi pa lahko pričakujemo po statističnih podatkih 76 let življenja. Malo proti Metuzalemu in dosti, če se spomnimo, da je bila še pred sto leti povprečna življenjska doba 37 let. Dosti, vendar ne dovolj. Vedno več jih je, ki se pustijo po smrti zamrzniti in so prepričani, da bodo dočkali čas, ko bodo vse bolezni ozdravljive, vedno znova beremo v vseh mogočih zdravilih in zmazkih, ki naj bi podaljševali življenje, torej nam je tudi povprečnih 76 pre malo.

Brez genetskih posegov je telo navadnega smrtnika programirano na 85 let,

pravijo zdravniki, seveda pa izjeme potrjujejo pravilo, vedno znova slišimo o čilih stoletnikih. Dokazano najstarejši je bil Japonec Izumi, ki je doživel 129 let, poročila o sto in večletnikih na Kavkazu in Andih pa so nedokazana. Da je človeško telo narejeno samo za določeno dobo let, je dokazal ameriški mikrobiolog Leonard Hayflick, ki je ugotovil, da se naše celice lahko delijo 50- do 60- krat, potem je konec. Poleg tega vsi sesalci lahko doživijo milijardo srčnih utripov. To ne velja za miško, ki ji srček bije 520-krat na minuto in slona s 26 utripi. Miška bo dočkala tri leta in pol, slon za 70 let. Človek ima pri srčnih udarcih rahlo pred-

nost. Njegovo srce prenese 4 milijarde udarcev, ta številka pa se bo mogoče kmalu povečala, če se bo znanstvenikom posrečilo prenesti nove ugotovitve od živali na ljudi. Nekaj milimetrov veliki muhi so vcepili gen mladosti in ji s tem podaljšali življenje za 40 odstotkov. Ta čudežni gen spodbuja nastajanje beljakovin, ki je navadno skoncentrirana v mladih celicah in s katero notranjo telesno uro upočasnimo.

Življenjska doba naj bi se premaknila na 120 let, vendar je tudi to nekaterim premalo. Pevec Michael Jackson se že pripravlja na najmanj 150 let življenja.

Dober človek (I.)

Adolf razmišlja

Adolf je zamišljeno sedel na panju ob robu gozda, lučaj daleč od svoje vile v Barchtesgartenu. Pravkar se je vrnil z zelo naporne konference, kjer so nekaj dni neuspešno razpravljali o vprašanju širjenja vojne na nova bojišča. Več maršalov in uglednejših generalov je kljub navidezni priljubljenosti, skoraj neprikrito kazalo svoj prezir. Tik pred začetkom konference pa so mu še sporočili, da so odkrili novo zaroto.

Sedaj je sedel na tem panju. Bil je slabe volje, utrujen in naveličan vsega. Tako rekoč za vsakim grmom je videl črno uniformo. Čeprav so omogočali varnost, so mu šli na živce. Zamišljeno si je rovaril po nosu in opazoval travnik pred seboj. Čez pol ure ga je čakala projekcija filma Veliki diktator. Temu prekletemu Židu bi že dal vetra, če bi ga dobil v roke. Eva, da tudi Eva mu je šla že pošteno na jetra, kaj si ta babnica sploh domišlja. Pred dnevi je spoznal mlado partijsko srnico, zaradi katere bi si vsak stotnik lahko obilnil vse prste, njemu, velikemu Adolfu, pa je bila nedostopna iz propagandnih razlogov. Vsi priliznjenci iz njegove okolice so mu odsvetovali novo afero.

Na vzhodu je bil položaj usran, enako v Afriki, nad Italijani je že zdavnaj obupal, preklelih Angležev nikakor niso mogli ugnati, še več, pričakovati je bilo celo invazijo zaveznikov z zahoda. Potem so ga zmotili s projekcijo filma. Že po prvih kadrih je spoznal, da so mu film podtaknili, da bi se smejali na njegov račun. Ker je nekaj takšnega slutil, se je že pred tem zavaroval, naročil je prazno dvorano, le Evi in Josephu je dovolil ogled.

Ob prizoru, ko se mali diktator žiga z globusom — balon in se mu ta končno razpoči, se je zamislil. Naročil je, da ustavijo projekcijo. Čez čas so nadaljevali. Brez posebnega truda je ugotovil, da mu je ta mali Žid na moč podoben, njemu, plemenitemu Ariju. Kup dreka, je pomislil, vse te teorije o nadčloveku. Vsi tisti visoki sloki, atletske razviti plavalci z visokim čelom, so bili ali homoseksualci ali impotentni, če že ne to, pa vsaj zabiti kot noč. Heil gor, heil dol, drugega niso znali.

Pogovarjali so se kvečjemu o tankih in letalih ali pa razporedu bojnih enot. Ta mali Žid pa je imel stil. Sovražil ga je že zaradi podobnosti. Ponovno se je posvetil proučevanju tega tako znanega, pa spet tako tuje obraza. Podobnost je slej ali prej izredna, le da ima on Adolf okoli oči nekaj krutega, tevtonskega (če že ne arijevskega), ta mali dekadent ne pa ima okoli oči nekaj mehkega, orientalsko osladnega. Obenem pa se je zavedal, da večina ljudi te razlike sploh ne bi opazila.

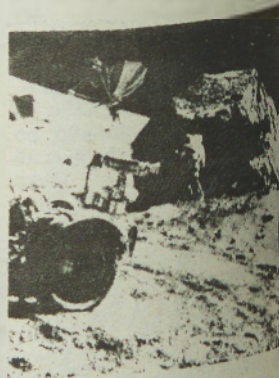
Sicer pa, kdo bi vedel, mogoče se je katera njegovih prababic, tam neke davno nazaj, spozabila s kakšnim krošnjarjem, bankirjem ali trgovcem. V mislih je namerno izpustil besedico »judovski«.

Kasneje, po končani projekciji, je govoril po telefonu z drugim Adolfom. Ta ga je prosil za soglasje za kontigent nekaj deset tisoč Židov. Jezno ga je zavrnil, češ zakaj ga gnjavi s takšnimi malenkostmi, saj lahko sam odloča.

Potem se je vrnil na svoj panj. Hotel je že nadreti črnuha, ki se mu je preveč približal, potem pa se je spomnil, da so mu zvesti esesovci že nekajkrat rešili življenje.

Nadaljevanje in konec prihodajšč
Borivoj Repe

Kisik
iz
mesečevih
kamenin?

Če bodo v prihodnosti na Luno secu živeli ljudje, ne bodo oddišni od kisika. Življenjsko potrebni plin za dihanje bodo namreč lahko pridobivali neposredno iz kamenin na Meseču. Velika količina vsebuje mineral ilmenit, ki je po besedah Chrisa Knudsenja v laboratoriju v Houstonu v mesečevih tleh zelo razširen. Britanski znanstveni časopis New Scientist v najnovejši številki poroča, da v ZDA že potekajo poskusi za pridobivanje kisika v okoliščinah, ki so podobne brezračnemu stanju na Meseču. Ilmenit vsebuje en del železa in dva tana in tri dele kisika. Ta kisik lahko iz minerala sprostiti s pritiskom sedmih do desetih atmosfér pri temperaturi stopinj Celzija in s pomočjo električne dika. Prva tovarna kisika bi lahko začela obratovati leta 2000.

Aligatorji
snubijo
neslišno

Globo zvoneč glas tudi v živalskem svetu ne zgreši svojega učinka. Z infrazvoki, ki jih človeško uho ne more zaznati, si nekateri aligatorji prizadevajo za naklonjenost izvoljenke. To so ugotovili znanstveniki ameriške univerze Cornell, ki so z računalniki analizirali glasove 800 aligatorjev. Samica vabeče zvoke lahko sliši in čuti. Za boljši sprejem »dobrih vibracij« položi brado na samčev vrat ali tilnik. Kmalu pa samec zabrenka na močnejše strune. Že maja v času parjenja, je slišati njihovo cviljenje v vodah Floride. Frekvenca infrazvoka je manj kot 16 hercev kar je zunaj območja, ki ga sliši človek. Enake frekvence za sporazumevanje med drugim uporabljajo tudi sloni.

Popraskaj in poduhaj

Mlada Japonka radovedno duha časopis, ki oddaja prijetne vonjave po svežih pomarančah. Časopis je verjetno prvi na svetu, ki objavlja dišeče propagandne oglase. Na reklamnem oglasu za hladilnik je upodobljen tisti del gospodinskega aparata, kjer shranjujemo sadje in zelenjavo. Predal je »napolnjen« s pomarančami, natisnjenimi s posebnim črnilom, ki začne dišati po svežem sadju, če ga podrgnemo s prsti.

Mini humoreska

Intelektualna
zgodba

Kdo je intelektualec? Vsekakor ne tisti, ki bi si ta naslov želel prilastiti po poreklu, statusu ali zaradi obiskovanja neke šole, kot je pojasnil Solženicyn.

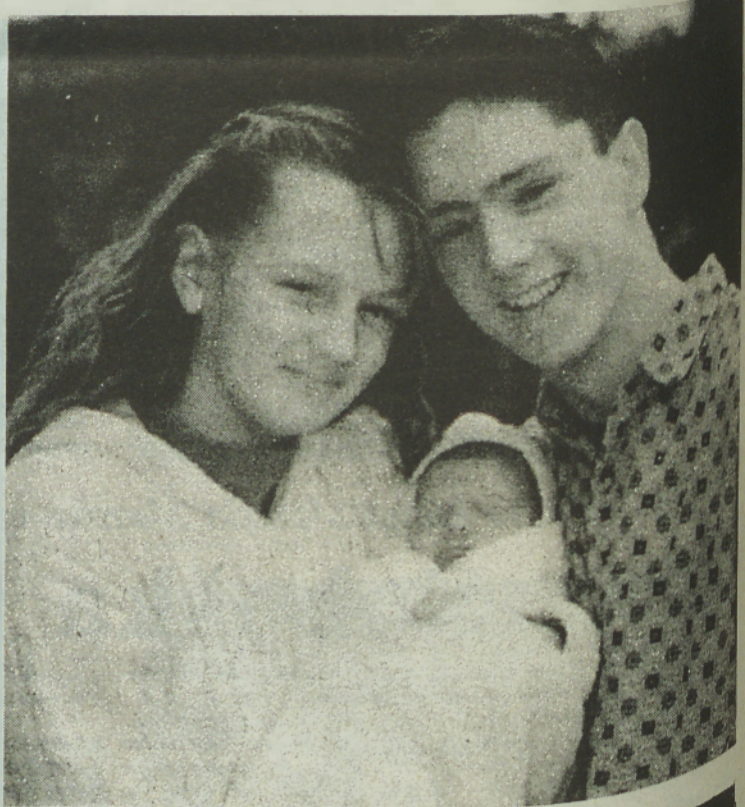
Intelektualec je bil enako oslovčen pod Hitlerjem kot pod Stalinom in kot je v ZDA. Čelo ameriški predsednik Nixon, (diplomiranec) je rekel: »Nisem izobražen, vendar rad berem.«

Kdo je torej intelektualec? Tisti, ki vedno misli samo s svojo glavo, tisti, ki vedno hodi v drugo smer kot hodijo procesije in povorke, tisti, ki nikoli ne poje v zboru in končno tisti, ki vedno glasuje »proti«.

Borivoj Repe

Najmlajši
oče

Henry Stewart je očitno ne le najmlajši britanski, temveč tudi najmlajši evropski oče in morda celo svetovni rekorder, saj je star komaj 13 let. Srečna mati Lianne Reid, ki učka sinčka Patricka, je precej starejša, saj ima »že« šestnajst let. Mlada dva sta se srečala pred poldrugim letom v vrsti za sladoled in bila je, pravita, ljubezen na prvi pogled. Trinajstletni oče prisiaga, da je Lianne ženska njegovega življenja in da je sinovo rojstvo ljubezen še bolj utrdilo. Stari starši so najbrž nekoliko manj navdušeni.

Na soboškon kopališču so se letos bole kcoj zeli kak ova lejta, je gor prišo Bela, gda je v senci sedo, pijvo puv, pa gleda, kak se lipou koupeljo. Najveksa radost za deco. Kak radostno so se tudi po novon topogani doj vorili. Saka njemi čast, šteri si je tou zmislo, je brodo Bela. Liki te je f pamet zov, ka se samo edna deca vozijo, drugja pa samo žalostno kcoj gledajo. Tak je naslegnje gor prišo, ka se vorijo samo tista deca, štera majo pejnaze. Aha, si je mislo, tu smo že pa korak kcoj k Evropi. Či smo pri mlejki pa pri pšenici nej, pri kaseranji smo poulek. Gda je tak vido, ka so srmaška deca gledala tou bogato deco, kak se lipou vozijo, je premislavo, kak mo pa v zimi vsi na veliko brodili, kakša plastična darila naj deci spokujpimo za Miklouša, pa za Božičeka, pa za Dedeke mraza, tak mo vsi pa do dice sladki, ka mo vse slinavi. Nemo znali kak bi edni prejk drugji šli od same dobroute pa lubezni do dicé. Zdaj, gda bi pa prilika bila, ka bi deci najbole nagoudili, pa bi njini vo plačali te tobogan na soboškon kopališču za tej tresti sončni dni v sezoni, zaj nas pa nindri nega. No pa so. Ene privatna firma se je že ponudila ka za en keden tobogan vo plača, či de što akcijo organiziro. Mladina je naša bodočnost je pravo Bela, pa tisko kre sebe bicikl, pri šteron so njemi deca s potačof lüft vo püjstili. Brat Džouži

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN

Ona: Nikar ne obrekuj svojih prijateljic, saj se ti hitro lahko zgodi, da ti bodo obrnile hrbet in boš ostala sama. Najprej pospravi pred svojim pragom — imela boš več kot dovolj dela. Ne praskaj se tam, kjer te ne sri!

On: Zaljubil se boš v osebo, ki pa ti čustev ne bo vrčala, zato boš precej razočaran. Vendar nikar ne podlečaj obupu, saj od tega ne boš imel prav nobene koristi. Raje poglej resnici v oči, precej lažje bo!

Ona: V krogu stare družbe boš spoznala očarljivega neznanca, ki ti bo močno ogrel srce. Nikar ne nasedaj zlobnim govoricam tvojih prijateljic, ampak se mu skušaj približati. Ne boš obžalovala!

On: Že daj časa si zaman prizadevas uresničiti načrt, sedaj pa se ti bo ponudila izjemna priložnost, da to tudi zares narediš. Nikar je ne izpusti iz rok, ne bo se zlepa ponovila!

Ona: Ne zapletaj se v tvegane avanture, saj si v zelo negotovem obdobju in bi ti vsakršna veza samo škodovala. Raje se posveti reševanju nakopičenih težav, kajti za ljubezen bo še več kot dovolj časa!

On: V zadnjem času si uspel korenito spremeniti življenje, zato se nikar ne vračaj na stare tire. Ne dovoli, da bi ves dosednji trud spaval po vodi, saj bi si kasneje močno očital. Stisni zobe in uspeh ne bo izostal!

Ona: Ne vmešavaj se v zasebno življenje svojega partnerja, saj ti bo takšno početje močno zamerilo. Raje se posveti zadevi, ki ti je dalj časa na du miru; z malce truda boš dosegla velik poslovni uspeh!

On: Zanimiva oseba se ti že dalj časa skuša približati, ti pa se ji vztrajno izmikaa. Nikar ne bodi tako trmoglav, stopi ji naproti in spoznal boš, da ti pomeni veliko več, kot si pripravljen priznati.

LEV

Ona: Manjka ti samozvesti, zato se nikakor ne moreš odločiti, da bi naredila potezo, ki jo že dalj časa načrtuješ. Zberi pogum ter odločno ukrepij in videla boš, da ne boš obžalovala!

On: Čeprav se boš močno zaljubil v prikupno neznanko, nikar ne pozabi starih prijateljev, saj jih boš nekoč še potreboval. Torej dobro razmisli, preden narediš neumno napako, ki bi jo še drago plačal!

Ona: Stari prijatelji ti bodo pripravili prijetno presenečenje in vesela boš, da niso pozabili nate. Pokaži jim hvaležnost in se skušaj oddolžiti. Pa na partnerja nikar ne pozabi!

On: Na poslovnem področju je čaka precej neprijetnosti in prav pošteno se boš moral potruditi, da se boš rešil iz zapletenega položaja. Ljubljena oseba ti bo pripravila neprijetno presenečenje, saj močno pogrša tvojo pozornost!

Ona: Preveč se prepuščaš lenarjenju, zato se nikar ne čudi, če se ti je nabral cel kup problemov, ki jih boš morala rešiti. Partner ti bo skušal pomagati, torej upoštevaj njegov nasvet!

On: Znašel se boš v velikih težavah, vendar ti bo na pomoč priskočil prijatelj in s skupnimi močmi bosta rešila nastalo zmedo. Naslednjic pa bodi previdnejši in se ne spuščaj v tvegane posle, drugače ti bo nekoč še zelo žal!

Ona: Povabljen boš na zabavo, vendar bi bilo bolje, če bi ostala doma in preživela miren dan. Naporno delo te je precej izčrpalo, zato se sprost in si privošči krajši počitek. Koristilo ti bo!

On: Nekdanji prijatelj si močno prizadeva, da bi ti povzročil čim več težav, zato ti malce previdnosti ne bo škodovalo. Na ljubezenskem področju pa pričakuj precej burno obdobje, torej brez panike!

STRELEC

Ona: Ponudila se ti bo lepa priložnost za lahke zaslužke, zato je nikar ne izpusti iz rok. Potrudi se in finančno stanje se ti bo precej izboljšalo. Zanimiva oseba te bo popolnoma očarala in preživela boš veliko lepih trenutkov!

On: Zamudil boš odlično priložnost, da bi uspešno izpolnil začetni posel do konca in tega si ne boš zlepa odpustil. Ne dovoli, da je po toči zvoniti malce prepozno. Prihodnje bo bolj pazljiv!

Ona: Nikar ne nasedaj zlobnim govoricam prijateljic, temveč verjemi le tisto, o čemer se boš sama prepričala. Torej ne da bi postala objekt zasmehovanja svoje okolice. Torej ne skrajno previdna!

On: Skušaj se prilagoditi novi družbi, drugače boš ostal in osamljen. Zanimiva oseba bo pokazala zanimanje za te, saj ji nikar ne obračaj hrbita. Stopi ji naproti, čaka te veliko doživetij!

Ona: Nehaj sanjariti in čimprej stopi iz oblakov na realno tla, drugače boš imela še velike težave. Raje boš zadovoljna s tistim, kar trenutno imaš, saj nisi v najboljšem obdobju, kaj več pa počakaj na boljši jutri!

On: Na poslovnem področju boš doživel velik preobrat in dosegel lep uspeh, kar te bo navdalo z neizmernim veseljem in ti dalo svežih moči za nove podvige. Prav tako pa si bo močno povečal ugled v družbi!

Ona: Čeprav ti je prijeten neznanec popolnoma očaral tvoje srce, se nikar ne predajaj zgolj čustvom, temveč dobro razmisli, kam splah vse to vodi. Prosi staro prijateljico za pomoč, rada ti bo pomagala!

On: Dalj časa si trdo delal, sedaj pa je prišel čas, da pokažeš plodove svojega dela. Torej nikar ne omanjaj, drugače si boš sluge za tvoje delo prilastil kdo drug. Pri čustvih te čaka prava presenečenja...

Prijatelji, roda večja prijateljica resnica?

Soditi more, kajpada, samo zgodovina. To velja tako za Janšo, ki s svojo knjigo po svoje končuje in ocenjuje neko zgodovinsko obdobje, kot za njegove kritike, ki Janšo očitajo, da je knjigo napisal zaradi predvolilnega boja.

Njihov osnovni očitke je izdal prijatelj. Ko je bil zaprt, so zanj ustanovili Odbor in organizirali demonstracije. Zdaj pa jih prikazuje kot slabiče in omahljivce.

Zdi pa se mi, da je neka zgodba, ki jo v svoji knjigi Premiki (str. 136, 137) povzema Janša, ključna za današnje presojanje. Zgodba ima tako imenovano zgodovinsko ozadje za dogodke, ki jih je že dovoljeno presoati. Za dogodke, ki jih je mogoče presoati in jih je tako rekoč nujno presoati že zdaj. Pozneje ne bo več mogoče, ker se bodo pozabili.

Pozabljeni pa so izgubljeni za utemeljevanje državnega etosa. Po Janševih besedah naj bi on to zgodbo pripovedoval Bavčarju v torek, 28. maja 1991 »na balkonu pred operativno dvorano«. Tisti dan je bila seja predsedstva Republike Slovenije v razširjeni sestavi.

Pred nevedbo zgodbe je potrebno nekoliko orisati kontekst, v katerega jo Janša vpleta.

Janša piše, da je bilo ta dan na dnevnem redu spet »precej stokanja zaradi naših protiukrepev, ki da samo izzivajo JA«. Najbolj sta jih kritizirala Ciril Zlobec in Dušan Plut, ki so se jima pozneje, ko je sledil sestanek s političnimi strankami, sledili »Školčevi demoliberalci«. Njega in Bavčarja naj bi obtoževali zaradi za-

ostritev. Čeprav je tudi Kučan, s katerim se je Janša, tako kot tudi s Pučnikom, pred sejo posvetoval in sta njegove postopke podprla, prepričeval Školč, da je takšno manifestativno zaostrovanje (organiziranje mitingov) primernejše od kazanja orožja, je »bilo vse skupaj bob ob stenou«.

Zgodbo je Janša prebral v avtobiografski knjigi Henrika Tumera z naslovom Iz mojega življenja.

Slovenski značaj

V njej Tuma pripoveduje o svojem gimnazijskem profesorju, ki je sovražil Francoze in Slovence, povzdigoval pa Nemce. Sicer pa je cenil lastno mnenje dijakov.

Tumov profesor je Slovence prikazoval kot podlo in surovo ljudstvo in jih imenoval »slovensche Hunde«. Zato so dijaki sklenili, da se mu bodo na koncu šolskega leta maščevali.

Za maščevalno akcijo se jih je v neki ljubljanski gostilni zbralo kakih petdeset. Šli naj bi in velikomestnemu profesorju razbili okna. S pitjem so si napajali pogum tja do pol noči. Ko pa je prišel čas, da bi stopili do onih oken in jih razbili, so ostali samo še štirje.

Na poti proti profesorjevemu stanovanju so ujeli meglo še preostali trije. Tudi tisti dijak z Gorjanskega, ki je še malo prej kazal nabito pištolo, jo je ucvrl, ko so v temi zaslišali korake stražnikov.

Tuma je naprej korakal sam. S srdom v duši, kakor piše. Prišel je do profesorjevega okna, zgrabil pest debelega gramoza in ga zalučal v šipe, ki so se razbile. Profesor je prišel k oknu in ga mirno gledal, on pa se je obrnil ter odšel. »Bil sem duševno str-

Premiki

Zgodovina po Janezu

Zaradi obnašanja med vojno, kakršno mu v knjigi Premiki pripisuje Janez Janša, se Jože Školč sprašuje, če je pametno, da se kaže na ljubljanskih ulicah. Prenovitelji so takoj po izidu knjige sklicali tiskovno konferenco.

Janševi nekdanji zavezniki iz časov procesa JBTZ, pa tudi od prej in od pozneje, so ogorčeni. V brk mu mečejo vsemogoče.

Očitajo mu, da je kot minister objavil knjigo in si s tem, ker je pač znan, omogočil »bajeslovni zaslužek«. O bajeslovnem zaslužku, kakor potem sami ugotavljajo, ne more biti govora, ker se je Janša honorarju odpovedal. Torej očitajo zaslužek založbi. Pravijo mu, da so ga rešili in povzdignili oni. Vendar J. J. tega nikjer ne zanika. Torej kaj?

Ni mi šlo do uma, da me je petdeset dijakov, ki so dali besedo, pustilo na cedilu. Vse življenje sem obdržal ost proti lastnemu plemenu, da so Slovenci brez poguma in da se ni zanesiti na njihovo besedo. Drugi dan, nadaljuje Tuma, mu je profesor pred celim razredom rekel, da ve, kdo je bil, da pa je tudi prepričan, kako je to sklenil skupaj z drugimi, pa so ga vsi skupaj pustili na cedilu. Dodal je še, da upa, da se bo iz tega kaj naučil.

Tako po Tumi pripoveduje Janša in dodaja: »Nedvomno se je v našem narodnem značaju vse do danes ohranilo marsikaj

tistega, kar je že pred sto leti razkrinkal nemški učitelj.«

Prijatelji torej, toda resnica o slovenskem narodnem značaju mu je večja prijateljica?

Janez vojak

Pravzaprav je prenoviteljski očitke, da je Janša svojo knjigo napisal po militaristični logiki v nekem smislu upravičen in točen. Ob branju Janševih knjig te kar nekajkrat spreleti. Ko bereš njegovo pripoved, ki ponekod tako zelo spominja na neproblematizirajoče izjave o odkritem in definiranim namenu »neprijate-

ljev«, kakršnih se spominjamo iz ur predvojaške vzgoje.

Toda ta svet militantno definiranih in premočrtnih postopkov obstaja. Ni ga mogoče odpraviti z zatiskanjem oči niti z brisanjem spomina nanj. Gre za nekaj paralelni svet, ki ga oligarhije vseh držav pletejo po svoje in obenem na perfiden način dopuščajo, da se ga skozi nekakšno intelektualistično in naivno pozico, ki si zase umišlja, da je edina avtentična, ignorira.

To delajo vse državne oligarhije na svetu, zato mora enako ravnati vsaka nova državna oligarhija v vsaki novi državi. Tudi v Sloveniji.

Ker so mehanizmi tega paralelnega političnega prostora, ki obstaja navkljub demokraciji, podprti z vojaško silo, mu navidezno zapostavljanje ne jemlje učinkovitosti. Prav nasprotno, šele to ga dela v resnici vplivnega.

Ko pride čas, se te »državotvorne lože«, ti paralelni državni svetovi izprišijo v vsej svoji moči. Iz preprostega razloga: oni poznajo samo naše in njihove, samo za in proti. Prav tako kakor v binarnem računalniškem sistemu. Računalnik je hiter in oster kot britev zato, ker po definiranim redu premetava sicer velike količine, toda vse jih je stesal na da in ne, na ena in nič. Ne ubada se z moralnimi dilemami, z vmesnim, razvijajočim in oklevajočim. V političnem sistemu se temu pravi vojaška logika. V komunikacijskem in informativnem pa računalniška učinkovitost.

Janševi stavki so zategadelj sol na rani konfederalistov. Pri čemer pa je potrebno predpostaviti, da so nekateri med tistimi, ki so v določenem obdobju zagovarjali konfederalno rešitev jugoslovanskega državnega kaosa,

kljub temu računali, da se bo s tem sprožilo postopno odcepjanje, vse tja do samostojnosti. Janša te vmesnosti in niti, kajti on za nazaj analizira kot vojak, ne pozna. Zato so zanj to preprosto »prorokoslovanske usmerjenosti« ljudje. In je ogeti v strehi.

Janez oče naroda

Toda Janez Janša je bil minister v slovenski vladi in član stranke. Obenem smo pred vami. Njegove sodbe zato zgolj spomini. Ali ali njegovega vojaškega žargona je po naravi intenciji tudi politični ali ali.

Kakor torej po eni strani gre za posameznika Janšo, a pak za nekoga, »ki mu večni Slovencev verjame«, kakor pa jo njegovi ogorčeni kritiki, tako po drugi strani neodločne predstavnikov strank, »steje« liberodemokratev in prenoviteljev, niso zgolj slabosti posameznikov, marveč odraz političnih programov.

Če bi torej Janša s čisto mnenja in pravno političnega stališča tega v resnici ne smel napovedati, je po drugi strani to moralni satir. Prav iz tega istega moralnega in pravnopolitičnega stališča.

Nove države se ne morejo konstituirati z brisanjem lenosti v ocenjevanju. Njihov način (demokracija) sklepanja kompromisov v politični igri je preseganje te bivalentnosti, toda nezavedni tega deluje kot institucionalni napredek v tej bivalentnosti.

Janez Janša je torej to moralni napisati. In v nasprotju večino »recenzentov«, doslej priglasi k besedi, kel: to knjigo je potrebno brati.

STEFAN SNEŽ

Takrat so bile tam redne teme v plavanju in tudi vaterpolu so pogosto igrali, kar nam sicer ni bilo všeč, saj so nam takrat odvzeli dve tretjini ne preveč velikega bazena. Bilo je nekaj dobrih plavalcev in vaterpolistov, ki so bili znani tudi v Sloveniji.

Ves prostor okrog bazenov je bil posut s kamenjem. Starejši so ležali na ležalnikih, mi pa smo poležavali na vročem kamenju. To drobno kamenje pa je imelo še neko posebno funkcijo. Marsikatero dekle je zadel kamenček. Kdo drugi bi ga vrgel, če ne tisti, kateremu je ugajalo. Marsikatera ljubezna se je v kopalšču

gel videti. Ta igra je bila posebnost bazena in nekateri so bili pravi strokovnjaki.

Da, kopalški mojster Kološa je bil strog in ni pustil, da bi metali drobno kamenje, ni pustil, da bi manjše otroke metali v vodo, takoj je bil poleg, če smo koga »tunkali«, in že od daleč je vpil, če je videl, da smo pristavili stol pod podstavek s radijem, da bi poiskali postajo po našem okusu. To je bil privilegij starejših. Zato nam je večkrat, čeprav smo imeli sezonske karte, za kakšen dan ali celo teden prepovedal prihod v kopalšče. Niti obljube, da česa takega ne bomo

leno — nekoliko nižje od mesta, kjer narasla Ledava odteka v kanal. Tukaj ni bilo dneva, da se ne bi kdo kopal. Voda je bila tako globoka, da si lahko skakal z nižjih vej, ki so rasle ob bregu, lahko pa si poležaval na pesku otoka, ki ga je reka naplavila na sredini Kolena.

Fantje iz razpite Lendavske ulice so se kopali pri vrbi, ki je rasla precej nižje od kasarne, in s svojimi vejami segala do sredine reke ter tako omogočala, da so lahko poskušali vse tisto, kar so videli v kinu, ko so predvajali katerega od »Tarzanov«.

Največje naravno kopalšče pa je bil Gad, kakšnih dvesto metrov nad Štitarjevim mlinom. Tu so bile zapornice, ki so jih minarji dvigovali, ko je Ledava narasla, ali puščali odvečno vodo v staro strugo Pučonskega potoka. Seveda je vsakega mikalo, da bi tudi sam kdaj dvignil zapornice, kar pa minarjem ni bilo všeč. Kakor hitro so ugotovili, da gladi vodo upada, so bili že ob zapornicah, jih postavili na svoje mesto in zabavljali čez vse kopalce, če nimajo drugega dela. Normalno, da nihče od kopalcev ni vedel povedati, kdo je bil »mojster« pri zapornicah. Voda tukaj je bila globoka in včasih tudi vroča. Dva fanta iz naše generacije sta utonila in čudno, da ni bilo še več nesreč, saj so nekateri skakali z vrha zapornice kakšne tri metre globoko v Gad, kjer so bile na dnu skale.

Nikar ne mislite, da namenoma brskam po slikah z roba mesta! Ne, ne, po naključju me je zaneslo sem in upam, da ne bo ste jezni, če si ogledamo še naslednjo sliko, ki se mi je ravno kar prikradla — verjetno zato, ker smo govorili o Ledavi — čeprav ni bogve kako pomembna.

Ko so se zadeve nekoliko umirile, tudi vojske v mestu ni bilo potrebno toliko, zato je zadostovala vojašnica ob Ledavi. Ko smo se vsakodnevno vračali s kopalšča, smo se nekako spoznali s stražarji, ki so stražili kasarno, in tako sčasoma postali v okolici kasarne precej domači.

Goebbelsovi dnevniki

V moskovskem centralnem arhivu so bili od konca vojne spravljani dneviški zapisniki propagandnega ministra Tretjega rajha Josepha Goebbelsa.

Ceprav, kakor piše nemški tednik Spiegel, ki je v svoji 29. številki začel objavljati odlomke iz dokumentov, ki so po padcu komunističnega sistema prišli v roke zahodnim zgodovinarjem, zgodovine druge svetovne vojne ne bo potrebno ponovno pisati, se v Goebbelsovem dnevniku razkrivajo »odlomki duševne pokrajine tega egomana in izobčenca«.

Sočasno z zgoraj omenjenim Spiegлом je začel dnevnik ministra laži objavljati še britanski Sunday Times. Jasno je, da tem velikim časopisom ne bodo mogli takoj slediti drugi, ki izhajajo v katerem od svetovnih jezikov. Lahko pa si to privoščijo, ker pač v teh svetovnih razsežnostih ni konkurenčni Spieglu in Sunday Timesu in jih torej nihče ne bo tožil, majhni časopisi, ki izhajajo v eksotičnih jezikih, kot je slovenščina.

Minister laži

Goebbels je kapada lagal, če s to besedo označimo dejavnost ministra za propagando. Ki drugačna niti biti ne more. Celo sam o sebi je v dnevniku zapisal, da je »demagog najslabše vrste«. Kljub temu pa imajo zapisi veliko dokumentarno vrednost. Ne odkrivajo sicer nekih novih zgodovinskih dejstev, pač pa opisujejo piščevo življenje in njegov čas. Njegov in »njegovih«.

Največji slepar, ki ni bil preslepljen

Vsega, kar je s tolikšno prepričljivostjo tulil sedemdesetmilijonskemu nemškemu narodu tistega časa, tudi sam ni verjel. Hotel pa

je verjeti. To dvoje je, tako se zdi, razlikoval. Ločil je med resnico in med tistim, kar bi lahko bilo dejansko.

Zmedeni in brezposelni izobraženec, telesno pokvečen, šibke postave z velikansko glavo, s pokvarjeno nogo, katere okvaro je, čeprav vojske ni služil, pripisoval poškodbi v vojni. »Privlačen in odvraten, šarmanten in nezanimiv«, pravi o njem neki zgodovinsopisec. V Hitlerjevi klikli je bil nekaj posebnega. Noben drug ni režimu zagotovil toliko pristašev in tolikšne vdanosti.

Bil je največji agitator modernega veka. To je potrebno priznati. Nihče ni vedel govoriti tako kot on.

Vsaka beseda in kretnja, vsak premolk v govoru, vsako do vresčanja segajoče stopnjanje, vse je bilo dobro premišljeno.

Goebbels je zaslepljeval množice, sam pa ni bil zaslepljen. Tudi to so sedaj razkrili njegovi dnevniki.

O dokončni zmagi, ki jo je vseskozi propagiral, je dvomil pred vsemi drugimi. Pa si je kljub temu kar naprej izmišljal gesla, ki so v nemškem narodu izzivala voljo, da vzdržijo. Hitlerju je zvesto služil, odnosa do realnosti pa ni izgubil. Precenil je, kolikšna je moč nasprotnika.

Odnos do Hitlerja

Razumnik, kar je vsekakor bil, je Hitlerja imenoval »na pol plebejec, na pol polbog«. Vsaj v prvem delu opredelitve je očitna distanca do Hitlerja samouka, ki ni imel formalne izobrazbe. Po drugi strani pa ga je povzdigoval v nebo kakor nobeden drug iz njegovega spremstva.

Omenja ga malone v vsakem dnevnem zapisu. »Führer je popolnoma srečen. V zmagoslavju in vese-

lju glasno kriči... Hitler bo Chamberlainu pokazal svoje karte in potem končec...«

Usoda dnevnikov

Večji del Goebbelsovih dnevnikov iz let od 1924 do 1941 je bil že objavljen v oči pa so padale velike zvezde. Tako na primer »nič priobčenega o Hitlerju ni noči«, kakor se imenoval pogrom na Žide v nazi nemščini 9. in 10. novembra 1938, priključitvi Avstrije, če-detski krizi in razbiti škotslovaške, o paktu med Stalinom in Hitlerjem.

Angleskemu zgodovinarju Davidu Irvingu je moral dovoliti, da je preučil vse dokumente. Med njimi Goebbelsove dnevnike, ki so prišli v sovjetske roke.

Konec marca 1941 je Goebbels v trezorju svoje ve banke prenesel vse dnevnike. Kakor je sam zapisal, jih je bilo za 20 let svežnjem.

Od sredine julija 1941 je svoje doživljanje narodne stenografistu. Radež Otteju. Otte je pisal v izvodi, original in kopije. Do konca aprila 1942 je tako nastalo 50.000 popisanih listov.

Ker se je bal, da bi njegovo popisovanje zmagovito prišlo v roke sovražnikom, se je z vseh strani bližal Berlinu, je Goebbels 1944. velel zapustiti pre-

kati na steklene plošče, ki je bila takrat zelo sodobna tehnika, ki so jo pravkar razvili. Rdeča armada je cedalje bolj bližala, Goebbels mu mestu spravi, je dal plošče spraviti v imenovan »oficirski zaboj« to je bila takratna oprema oficirskega zaboj Zaboja je bil okovan s težimi trakov. Zaboj je bil ga neke blizu Potsdamu ga še do danes (Se nadaljuje) pripravlja S. Smele

začela s kamenčkom tako, da ga je nekdo vrgel in je nekoga zadel...

Kopalški mojster Kološa je bil strog in nič ni pomagalo, da smo mu kdaj pa kdaj ob torkih pomagali čistiti bazen. Voda v bazenu ni krožila. Enkrat na teden so ga izpraznili in napolnili s čisto vodo. Ob sredah je imela voda šestnajst ali sedemnajst stopinj. Takrat so se kopali samo največji junaki in to le toliko, da so skočili čim dlje v bazen in na hitro preplavali širino. Od nedelje naprej je bila voda že tako umazana, da smo se pod njo lahko lovili, saj je bila od alga tako zelena, da te tisti, če si se mu izmaknil za pol metra, ni več mo-

počenjali nikoli več, niso zalegle, zato smo se takrat, včasih pa tudi kar tako, hodili kopat drugam, s čimer si pa nismo belili glave, saj je bil izbor velik — ravno tako, kot je bila takrat velika Ledava.

Nekje tam, kjer se danes Pučonski potok izliva v Ledavo, je bil Cipičnjek, kjer smo se sicer najmanj kopali in več lovili ribe s »seganjem«. Bredli smo ob bregu Ledave in pod grmovjem in travo, ki je rasla v Ledavo, narahlo segali za ribami, ki se zanimivo, niso plašile. Ko si ribo otipal, si šel z roko po njenem hrbtu, počasi seveda, do glave in jo nato močno prijel in vrgel na breg.

Veliko večji tolmun je bil Ko-

Z Vestnikom na Triglav

Mislil sem, da bo najbolje priti do Kranjske gore, tam nekje bliže pa se bo najbrž začela najlažja oziroma najkrajša pot na Triglav. Pa so me v tamkajšnjem turističnem društvu poučili, da se je najbolje vrniti do Mojstrane, od tam pa se z avtom zapeljati do Aljaževega doma in potem je na vrsti pešačenje po poti, ki jo pravi **ČEZ PRAG**.
Je tako, pa se napotim proti Aljaževemu domu. Sobota do-

Triglav v Kredarici, kot ga je ovekovečil znani mojster fotografije Joco Znidarž. Na najvišjo točko Slovenije (2864 m) je romal tudi naš domačin. Dokaz hranimo v uredništvu.

me je in vremenska napoved je kar ugodna. Preden si nadeždam velik nahrbtnik, v katerem sem spravil rezervna oblazinjena hrana in pijače (za vsak primer, če bi običaj kje v stopim še na kavico v Aljažev dom. In glej, tu me čaka prvo presenečenje — na moje veselje, ki ga sprejemam, je znanka iz Mojstrane HELENA BENČIČ. Ona je v dolgi bel plašč in jo vodi kuhinje v Aljažev dom. Gledam jo, povedati, da v malokateri planinski postojanki ni nas tako dober segeč, obarbo in druga jedila. In prav tedaj, ko ji nameravam oditi, mi moj namen polni na Triglav, ji pravi Slavko prinese naš

Oh, kako vroči so bili dnevi sredi julija! Kaj če bi poskušal za nekaj časa pobegniti pred soparo na triglavsko pogorje? me je prešinilo. Pa naj gre zraven še moj prijatelj Vestnik, da bo tudi on na najvišji zemeljski točki v novi državi Sloveniji, je bila naslednja misel. Rečeno — storjeno, in to brez kakšnih posebnih priprav ter planinskih izkušenj. Ampak to seveda ni za zgled, kajti moja »pustolovščina« je bila dokaj tvegana.

»Brez njega bi mi bil tukaj dolgočas, ker bi pogrešala novice iz domačih krajev.«

Se enkrat hvala za kavico in zdaj pa res pot pod noge! Vse je

pomočjo prvih planincev, kajti jaz sem potreboval kakšni dve uri več, preden sem prišel na prvi cilj — do Kredarice, ki ji pravijo tudi Mali Triglav.

Spet presenečenje — vsenaokrog je veliko ljudi. Le kako jim je uspelo priti gor? Ko zvem, da so to udeleženci 7. tradicionalnega pohoda partizanov in mladih na Triglav, se še bolj čudim. Precej jih je bilo medtem že tudi res na Triglavu. Prav tedaj pa so se pripravljali na priložnostno slovesnost pred kočjo. Okrog 300 udeležencev je v imenu Socialistične stranke Slovenije, ki je bila eden od glavnih pokroviteljev pohoda, spregovorila DARJA LAVTIZAR-BEBLER. Poudarila je, da je bil narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda, to je boj proti okupatorjem, svetla tradicija, ki ne sme iti v pozabo.

»Partizani smo prvi ponesli slovensko zastavo na Triglav. Ne morem pomagati, če so bili tedaj drugi v Ljubljani,« je kasneje, ko je prejemal posebno priznanje, dejal čez 70-letni GREGOR KLANČNIK iz Mojstrane, ki je tudi poskrbel, da so na Triglavu spet namestili spominsko ploščo partizanom. Ta dan se je povzpela na naš najvišji vrh že 270-let!

»Ko smo pripravljali prvi pohod, so nas nekateri spraševali, če bomo imeli s sabo tudi krste za mrtve. Zdaj smo že sedmič tu, pa nismo še nobene potrebovali,« je med drugim dodal vodja pripravljalnega odbora ŠMID.

Med udeleženci pohoda je bil tudi predsednik predsedstva Republike Slovenije MILAN KUČAN, ki je bil slavnostni govornik na osrednji proslavi naslednji dan na Pokljuki. Zvedel sem, da je prišel do Kredarice peš (iz Rudnega polja) v času 3 ure in 13 minut, v nedeljo zjutraj pa se je podal tudi do Aljaževega stolpa na vrhu Triglava.

Vse to mi da nove moči, da krenem do najvišje točke še jaz. Pot je zelo strma, vendar dokaj dobro zavarovana z verigo, kjer so najbolj kritične točke. Vse

polno je tudi klinov, tako da hodiš z nogami in rokami.

Okrog poldruge uro potrebujem, da lahko končno stojim pri Aljaževem stolpu. Čudovit občutek — biti najvišje! In kako lepo bi šele bilo, če bi lahko od tam kaj poletel nizdol!

Ker sem odkril, da sem prvič na Triglavu, sem moral po stari navadi poriniti glavo v Aljažev stolp, da so me po ta zadnji »krstili« z vajetjo. To sta storila Zofka Cvetko in Slavko Blas iz okolice Ljubljane. In celo zbolelo je, ampak kaj si moreš, ko pa je takšna navada. Glavno je, da se je vse skupaj srečno končalo.

Ob vračanju postanem pozoren na table, pritrjene ob skale,

Prvo presenečenje — srečanje s Heleno Benčič iz Murske Sobotice, ki je vodja kuhinje v Aljaževem domu pod Triglavom. Pravi, da vsak teden komaj čaka trenutek, ko ji prinesejo Vestnik.

na katerih išče: »Tukaj je omahnil... Tukaj je ognjena kača umorila...« Sele sedaj se zavem, kako nevarno je plezati po skalovju in preiščljajem o pregovoru, ki pravi: Gora ni nora, nor je tisti, ki gre gor.

Vseeno pa je to enkratno doživetje. Nanj bo ostal kot spomin tudi pečat na Vestniku, ki smo ga prvič ponesli na najvišjo točko samostojne Slovenije.

JOŽE GRAJ

POSTREŠČEK — Danes, ko se nam tako mudi, že redko najdemo koga, ki bi imel čas za tak način prevoza, kot ga ima Janez Mulec iz Gornje Radgone. Je sicer upokojenec, ki pa je vedno na voljo. Pokličejo ga trgovine, da jim pripelje pakete s pošte, pa tudi drugi naročijo kak prevoz »japanarjem«.

Foto: L. Kr.

Prejeli smo Spoštovani g. Ivan Križan

Prebral sem Vaše pismo v Vestniku z dne 16. julija 1992 pod rubriko pisma, mnenja, stališča.

Pa pojdiva kar po vrsti. Kandidiral in izvoljen sem bil na listi SKZ-Demos. Zdaj sem poslanec SLS. Tudi za mene stranka ni toliko pomembna. Sem poslanec soboške občine.

Pisma niste naslovili na pravi naslov!

To dvorišče-krajevni urad Puconci je toliko vaše, kolikor moje. Res pa je, da je nekdo, ki ima pravico gospodariti s tem dvoriščem in je odgovoren kaj se na njem, kakor tudi v hiši dogaja. Je zelo strog, samosvoji in neizprosni do vsakega, ki se vmešava v njegove posle.

To, kar ste vi ugotovili v navedenem pismu ugotavljajo tudi drugi krajan. Vendar izgleda da nima nihče korajže na to javno opozoriti.

V parlamentu do Titovih obeležij nismo sprejeli kakšnih posebnih stališč. Do termina — socialistična pa imamo že večkrat zapisana jasna stališča da ga ni. Vendar se konzervativci real-socializma že če hočete komunizma tako prvemu kot drugemu nočejo odpovedati.

Ko sem pred nekaj leti naglas povedal kar sem mislil in s tem zupervstavil njegovim oblastniškim hotenjem sem zapadel v nemilost.

Pred dnevi sem imel opravke v »njegovih« hiši in na moj pozdrav ni odzdravil. Zato od mene kot poslanca ali krajana ne pričakujte da bi dal pobudo za odpravo vaših ugotovitev.

Spoštovani g. Križan!

Vabim Vas pridite na dvorišče moje družine! Kadarkoli boste dobrodošli. Nebojete opazili nobenih obeležij.

Le tisti kar h kmečki hiši in na kmečko dvorišče spada.

Pridite, da se o marsičem pogovoriva časa imam dovolj. Le po »gospodarju« krajevnega urada in njegovem imenu me ne sprašujte.

Lep pozdrav in nasvidenje.

Franka Karel
Puconci 33

**NOVA PRODAJALNA
METALKE TRGOVINE IN
TÖRNAR d.o.o.
V ČRENŠOVCIH
med Lendavo in Mursko Soboto**

Kmetijska mehanizacija, orodje, krmila, izdelki široke potrošnje, gradbeni in izolacijski material, stavbno pohištvo, elektromaterial, električno orodje, stroji in oprema, vijaki, elektrode, sanitarna keramika, ploščice, barve, laki in izdelki črne metalurgije ...

**POSEBNE UGODNOSTI
OB OTVORITVI!**
TÖRNAR d.o.o.
Črenšovci, Juša Kramarja 33
tel.: 069/70 762

**METALKA TRGOVINA
ODSLEJ TUDI V PREKMURJU!**
metalka TRGOVINA
Trgovina za ljudi s posebnimi merili

Gostilna HORVAT—LOVENJAK

Polana pri Murski Soboti, telefon: 23-282, vas vabi po 1. avgustu na

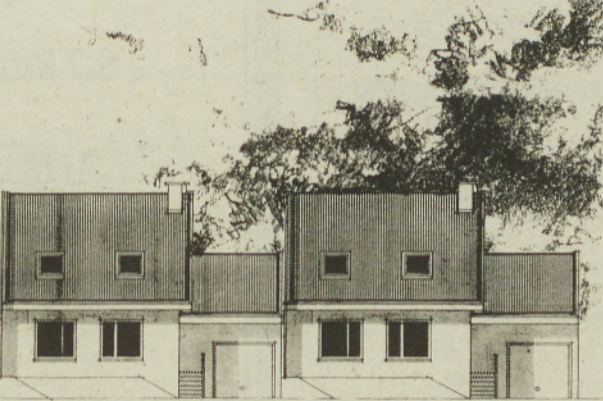
**MESEC RIBJIH
DOBROT in drugih
domačih jedi.**

- Preživite večere v našem gostišču ob poslušanju romske glasbe.
- Ob torkih in sredah zaprto.

VRSTNE HIŠE

v naselju
Prekmurske brigade
LENDAVA

KORISTNA POVRŠINA: 165,80 m²

Informacije o prodaji po telefonu št. 069/75-618

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
gradbenik p.o.
LENDAVA

KEMA p. o., KREMEN IN SPECIALNI GRADBENI MATERIALI

69201 Puconci

PRODAJA TEHNIČNIH PLINOV

Od 20. julija lahko kupujete tehnične pline MG Ruše tudi v prodajalni v Puconcih (na dvorišču KEME).

Prodajamo po cenah MG Ruše!

Možnost neposredne dobave.

Prodajalna je odprta vsak dan razen sobote od 7.00 do 15.00.

telefon: 069/45-021, 45-022
telefaks: 45-023

PRIPOROČAMO SE!

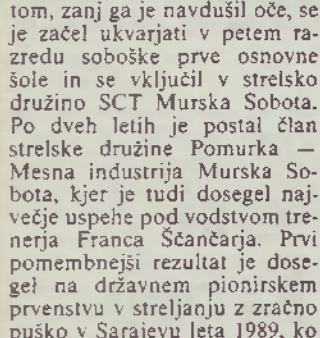
**DARUJMO ZA ORGLE
SOBOŠKE ŽUPNIJSKE CERKVE**
51900-620-203-05 1340115-646776
pri L.B. — Pomurski banki

Vsak četrtek Vestnik

Sportni obrazi

Boris Škedelj — perspektivni strelec

Strelska družina Pomurka — Mesna industrija Murska Sobota ima v svojih vrstah nekaj mladih in obetavnih strelcev, ki so se uveljavili na raznih tekmovanjih. Med te sodi tudi 18-letni učenec tretjega letnika Srednje družboslovne in ekonomske šole Murska Sobota Boris Škedelj. S strelskim športom, zanj ga je navdušil oče, se je začel ukvarjati v petem razredu soboške prve osnovne šole in se vključil v strelsko družino SCT Murska Sobota. Po dveh letih je postal član strelske družine Pomurka — Mesna industrija Murska Sobota, kjer je tudi dosegel največje uspehe pod vodstvom trenerja Franca Ščančarja. Prvi pomembnejši rezultat je dosegel na državnem pionirskem prvenstvu v streljanju z zračno puško v Sarajevu leta 1989, ko je na treningu dosegel najboljši rezultat 185 krogov. Na tekmovanju, ki je šlo za državno prvenstvo, pa je dosegel le 168 krogov in se uvrstil okrog tridesetega mesta. Pionirska ekipa Pomurke — Mesne industrije, v kateri sta poleg njega sodelovala še Trplan in Makari, je leta 1990 na državnem prvenstvu v Paračini zasedla drugo mesto. Istega leta pa je tudi postal republiški prvak z malokalibrsko puško.

ni osvojila naslov državnega prvaka. Boris Škedelj pa je med posamezniki s 370 krogi zasedel četrto mesto. Na skupnem tekmovanju dopisne strelske lige za mladince, ki je bilo v Turnišču, je Škedelj s 370 krogi zasedel drugo mesto. Ekipa Pomurke — Mesne industrije pa je v sestavi Škedelj,

Markoja, Ščančar osvojila naslov prvaka.

Boris Škedelj ima status perspektivnega športnika in lahko z vestnim delom in zavzetostjo še veliko doseže. Želi si, da bi ekipa Pomurke — Mesne industrije v drugi slovenski strelski ligi zasedla prvo mesto in se uvrstila v prvo slovensko strelsko ligo. Prav tako si želi dobrih rezultatov tudi na državnem ekipnem in posamičnem tekmovanju ter uvrstitve v slovensko mladinsko reprezentanco.

F. Maučec

Hokej na travi

Lipovci — Pomurje

Hokejska kluba Lipovci in Pomurje iz Murske Sobotice sta se združila in bodo odslej tekmovali nastopali pod imenom Lipovci — Pomurje. Namen združitve je doseči boljše kakovost hokeja, pridobivanje sredstev in narediti hokejsko igrišče z umetno travo v Lipovcih.

Nogomet

Sodniki na Madžarskem

V Kőszegu na Madžarskem je bilo prijateljsko mednarodno srečanje nogometnih sodnikov Murske Sobotice in Železne županije. Pripriljivo z 8:0 so zmagali Sobočani. Strelci golov pa so bili: Kerčmar, Botjak in Fridrajh po 2 ter Jandrašič in Žekš po enega.

Nogometni turnir

Renkovci zmagovalec

Nogometni klub Gančani je pripravil tradicionalni spominski nogometni turnir, na katerem so sodelovala štiri moštva. Izidi — Ižakovci:Lipa 1:1, po enajstmetrovkah so zmagali Ižakovci, Renkovci: Gančani 2:1, Lipa: Gančani 3:1 in Renkovci:Ižakovci 1:1, po enajstmetrovkah so zmagali Renkovci. Vrstni red: 1. Renkovci, 2. Ižakovci, 3. Lipa in 4. Gančani.

Konjske dirke

Na osrednji dirki zmagala Letja (Kukolj)

Na hipodromu v Komendi je bila kasaška dirka, ki si jo je ogledalo blizu 3.000 gledalcev. V osrednji spominski dirki Janka Juhanta je zmagala Letja (Kukolj, Ljutomer) s kilometrskim časom 1:22,0. Drugi Ljutomerski kasači pa so se uvrstili takole: v drugi dirki je Lavishy (Spindler) zasedel tretje mesto; v peti dirki je bil prvi Lavitas Blaser (Puhar), Princes II (T. Slavič) pa tretji; v šesti dirki je Fik As (S. Slavič) zasedel četrto mesto.

Predstavljamo vam

Rokometaši Poleta v drugi SRL

Poleg rokometištev Pomurke iz Bakovec, ki bodo tekmovali v prvi državni ligi, bodo Pomurje zastopala tri moštva v na novo ustanovljeni drugi državni ligi vzhod: Krog, ki je že prejšnje leto nastopal v tej konkurenci, ter Radenska iz Gornje Radgone in Polet iz Murske Sobotice, ki sta se uvrstila v višji tekmovni razred. V ženski konkurenci pa bosta tekmovali moštvi Pomurke iz Bakovec in Polane. Tokrat našim bralcem predstavljamo moštvo Poleta iz Murske Sobotice.

Potem ko so v Murski Soboti pred štirimi leti zopet ustanovili rokometni klub Polet, ki nekaj let ni deloval, so se lotili načrtnega dela z mladimi rokometišči. Najprej je ekipo vodil trener Franc Klemenčič in z njo osvojil naslov pomurskega prvaka. Po uvrstitvi Poleta v drugo slovensko ligo vzhod pa je trenerske posle prevzel Jože Benko. Klemenčič dela z novo generacijo pionirjev. Vito Sapač pa z mladinskim moštvom. Po dveh letih tekmovanja v drugi slovenski ligi vzhod se je ekipa Poleta uvrstila v višji tekmovni razred, v na novo ustanovljeno drugo slovensko ligo vzhod. Gre za zelo mlado in obetavno moštvo, ki v prihodnje lahko doseže dobre rezultate. V prestopnem roku pa so bile v moštvo nekatere spremembe. Iz kluba so odšli: Tomaž Sečko (Pomurka, Bakovci), Borut Sečko (Krog), Černela (vojska). Prišli pa so: Kovačič (Bakovci), Kuhar (Krog) in po nekaj letih je ponovno začel igrati Matjaž Grilec. V prvo moštvo pa so tudi uvrstili mladince Sapača in Merico. S pripravami za tekmovanje v novem okolju bodo rokometišči Poleta začeli 3. avgusta pod vodstvom trenerja Jožeta Benke in tehničnega vodje Jožeta Šebjana. Najprej bodo vadili zunaj, nadaljevali v Moravskih Toplicah in v dvorani

Rokometaši Poleta iz Murske Sobotice — člani druge slovenske lige vzhod. Stojijo od leve: Benko (trener), T. Sečko, Slamar, Sapač, Merica, Krefl; čepijo: Černela, Casar, Kristl, Kuhar, Nemeš in Grilec.

Polet v Krškem, v drugem kolu se igra v Murski Soboti pomurski derbi med Poletom in Krogom.

F. Maučec

Triatlon

Mauko deveti

V Gradcu v Avstriji je bilo mednarodno tekmovanje v triatlonu (500 m plavanje, 25 km kolesarjenje in 5 km teka). Sodeloval je tudi Zdravko Mauko iz Radence in zasedel deveto mesto. Mauko se je tudi udeležil tekmovanja v triatlonu v Kamniku za pokal Slovenije ter zasedel trinajsto mesto.

Nogomet

Zmagali Odranci

Občinsko društvo nogometnih sodnikov Lendava je v Odrancih pripravilo tradicionalni nogometni turnir, na katerem so sodelovala štiri moštva iz lendavske občine. Rezultati: Odranci:Črenšovci 3:1, Bistrica:Hotiza 2:0, Hotiza:Črenšovci 6:1 in Odranci:Bistrica 3:2. Vrstni red: 1. Odranci, 2. Bistrica, 3. Hotiza, 4. Črenšovci. Za najboljšega igralca so na turnirju izbrali Franca Vučka (Bistrica).

Mali nogomet

Nočni turnir pri Vidmu

Nogometni klub Lomanose je pripravil tradicionalni nočni turnir v malem nogometu. Med 20 ekipami je zmagala Pletenka iz Maribora pred ekipo Krosa in Melja.

Na nočnem turnirju v malem nogometu v Lastnmercib je med 15 ekipami zmagala ekipa Buteljka iz Maribora pred Policami in Zlatogromom.

V soboto, 1. avgusta 1992, pa bo nočni turnir v malem nogometu pri Vidmu ob Ščavnici, teden dni kasneje pa v Lastnmercib.

Strelska družina Gančani je pripravila tradicionalno tekmovanje ŠKAN STRELJA. Med 76 strelci je zmagal Branko Jerič z 92 krogi, sledil Vladom Maučecem, 89, Andrejem Erjavcem, 84, Tihomirjem Erjavcem, 79, in Ivanom Vinkovičem, 76 krogov.

T. Erjavc

2. AVGUSTA VELIKO KONJENIŠKO SREČANJE V VELIKI POLANI

Pričetek ob 14.30.

Program:

- ob 14.30 predstavitev nastopajočih konj
- 15.00 ravna galopska dirka na 1400 m
- 15.30 revija dvovpreg s kočijami
- 16.00 2. tek ravne galopske dirke
- 16.30 Polanski venec

Za prve tri denarne nagrade

Vsi, ki si želite preživeti prijetno nedeljsko popoldne VABLJENI!

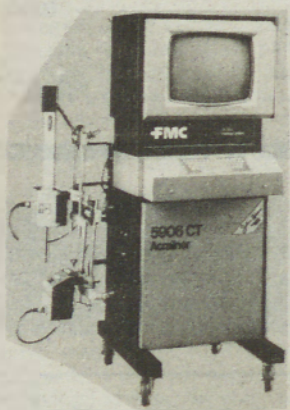
AMZS

Tehnična baza
MURSKA SOBOTA, Noršinska 2,
telefon: 987

PONUJAMO
VAM NASLEDNJE
STORITVE:

- optični test vseh štirih koles hkrati z najsodobnejšo računalniško napravo (na sliki desno)
- vleko vseh vrst vozil
- vsa manjša popravila
- takojšnja menjava olja in vetrobranskih stekel
- centriranje koles in test motorja

Odpri vsak dan (tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih) od 7. do 20. ure. Pokličete nas lahko po telefonu: 987.

Vestnik ob četrtkih

Gostilna ŽELEZEN
Beznovci

Vabi 8. in 9. avgusta na domače kolone z bujto repo. V soboto, 8. avgusta, velika vrtna veselica.

Vabljeni!

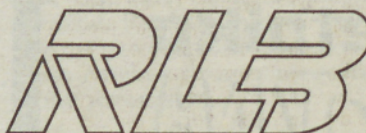
Belinci, Ravenska 27,
tel.: 42-151
Črenšovci, Prekmurske ceste 20
● tekstil ● drogerija ● šport

BANKA

ABANKA D.D. LJUBLJANA

S TROJEZIČNO DEVIZNO KNJIŽICO
ABANKE
LAHKO OD 1. AVGUSTA 1992 DALJE
POSLUJETE TUDI V 481 ENOTAH
RAIFFEISENLANDESBANK
NA AVSTRIJSKEM ŠTAJERSKEM.

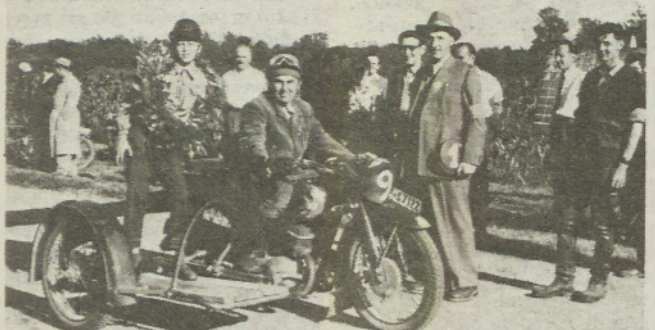
Raiffeisenlandesbank Steiermark

V Murski Soboti motoklub Veterani Ljubezen do motorjev

Prve dni julija so ustanovili v Murski Soboti motoklub Veterani, v katerega se je na samem začetku včlanilo 27 ljubiteljev. Pristopnina znaša 1.500 tolarjev, vanj pa še vedno sprejemajo. Cilj kluba je razvijati pozitiven odnos do predmetov s področja motorizma in avtomobilizma, čut do tehnične kulture, bogatiti zbirke motorjev in avtomobilov, izmenjava izkušenj, skupno iskanje možnosti za nadomestne dele, organizacija srečanj, ki imajo tehnični ali družabni značaj, vključevanje strokovnih oseb zaradi svetovanja, skrb za varnost v cestnem prometu, itd.

Eden od zagnancev je bil ključavničarski mojster Jože Gomboš iz Murske Sobotice. To pa ne preseneča, saj je imel njegov oče motorno kolo med prvimi v tem mestu. Leta 1956 pa je Jože bil na tekmi v Gornji Radgoni očetov sovoznik na motorju s prikolico. Takrat sta

mestu. Tam je sodelovalo še 11 drugih članov soboškega motokluba Veterani. Spodbudno je, da je vedno več ljubiteljev starih motornih koles in avtomobilov, pa tudi to, da so vztrajni, zato marsikatera »starina«, ki bi sicer propadla, ostane ohranjena. V Murski Soboti naj bi

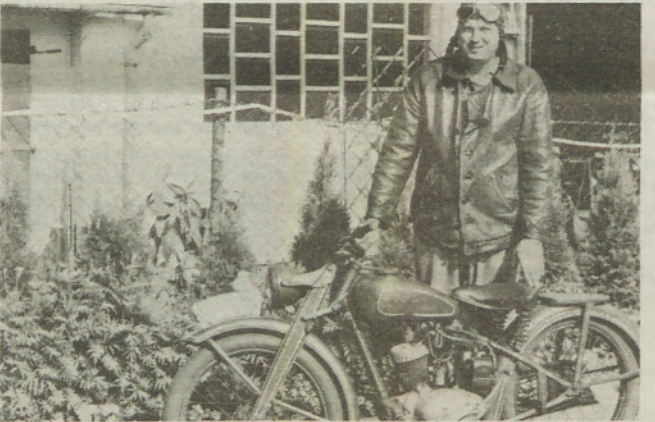

Frauc Gomboš, ključavničarski mojster iz Murske Sobotice, je leta 1956 zasedel prvo mesto na dirki z motornimi kolesi s prikolicami. Tekmoval je z dekavjem 500. Sovoznik je bil mladoletni sin Jože.

zasedla prvo mesto. Motor so imeli pri hiši do 1961. leta, ko je oče kupil osebni avto Opel Olimpijo. Jože se je 1987. leta znova navdušil za motorje in začel povpraševati po njih. Čeprav jih ljudje neradi dajo od hiše, četudi jim rjavijo kje pod drevesom, mu je vendarle uspelo dobiti šest motornih koles. Seveda jih je zob časa hudo

bilo nekaj deset starih motornih koles in tudi avtov.

Jože Gomboš, ki je veš ne le izdelave ključev — ta rodbina se ukvarja s ključavničarstvom od 1880. leta —, ampak se dobro razume tudi na motorje, je še povedal, da gredo 20. avgusta soboški veterani na reli v Maribor, prve dni septembra pa bodo v Murski So-

To pa je motorno kolo DKW, letnik 1939, ki ga je usposobil Jože Gomboš. Z njim je tekmoval že večkrat in nikoli ni odpovedalo. Vožnja je menda prijetna, čeprav kolesa nimajo blažilnikov.

Foto: Š. S.

načel, nekatera so bila razstavljena. Dve od njih sta že usposobljeni: DKW, letnik 1939, in NSU, letnik 1950. Z dekavjem je Jože tekmoval na večerilih. Na tekmovališču v Rockseu v Avstriji je pristal na drugem

boti skušali pripraviti srečanje ljubiteljev starih motorjev in avtomobilov. Pripeljali bodo seveda svoje ljubimce. To bo paša za oči in najbrž se bo še kdo navdušil za ta konjiček.

Š. SOBOČAN

Dobili novo orodno vozilo

Gasilsko društvo Brezovci je preteklo nedeljo pripravilo gasilsko slovesnost ob prevzemu novega orodnega vozila. Najprej je udeležence slovesnosti pozdravil predsednik društva Stefan Horvat. Slavnostni govornik Rudi Cipot, direktor Zavarovalnice Triglav, je v svojem govoru posebej poudaril pomen gasilske organizacije v naši družbi.

Spregovorila pa sta tudi predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčer in poveljnik OGZ Murska Sobota Jože Pintarič. V kulturnem programu so sodelovali domači pionirji gasilci. Novo orodno gasilsko vozilo Ford, ki ga je predal namenu slavnostni govornik, je stalo okrog 2 milijona SIT. Sredstva so zagotovili: s prostovoljnimi prispevki krajanov Brezovci in okoliških vasi, prodajo starega vozila, prispevki pokroviteljev in občinske gasilske zveze. Poleg novega orodnega vozila, ki pomeni za kraj pomembno pridobitev, so v Brezovcih tudi uredili fasado na vaško-gasilskem domu in kupili nove uniforme za člane društva.

F. M.

Lepa gesta Agroservisa

Soboški Agroservis je od Renaulta pooblaščen prodajalec vozil, nadomestnih delov in serviser. V juniju, ko je poteklo prvo leto uspešnega sodelovanja, so pripravili za kupce posebne ugodnosti, da bi tako spodbudili še večjo prodajo. V enem letu so sicer prodali 250 Renaultovih vozil, zlasti »petek«. V juliju so pripravili srečanje, manj se je odzvalo 40 kupcev oziroma koristnikov servisnih storitev. Tedaj so izžrebali obljubljene nagrade.

Od nedavna prodajajo pri Agroservisu — poleg že utečenih vrst osebnih avtov in traktorjev — tudi traktorje in nadomestne dele za Deutz-Torpedo. Za to tovarno so tudi edini pooblaščen servis v severovzhodni Sloveniji. Ob obisku v Agroservisu smo opazili moderno oblikovane kabine za traktorje Tomo Vinkovič, Zetor in Univerzale. Zasnovali so jih sami in tudi izdelujejo jih sami.

Š. S.

Zadostuje osebna izkaznica

Podsekretar v slovenskem notranjem ministrstvu Pavle Čelik in pomočnik hrvaškega notranjega ministra Joško Morić sta podpisala prejšnji teden na Otočcu zapisnik o urejanju medsebojnih razmerij na meji med državama.

Za prestop državne meje bo tudi v prihodnje zadostovala osebna izkaznica. Obe strani bosta pooblastili svoji policiji, da bosta na meji izvajali le selektivno mejno kontrolo, na bolj obremenjenih mejnih prehodih pa bosta pospešili tudi postopek za uvedbo posebnega prometnega pasu za državljane obeh držav.

V zvezi z vračanjem oseb na mejo naj bi podpisali meddržavni sporazum do 15. avgusta. Tujcem, ki jih mejni organi sosednje države zavrnejo pri vstopu, mejni organi države, iz katere so prišli, ne smejo preprečiti vrnitve. Če se v 48 urah ugotovi, da je državljan tretje države ilegalno prestopil mejo med Slovenijo in Hrvaško, ga mora sprejeti brez formalnosti država, iz katere je ilegalno prišel. Izgnanim tujcem je dovoljen prevoz preko države, če gre za osebo z znano

identiteto, če ima ustrezne dokumente in plačane vozovnice oziroma zagotovljen prevoz prek države.

K temu naj dodamo, da prihaja v Pomurje veliko ilegalnih potnikov. Samo v juniju so naši policisti ujeli pri ilegalnem prestopu madžarsko-slovenske meje 30 Romunov, 6. Bolgarov in 9 državljanskih Srbov. Sploh poskuša priti čez mejni prehod v Dolgi vasi iz dneva v dan več ljudi iz Srbije. Prevladujejo Albanci, ki so jih v juniju zavrnilo čez 300. Potem ko ne morejo čez legalni prehod, poskušajo priti ilegalno.

Večino ujamejo in vrnejo v državo, iz katere so prišli. Za nekatere tujce je Slovenija zanimiva, ker se hočejo tod zaposliti (Albanci), za druge, ki prihajajo iz drugih držav, pa naj bi bila prehodna, kajti njihov cilj so zahodne države.

Š. S.

Prilepite SLO

Skupščina Republike Slovenije, je 1. julija 1992 med drugim sprejela akt o noštrifikaciji konvencije o cestnem prometu. V njem je določeno, da mora imeti vsako vozilo v mednarodnem cestnem prometu na zadnjem delu poleg registrske tablice oznako države, v kateri je registrirano. Skupščina je tudi odločila, da uporablja Republika Slovenija kot znak za razločevanje na vozilih v mednarodnem prometu kodo SLO.

Slovenija ima tako v skladu s svojo neodvisnostjo in samostojnostjo svoj znak za prepoznavo vozil v tujini. Njegova uporaba je pomembna tudi za našo mednarodno uveljavitev.

Služba za stike z javnostjo pri ministrstvu znotranje zadeve Republike Slovenije ugotavlja, da je na mnogih vozilih, registriranih v Republiki Sloveniji, še vedno koda (nalepka) YU (bodisi samostojno ali pa ob kodi SLO), ki jo je kot znak za razločevanje na vozilih določila SFRJ, ker tudi znak o temeljnih varnostnih cestnega prometa določa, da vozilo, registrirano v Republiki Sloveniji, ne sme zapustiti Slovenije, če nima mednarodne oznake SLO, svetujejo vsem, ki še niso odstranili s svojih vozil oznake YU, da to storijo čimprej in vozilo označijo s SLO.

K temu naj še dodamo, da tudi obmejni organi zahtevajo, da mora biti na vozilu nalepka. Brez nje ne moreš na primer v Avstrijo. Nalepke prodajajo v knjigarnah, na bencinskih servisih, trgovinah z avtomobilskimi deli, celo na tržnicah, stanejo pa okrog 100 tolarjev.

Š. S.

Nesreča pri banki

Drago H. iz Černelavca se je 20. julija okrog 21. ure peljal s kolesom po parkirišču izza Pomurske banke. Vozil naj bi preveč razigrano, zato je zapeljal z ravnege dela na nižji dovoz, padel in se hudo poškodoval.

Požar v Stari-Novi vasi

21. julija ob 13.45 uri se je nenadoma vnelo gospodarsko poslopje Ane P. iz Stare-Nove vasi. Kljub hitrim gasilskim posegom je nastala škoda za 800.000 tolarjev. Kaže, da je ogenj nastal na električnem motorju, ki je pogajal puhalnik.

Ogenj na njivi

V jarku med Gančani in Bogojini je 23. julija kurlil Franc J. travo. Pri tem pa ni bil dovolj previden, saj se je ogenj razširil na bližnjo njivo in vnela se je pšenična slama. Ogenj so pogasili gasilci iz Sobotice, Beltincev in Bogojine, škoda pa znaša 10.000 tolarjev.

Odkrili vlomilca

Poročili smo že o vlomu v urarsko delavnico Kornelija P. v Murski Soboti. Policisti so odkri-

li pri dveh mladoletnikih iz Beltincev in Pušče nekaj ukradenih ur, zato domnevajo, da sta vlomila ona. Sprožili so ustrezen postopek.

Poškodba z žago

Franc P. iz Drakovca je žagal z motorno žago za ograjo pri ribniku. Med delom se je, potem ko se je nenadoma obrnil, poškodoval 10-letnega sina. V nesreči je bila sreča, saj poškodbe po glavi in telesu niso hude.

Ukraden aparat

V noči s 23. na 24. julij je nekdo odprl s silo osebni avto zdravstvenega doma Lendava, parkiran pred zdravstveno postajo v Dobrovniku, in ukradel, poleg drugih predmetov še aparat za merjenje krvnega pritiska.

Vlom v M. Toplicah

Neprijetno je bil presenečen nemški državljan, ki je imel parkiran avto v Moravskih Toplicah, ko je pogledal vanj in ugotovil, da nima več avtoridat. Zmanjkali so tudi nekateri osebni predmeti, skupna škoda pa znaša 35.000 tolarjev. V avto je bilo vlomljeno.

Madžarski novinar z dvignjenim prstom na bojišče v Bosno

Turist z glavo v torbi

Z dvignjenim prstom, nahrbtnikom na ramenih, s fotoaparatom okrog vratu in zemljevidom v drugi roki je Lajos Arató viden kot običajen avtoštopar. Rekl bi lahko tipičen mlad, vesel človek, željen dogodiščin. Ko smo ga malce bolje spoznali in zvedeli razlog njegovega potovanja skozi Slovenijo, je vse dobilo resnejši prizvok. Tako resnega, da lahko njegovo potovanje razumemo dobesedno kot nošenje glave v torbi.

— Mama misli, da sem odpotoval na običajen dopust. Na morje. Vendar bom morje videl samo na potovanju skozi Split. Cilj mojega potovanja je Sarajevo.

povedal Lajos Arató. Zvečer, da je novinar časopisa Zala iz Zalaegerszega na Madžarskem.

Na vprašanje, kakšen je bil njegov motiv potovanja, je Arató odgovoril, da ni bil ali se je za to odločil sam, ampak so ga poslali iz službe, je bil Arató povedal, da je bila to njegova, človeška potreba.

Lajos Arató: Pomagati z resnico

vo. Dopust nameravam preživeti na bojiščih v Bosni in Hercegovini in poročati za časopis o tragediji, ki se dogaja pred očmi ne dovolj zainteresiranega sveta, je

— Madžarska vlada ima vojne v Bosni zvezane roke in ne more neposredno pomagati padenemu ljudstvu, ker bi to pomenilo vmešavanje v notranje zadeje evropskih držav, katerih države živijo v blaginji in so zaprtje vrata vojnim beguncem iz Bosne in Hercegovine, Madžarska ne more, da sprejme te ljudi. Poleg tega, da smo jim zagotovili prehrano, čišče, hrano, oblačila in druge stvari, se trudimo pokazati dobro voljo in naše dobro srce tem ljudem. Tudi namen mojega potovanja je poslati resnico o tamljavi v Bosni, je povedal Lajos Arató.

Fotografija: N. Juhov

V prvem polletju 11 mrtvih

Čeprav pomurske ceste v juniju niso terjale smrtnih žrtev, je bila lanca prvega polletja tragična: v šestih mesecih je umrlo 11 ljudi, oseb je dobilo hude, 107 pa lahke poškodbe.

Se nekaj drugih podatkov, ki nam jih je posredovala uprava za notranje zadeve? V šestih mesecih so policisti odkrili 50 prekrškov, od tega 38 v juniju. V omenjenem obdobju je bilo odkritih 112 spodobskih kaznivih dejanj, vseh drugih kaznivih dejanj pa so zabeležili 1.143.

Letos je bilo v Pomurju do konca junija 30 požarov.

Dr. Tibor Škerlak Žrtev ostrostrelca

Starejši Sobočani se verjetno še spominjajo svojega nekdanjega soseske dr. Tiborja Škerlaka. V Murski Soboti je živel do leta 1980, ko je odšel na študij v Ljubljano. Kot mlad študent je bil aktiven v javnem življenju in se je udeleževal zlasti v klubu prekmurških akademikov. V Ljubljani je bil tudi v namiznoteniskem moštvu Mure. Med okupacije je bil tudi v Ljubljani in njeni okolici. Po osvoboditvi pa je postal član kemije na ljubljanski univerzi. V obdobju informacij je imel enostnost in se je zato preselil v Sarajevo, kamor so ga povabili na ško univerzo kot rednega profesorja. Kot profesor fizikalne kemije je bil mednarodno priznan znanstvenik.

Dr. Tibor Škerlak je bil že nekaj let v pokojni, kljub temu je ostal znanstveno zelo aktiven. 8. julija je šel v tekmo na zbiranje ostrostrelca ga je zadel naravnost v srce. Postal je 80-tim letom navkljub žrtev srbske agresije v BiH. Z njim so gubili Prekmurci svojega velikega znanstvenika in iskrenega prijatelja.

Dr. Janča Novak

Huda poškodba v Šalovcih

V petek, 24. julija, ob 9. uri se je peljala s kolesom Marta K. iz Šalovca po vaški cesti in nenadoma zavila na levo. Tako je zaprla pot osebnemu avtu, ki ga je vozil Jasmin M. Vozilo jo je zblo po vozišču in jo hudo poškodovalo. 74-letno kolesarko so prepeljali v bolnico. Gmotna škoda znaša 40.000 tolarjev.

Vloma v Panonski ulici

V noči s 23. na 24. julij sta bila v Beltincih v Panonski ulici dva vlomila, in sicer v mesnico Simentalko in okrepčevalnico Baligač. Nepripravljeno je razmetel inventar in drugo, zazdaj pa pogrešajo 7.500 tolarjev, ki naj bi jih vzel.

Nesreča motorista

Voznik kolesa z motorjem Stanislav Z. se je peljal 25. julija z Jančevega Vrha proti Kapeli. Bil je nepreviden, saj je ssekali oster in nepregleden ovinek, kar pa je bilo usodno, saj se je hrz nato znašel pred osebnim avtom, s katerim se je pripeljal nasproti Boris K. iz Murske Sobotice. Vozili sta trčili in Stanislav Z. se je hudo poškodoval. Materialna škoda pa znaša 100.000 tolarjev.

Traktor je ušel

24. julija ob 17. uri se je peljala Nada H. iz Černelavca s traktorjem po hribu na vrh Banli proti Vesečici. Ko hoteli avto postaviti v višjo prestavljeno, ni uspelo in traktor je zapeljal po prostem teku vse do vrha. Po kakih sto metrih je vzel traktor na binkino, nato pa je peljal na hribino, nato pa je dovnjak, kjer je treščil v drevo. Voznik, ki naj bi bil pod učinkom alkohola, je bil poškodovan.

Tesno prehitvanje

V nedeljo, 26. julija, ob 10. uri se je peljal po cesti poldneva se je peljal po cesti v Murski Soboti in jo je prehitel s svojim avtom Karel H. iz Černelavca. Tesno naj bi bil prehitel kolesarko Antonijo P. iz Černelavca, ki je padla in se hudo poškodovala.

Izsiljevanje v Sovjaku

V Sovjaku se je zgodila metna nesreča zaradi nezadostne prednosti, neprimerno za domnevne priloge med vozniki. Zgodilo se je pri vožnji po osebne avto Zlatko K. in avtomobilistom Ferdinandom P. Išlo je o vožnji po cesti, kjer je Janko K. zadel avto, ki je znaša 300.000 tolarjev.

5.40 Prebujajte se z nami – danes po domače in z obilico klepeta, ob drugih podatkih tudi z mislijo iz šolske beležnice pa še čim. 7.00 Druga jutranja kronika Radia Slovenija. 7.15 Začenjamo nov dan. 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini. 7.35 Svetuje knjižski strokovnjak. 8.00 Poročila. 8.10 Popoldne na MV – ob drugem boste slišali le-tvistico domačih zabavnih skladb Sedem veličastnih, obirali kast niziroma gosta dneva (ob 10.00 poročila)... 12.00 Poročila (BBC). 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija. 16.00 Popoldne na MV. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Kast popoldneva. 17.30 To sem jaz. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila (BBC). 19.00 Vključujemo Ra-

EV SLOVENIJA

10.45 Otroški program. **11.10**
Nekoč je bilo življenje. **11.35**
Ljudje in psi. **12.00** Poročila.
16.30 Sova **18.00** Dnevnik 1.
18.10 Program za otroke. **18.30**
Že veste... izobraževalna od-
daja. **19.05** Risanka. **19.30**
Dnevnik 2. **20.05** Dire Straits.
21.10 Hollywoodski spomini —
Marilyn Monroe, amer. doku-
ment. nanizanka. **22.00** Dnev-
nik 3. **23.05** Sova: Dragi John,
amer. nanizanka; Selling Hit-
ler, angl. nadaljevanje.

Drugi program
16.55 Poletne Ol Barcelona

42.

HTV 1

8.15 Santa Barbara, 9.00 Dobro jutro, Hrvaški, 9.30 Smogovići, otroška serija, 10.00 Poročila, 10.10 Dobro jutro, nadaćevanje, 12.00 Poročila, 12.10 Dear John, humor, serija, 12.35 Lutrofon, 13.00 Slika na sliko, 3.45 Poročila, 13.50 Ognjeno drveće thike, serijski film, 15.05 Doktorati, serijski film, 16.00 Poročila, 16.10 Šolski program, 17.10 Ambasadorskin soprog, francoska namizanka, 18.00 Poročila, 18.10 Iz sveta znanosti, 18.35 Santa Barbara, 19.15 Rianka, 19.30 Dnevnik, 20.05 Da mine čas, 22.00 Humoristična oddaja, 22.35 Dnevnik, 23.00 Slika na sliko, 0.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

0.00 Ljubica Brigita, komedi-
a. 12.05 Kuhajte z nami. 12.10

klub za starejše. 13.00 Čas v
sliki. 13.10 Zahodno od Santa
reje. 13.35 Batman. 14.25 Naj-
bolji smešen mož sveta, film.
5.55 Risanka. 16.25 Safari.
6.50 Jaz in ti – počitniška
gra. 17.00 Mini Čas v sliki.
7.10 Spored po željah. 18.00
tri dame ob žaru. 18.30 Vedno
o piše kriminalke. 19.30 Čas v
sliki. 20.00 Kulturni dnevnik.
0.15 Šov, različni prispevki.
1.45 Pogledi s strani. 21.55 De-
slanica krvi, melodrama. 0.20
Chicago 1930. 1.10 Tisne moj-
trovin.

V MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska, magazin. 8.35 Risanka za otroce. 8.55 Barcelona, prenos s olimpijskih iger. 12.35 Sosjedje, v-roman, pon. 14.55 Barcelona, nadaljevanje prenosa s olimpijskih iger. 17.05 Popolnslanski saldo, pregled dogodkov dneva. 17.15 Kupil bom to ženko, mehiška serija, 50. del. 17.45 Magazin za menedžerje. 18.25 Barcelona, nadaljevanje prenosa s olimpijskih iger: detektorboj, moski rakomet (tekma madžarske reprezentance), mes ob 20.20 Dnevnik. 22.40 Črniška dvorana oklepav, nemška serija. naslov epizode: Pismo iz Messine. 23.30 Dnevnik. 23.35 Dnevnik, BBC.

6.00 Poročila. 7.00 Dobro ju-

ro, Nemčija. 8.55 Owen Mar-
 stal. 9.50 Bogat in lep. 10.15 Dr.
 Welby. 11.00 Tik tak. 11.30
 Družinski dvoboj. 12.00 Opol-
 lanski magazin. 12.30 Kot se
 bogaja v življenju. 13.20 Kali-
 fornijski klan. 14.15 Springfi-
 ldska zgodba. 14.55 Šef. 15.50
 Čips. 16.45 Tvegujo. 17.15 Ce-
 lina je vroča. 18.00 Enajst 99.
 8.45 Poročila. 19.15 Eksplozi-
 on. 19.45 Dohri žasi, slabi ča-
 ni. 20.15 Mini playback šov.
 1.10 Klic v sili. 22.10 BAT 21
 - V središču ognja, vojni film.
 10. - Grozljivo prijetna družina.
 1.35 Airwolf. 1.30 Šef. 2.30 Dr.
 Welby.

Po dolgotrajnem delu ste se odločili za počitnice. Radi bi bili v neokrnjeni naravi in našli mirni kotiček zase? Na OTOČCU — otoku sredi reke Krke.

68222 Otočec ob Krki
Telefon: 068/21-830, 85-150
Telefax: 068/22-590
Telex: 35740 hg po
KRKA ZDRAVILIŠČA d.o.o.

ZELENE DRUŽINSKE POČITNICE

- kopanje, obisk savne in masaže
- tenis, čolnarjenje, ribolov
- jahanje, vožnjo s kočijo
- obisk Trške gore z znamenitim Vinskim hramom
- večere zimzelenih melodij ali pa obisk diskoteke
- intimno ozračje v viteški dvorani hotela Grad Otočec...

To je del naše ponudbe, vi pa nas pokličite ali se na kraju samem prepričajte o naši ponudbi.

In kaj
vam
ponujamo:

kmetijska mehanizacija

NOVO 4-TONSKO TRAKTORSKO PRIKOLICO TEHNOSTROJ prodam za 197.000 SIT na 6 obrokov. Prodajam tudi drugo kmetijsko opremo na obroke. ☎ 81-941. m3805
TRAKTORSKO PRIKOLICO TEHNOSTROJ, 2,8-tonsko, nerabljeno, prodam za 140.000 SIT. ☎ 81-527. m3803
IMT 539 DELUX, nerabljen, in prikolico, enosono, preključno, 2,8-tonsko, tomo vinkovič 823 in 826, nov, ugodno prodam. ☎ 24-233. m1432
TRAKTOR IMT 539, brane Olt in dvobrazdni plug, nerabljen, ugodno prodam. Viljem Lang, Serdica 86. m1433
POLJSKI KOMBAJN znamke Ana, za krompir, prodam. ☎ 72-191. mpf
BALIRKO znamke Inex Lifan, malo rabljeno, prodam. Štefan Maček, Rogasovič 49. m1419
TRAKTOR TV 826 MOČI 26 PS, nov, zelo ugodno prodam. Tudi na posojilo. ☎ 82-676. m3792
SAMONAKLADALSKO SIP 19, dobro ohranjeno, prodam. ☎ 49-025. m1438
NAHRBNO ŠKROPILNICO, malo rabljeno, 50 % ceneje in vzmetnici Jogi za posteljo zelo ugodno prodam. Mala nova ulica 6, Murska Sobota. m1398
TRAKTORJA Zetor 52-11 in Ursus C 360 prodam. ☎ 87-291. m3789

razno

OVES prodam. Kroška 83, M. ta. ☎ 26-591. M-1450
PREKLIC!
Preključujem veljavnost hranilnice žice, izdane pri KZ Klas v Krzenci. Janez Roškar, Banovci 13 c. ☎ 24-233. M-3807
MALE PUJSKE prodam. Kraj p. Tišina. M-1423D
BARVNI TELEVIZOR ISKRA in 80-hasno harmoniko Wilmes prodam. Titova 14, M. Sobota. ☎ 22-480. M-1453
OTROŠKO STAJICO in otroško posteljo prodam. Kočar, Stara 18, Sobota. M-1401
VINO ugodno prodam. ☎ 24-233. M-1440
CISTERNO, 2000 l za olje, neje, prodam. Bakovci, Sobota. M-1427
TRANSPORTER, dolžine 9 m, prodam ali zamenjam za staro prikolico, enosono. ☎ 24-233. 3799
TRI NOVA DVODELNA OKNA roletami, 30 % ceneje, prodam. na Tršavec, Krstanci 5, Krzenci pri sosedu Kolblu. M-1395
RITHM COMPOSER ROLAND 626 prodam. Domanjševci 16, poldan. MPOP
VRTALNE STROJE in strožice, ve, metalac, zelo ugodno prodam. Tudi na posojilo. ☎ 82-676. M-1399
VINO, goricko šmarnico, prodam. ☎ 72-147. M-4853
NOVO, ENOFAZNO STROJNO PENSJSKO VODOVODNO ČRPALNO prodam 20 % ceneje. Marjan Križevič, Negova 111. M-3301
HIDRAVLICNI CILINDER s priključkom za dviganje p. ga bobna pri samonakladalniku. no prodam. Cena 6.200 SLT. ☎ 783-232. MPF
PREKLIC!
Preključujem veljavnost hranilnice žice, izdane pri HKS KZ. št. 607 na ime Franc Gregorčič znanjenci 28. M-3789

živali

MAJHNE ČRNE PUDLE ugodno prodam. ☎ 24-665. M-1445
NESNICE, MLADE JARČICE, PASMSE HISEX, rjave, cepljene, prodajam po zelo ugodni ceni. Akcijska prodaja. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Pohitite z naročili, ker bomo za letošnja naročila kmalu prenehali sprejemati. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24-393. MPPPP
KRAVO, staro 5 let, brejo 8 mesecev, prodam. Jože Novak, Mačkovci 25. M-1425
KRAVO, staro 5 let, brejo 8 mesecev, prodam. Pobjbič, Krizevci 114. M-1426
KRAVO, staro 5 let, pripušeno, dobro dojilno, prodam. Turnišče, Mlinška 9. M-1407
PUJSKE prodam. Krajna 63. M-1447
KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. Gančani 201. M-1444
KRAVO S TELETOM, prodam. Gje-rek, Dolnja Bistrica 158 b. M-1344
NESNICE, MLADE JARČICE, PASMSE HISEX, rjave, cepljene, prodajam po zelo ugodni ceni. Akcijska prodaja. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Pohitite z naročili, ker bomo za letošnja prodajo kmalu končali. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Anice Benčec v Bakovcih. ☎ 43-070 in v gostilni Železen v Beznovcih. ☎ 49-025. MPF

storitve

EMAJLIRAMO OBRABLJENI
KOPALNE KADI v vseh materialih. Garancija! ☎ 69-152. M-1105
OPRAVLJAM VSA STAVBNA DELA — izdelavo in popravila, tazo žlebov in odtočnih kanalov, vanje streh, barvanje
KLEPARSTVO, Jožef Kovac, Pince Marof 45. MLE

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja ali ledeni, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Staveč 6, Kuzma
tel. 55 071

Popravilo z garancijo na domu

delo

ZAPOSILIMO PRODAJALCE
Gradcu z znanjem in izkušnjostjo. Dajemo tudi stanovanje. Hackl, Kaiser, Jemelplatz 6, ☎ 9943-316-825690. M-3522
KV-MIZARIJA ZA ZNANIEM — SKEGA JEZIKA za delo potrebujemo. Branko Kovac, Mota 78 a od 19. do 21. ure. M-324
ZAPOSILIMO SAMOSTOJNE AVTOLIČARJE-AVTOKLEPARJE. ☎ 65-137. M-1451

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 62. letu pustil dragi oče, dedek in pradek

Koloman Pavlič

iz Puconec

Oh boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, dobrih sosedov, prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, vence in šopke ter v dobrodelne namene. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za žalostinke ter govornici KS g. Temlinovi za ganljive besede ob odprtem grobu. Hvala domačim gasilcem in govrniku Severju ter vsem sosedem s sektorja. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

Žalujoci družini se opravičujemo za dvotedensko zamudo pri objavi.

VESTNIK 30. JULIA

V nedeljo, 2. avgusta 1992,
na letališču v Rakičanu

80. obletnica posvetitve župnijske
cerkve sv. Nikolaja v Soboti

DARUJMO ZA ORGLE

10.30 maša škofa dr. Jožefa Smeja na letališču
v Rakičanu in blagoslovitev letališča

12.00 letalski miting

Nastopajo: Magnet, Chateau, Avantura,
Sedmi raj, Pax, Zoran Cilenšek,
Zabava za otroke — čarovnik Binč.

Vstopnine ni.

Vabljeni!

Pestra ponudba ribjih
in drugih specialitet.

Prireditelj
bo ob vsakem
vremenu.

motorna vozila

ZASTAVO 126 P, registrirano do aprila, malo karambolirano, prodam. Bojan Šeruga, Fokovci 21. m1412
KOMBI IMW, generalno obnovljen, z Renaultovim motorjem (»s kripo«), motorno kolo BMW R 50/5 in podvozje za kombi prodam. Prešernova 22, M. Sobota. m1428
KOMBI IMV 2200 D MERCEDES prodam. Velika Polana 120. m1429
ZASTAVO 850, december 82, 68.000 km, ugodno prodam. ☎ 70-820. m1430
LADO 1200, karambolirano, prodam za 700 DEM. Vaneča 37. m1416
ZASTAVO 101, letnik 1980, registrirano, ugodno prodam. Velika Polana 188a. m1402
POLONEZ 1500, registriran do decembra, prodam. Jusa Kramarja 45, 69232 Crenšovci. m1408
LADO RIVO, letnik 1987, in Audi 80, letnik 1977, z rezervnimi deli prodam. Cena po dogovoru. Štefan Muršič, Babinci 56, Ljutomer. ☎ 81-507. 3806
ZASTAVO 101, starejšo, neregistrirano, ugodno prodam. Duh, Lendavska 31. ☎ 21781. m1396
RENAULT 4 po delih prodam. Janko Janežič, Mekotnjak 15, Ljutomer. m3808
ODKUPUJEM OSEBNA VOZILA IN KMETIJSKE STROJE. Janko Antolič, Žerovinci. ☎ (062) 714-113 od 11. do 16. ure. m3802

RENAULT 18, registriran, v dobrem stanju, prodam. Gornji Petrovci 70. m1421
OPEL KADETT, letnik 1984, ugodno prodam. ☎ 69-049. m3299
YAMAHO 750 XL prodam. Pavel Flisar, Murska 103, Krog. m1446
LADO NIVO, letnik 1987, registrirano do februarja 1993, prodam. Možna zamenjava za avto ali motor. Fezenček, Tešanovci 94. m1442
ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1984, registrirano do februarja, prodam za 2.400 DEM. Mačkovci 43. m1439
OPEL KADETT 1.3, letnik 1980, ugodno prodam. Ficko, Radovci 15. m1437
ZASTAVO 128, karambolirano, letnik 1986, prodam. ☎ 82-074. m3801
DAIHATSU CHARADE TURBO dizel, l. 1989, in Zastavo 101, letnik 1979, registrirano do maja 1993, prodam. Boris Žitek, Mota 8, Ljutomer. m3791

posesti

GOSTINSKI LOKAL s stanovanjskim in gospodarskim poslopjem ob asfaltni cesti ter 1,5 ha zemljišča prodam. Irma Špilak, Dolič 17, Kuzma. m1417
ENOSOBNO OPREMLJENO STANOVANJE v Ljubljani dam v najem dvema študentkama. ☎ 21-667. m1393

TRISOBNO STANOVANJE v Murski Soboti prodam. ☎ 23-274. m1454
STAREJŠO HIŠO v Murski Soboti prodam ali zamenjam za enosobno stanovanje z doplačilom v bloku. ☎ 24-067. m1410
ENOSOBNO STANOVANJE v središču Murske Sobotice oddam za dve leti. ☎ 061 373-992. m1434
VISOKOPRITLIČNO ENODRUŽINSKO MONTAŽNO HIŠO, 161 m², na 870 m² veliki parceli v Moravskih Toplicah, prodam. Ob igrišču 10, Moravske Toplice. m1411
ENODRUŽINSKO HIŠO, novo, zgrajeno, in 90 arov zemlje v Moravcih 117, p. Bučkovci, prodam. Alojz Žitnik, Škofja Loka. ☎ (064) 631-996. m3298

GRADBENO PARCELO, lahko s staro hišo, možnost nadomestne gradnje, velikost od 5 do 15 arov, v Moravskih Toplicah, v Martjancih ali Tešanovcih kupim. Ponudbe pošljite na upravo lista. m1394
PARCELO, 66 arov, v Koprivi 15, hiša podkletena, z garažo, voda, elektrika, asfalt, z vinogradom, sadovnjakom, gozdom, z inventarjem, stiskalnicco, sodi prodam. Plačilo po dogovoru. Možnost plačila na dva obroka. Drago Posavec, Nedelišče, M. Tita 46. ☎ (042) 831-305. m3804
DVE NJIVI, ena na relaciji Lipa—Gančani, druga Rakičan—Lipovci, prodam. Škalič, Gregorčičeva 35, M. Sobota ali ☎ 25-471. m23432
HIŠO po ugodni ceni prodam. Informacije po ☎ 87-913. m3797
NJIVO v Bratoncih, 50 arov, prodam. ☎ (063) 762-207. m3434
STANOVANJE V »BANGLADEŠU« kupi zdomka. Ponudbe pošljite na upravo lista pod: PREVZEM ČEZ POL LETA. m333
PARCELO, komunalno urejeno, blizu Ljutomera prodam za 1.000.000 SLT. Podarim 30 arov zemlje po dogovoru. Babinci 40 a, 69240 Ljutomer. m3790
NJIVO v Bratoncih, 50 arov, prodam. ☎ (063) 762-207, zvečer. m3434
ETAŽNO STANOVANJE (V HIŠI) zamenjam za enakovredno (okrog 60 m²) v bloku. Vaska Ostanek, Sercejevo naselje 20 a, Murska Sobota. m1422
NA OŽJEM OBMOČJU MURSKÉ SOBOTÉ kupim ali vzamem v najem zemljišče v velikosti 500 m². ☎ (062) 510-410. m1451
NEDOGRAJENO VINSKO KLET NA VANEČI, električno kitaro Gipsen in ojačevalec Roland prodam. ☎ 24-634. m1452
MALI VINOGRAD IN KLET v Centibskih goricah prodam. ☎ 76-077. m4832

ČRENŠOVCI, Prekmurske čete 20
HONORARNO ZAPOSILI PRODAJALCO ALI PRODAJALCA s polovičnim delovnim časom (lahko tudi začetnik).

NOV KULTIVATOR MIO DIESEL 606, enosono prikolico, 4,5 t, z dvojnimi gumami, dvoosno prikolico, 7-tonsko, Tehnostroj, prodamo. Tel.: 82-580. pfa

Splošno mizarstvo
MIZAR
Beltinci

objavlja prosto delovno mesto

direktorja

Pogoji:
— končana višja ali srednja šola gradbene, lesne, ekonomske ali organizacijske smeri,
— 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri vodenju,
— potrebna podjetniška znanja na področju dejavnosti družbe.

Pisne prijave z dokazili pošljite na naslov družbe Beltinci, Kocljevo naselje, v 8 dneh od objave razpisa.

SERVIS ZAMRZOVALNIKOV IN HLADILNIKOV

na vašem domu z garancijo
telefon: 062/27-701

Delovni čas: neprekinjen

VESTNIK

— Izdaja podjetja za informiranje Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovorne urednika), Bernarda Balažič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mauček, Štefan Smej, Štefan Sobočan, Endre Gönter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Vodja agencije Venera: Renata Bakan-Ficko
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 25-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 3. trimesečje 1992 je 750,00 SLT, za podjetja 1.500 SLT, za naročnike v tujini 80 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: GZP Mariborski tisk, Maribor. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tisk Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje pet odstotni davek od prometa proizvodov.

ZAHVALA

18. julija 1992 je umrla

Ana Šiftar

roj. Števančec
iz Murske Sobotice

Od nje smo se poslovili 20. julija 1992 v krogu družine. Za izrečeno sožalje in darovano cvetje se iskreno zahvaljujemo.

Zalujoči sinova z družinama

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 53. letu starosti zapustila draga žena, mama in babica

Olga Ficko

iz Murske Sobotice

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in vence ter izrazili ustno in pisno sožalje. Hvala osebju bolnišnice in zdravstvenega doma Murska Sobotica, LKCC v Ljubljani, g. župniku za svečan pogreb, pevskega zbora za odpete žalostinke ter govornikom g. Danici Perkič in g. Tiborju Bagariju za prisrčno slovo.

Zalujoči vsi njeni

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prehitro,
a v naših srcih boš ostal

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Janža

iz Šalamencev

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in sodelavcem. Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku, pevcem, govornikom za poslovinne besede, gasilec in društvu upokojencev.

Zalujoči: žena Gizela, hčerka Šarika z možem, Feri in vnukinja Sabina ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

13. julija nas je v 95. letu starosti po kratkem in težkem boju za življenje zapustil naš ljubljeni atek, dedek, pradedek, brat, tast, stric in svak

Franc Šiško

iz Vučje vasi

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje ter prispevali na zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za izbrano pesem, vsem govornikom za prisrčne besede slovesa, posebej pa posebnemu Vesnu iz Ljutomerja, LD Križevci pri Ljutomeru in žvezi borcev NOV za njihovo skrb ob njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Zalujoči: sinova Maksimiljan in Marjan z družinama ter drugo sorodstvo

Odkar ušnil je tvoj glas,
žalost in bolečina domujeta
pri nas...

ZAHVALA

V 63. letu nas je nepričakovano in brez slovesa prezgodaj zapustila naša draga žena, mama in babica

Katarina Puhar

iz Bukovnice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, ki so nam priskočili na pomoč, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter izrekli sožalje. Posebna hvala duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Posebna hvala za ganljive besede ob slovesu in vsem, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč. Še enkrat — iskrena hvala!

Bukovnica, 16. 7. 1992

Zalujoči vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Po dopolnjenem 86. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in stara mama

Ana Ficko

s Krajne

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in nam izrekli sožalje. Hvala vsem za darovane vence, cvetje in sv. maše. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter sodelavcem obrata Mineralne vode Boračeva, skladišče 3. Hvala tudi govorniku KS za poslovinne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Zalujoči vsi, ki smo jo imeli radi

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja, bolezen
je bila močnejša od
življenja...

ZAHVALA

Po hudi in kratki, a težki bolezni me je zapustila draga in dobra žena

Marija Fujs

iz Ciril-Metodove 56
v Murski Soboti

Solze tečejo ob spominu na njeno plemenito življenje, ki se je končalo 13. julija 1992 v starosti 64 let.

Z njenim odhodom je nastala velika praznina v mojem srcu, v najinem domu. Tolažim pa se z mislijo na njeno dobroto in ljubezen, ki mi jo je izkazovala med najinim skupnim življenjem. Iskreno zahvalo izrekam vsem, posebej pa sorodnici Ireni Kuhar z družino in sosedoma Škodnikovima, ki so mi stali ob strani in bili v pomoč v njeni težki bolezni.

Hvala vsem sorodnikom, botrini, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili k njenemu zadnjemu počitku, darovali vence, šopke, za cerkev in v dobrodelne namene, me tolažili in izrekli sožalje.

Hvala g. duhovniku Novaku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Zalujoči mož Alojz in drugo sorodstvo

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Nam ostaja zdaj praznina
in velika bolečina.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric, svak in ujec

Koloman Küzmič

iz Vadarec

Ob globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, z nami sočustvovali, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala internemu oddelku Splošne bolnišnice Murska Sobotica, dr. Norčičevi za pomoč ter družinama Benkič in Beneak, ki so nam bili v veliko pomoč.

Posebna hvala duhovnikom in pevcem kbe za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vsi njegovi, ki smo ga imeli radi

Ni več besed, ne stiska rok,
ostal je le spomin in trpek jok.
Ko si odhajal, se nisi posloviljal,
saj si verjel, da boš še prišel,
a usoda je hotela,
da si zavedno odšel.
Le naša srca vedo, kako boli,
ko več med nami tebe ni.

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi in skrbni mož, ded, brat in stric

Štefan Horvat

iz Turnišča

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami, nam pomagali, izrekli ustna in pisna sožalja, darovali vence in za svete maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, govornikom za ganljive poslovinne besede, vsem pevcem za odpete žalostinke in kolektivu nekdanjih sodelavcev podjetja Komunala.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Zalujoči: žena Marija, vnukinja Alenka z družino, sestra Ana, brat Alojz in drugo sorodstvo

Hiša stara še stoji,
a očeta našega v njej več ni.
Zaman so jok in solze naše,
pogrešali ga bomo vsi.

V SPOMIN

28. julija mineva žalostno leto, odkar je umrl naš dobi mož, oče, dedek in tast

Štefan Duh

iz Lipe

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov, ko si bil še med nami.

Hvala vsem, ki se ustavite pri njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Zalujoči vsi tvoji, ki smo te imeli radi in te še imamo radi

V SPOMIN

13. avgusta mineva žalostno leto, odkar je umrl

Alojz Vöröš

iz Bratonec 109

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov na čas, ko si bil še med nami.

Spominjamo se tvojega obraza in pridnih rok. Ponosni smo, ker smo te imeli radi.

Hvala vsem, ki se ustavite pri njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Zalujoči vsi njegovi

V SPOMIN

21. julija mineva žalostno leto, odkar je umrla

Franciška Čuk

roj. Muler
iz Sratovec

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov, ko si bila še med nami.

Spominjamo se tvojega vedrega obraza in pridnih rok. Ponosni smo, ker smo te imeli.

Hvala vsem, ki se ustavite pri njenem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Zalujoči vsi njeni

ZAHVALA

V 54. letu nas je nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Janez Lazar

iz Naselja Ljudske pravice 22
v Murski Soboti

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem ter vsem drugim, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje ter prispevali v dobrodelne namene in vsem, ki ste ga spremili k preranemu počitku.

Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Hvala g. Štefanu Merklinu, predstavniku KS, za ganljivo slovo ob odprtem grobu.

Zahvaljujemo se njegovim sodelavcem iz podjetja Mizar Belinci, Tovarni oblačil Mura, posebej 223. brigadi, PTT-podjetju iz M. Sobotice in vsem drugim.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Zalujoči vsi njegovi

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
bolečina si prešla,
zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

Po dolgi in hudi bolezni nas je v 69. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast in dedek

Janez Gergek

iz Borejec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, znancem in prijateljem in vsem tistim, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali številne vence, šopke, za sv. maše in za vežico, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Zalujoči vsi, ki smo ga imeli radi

»Če slovenski cestni križ s svojim krakom ne bo udaril počez po lendavski občini, bom pred vsemi izjavila, da je Drnovšek moj ljubček.« Tako je med zadnjim zasedanjem slovenskega parlamenta po hodnikih grozila madžarska poslanka Marija Poszonec.

Minister za ceste Marjan Kranjc, ki si z Drnovškom ni posebej na roko, je začel takoj pospešeno zagovarjati traso, ki se bo lendavski občini na daleč ognila.

Slovenski minister za propagando Jelko Kacin je med nedavnim zadrževanjem v Nemčiji obiskal tudi rojstno hišo rajnega rajhovega propagandnega ministra Goebbelsa. Kmalu zatem so odkrili Goebbelsove dnevnike.

Za vse avtograme, ki jih je Kacin dal v Nemčiji, so ga zaprosili strokovnjaki, ki preverjajo avtentičnost dnevnikov.

Narodnjak in trden neporočen mlad kmet Milan Rus, ki je nekdaj grozil, da bo svojo kmetijo, če vlada ne bo spreminila odnosa do kmetijstva, reorganiziral po ruskem vzoru, se je vnovič oglašil. Zahteva višjo odkupno ceno pšenice in trdi, da za ceno kruha cena pšenice sploh ni pomembna. Za vse so po njegovem krivi peki. Rus letošnje počitnice preživlja v Slovenskem etnografskem muzeju, kjer proučuje mučilne naprave, ki so jih nekoč uporabljali za sleparske peke, mesarje in druge zvičajne predelovalce kmetijskih pridelkov. Še najbolj mu je všeč košara, v kakršni so nekoč v Ljubljani namakali mesarje, ki so nepošteno tehtali.

Erven Sapač in Franc Zagoren, vsak iz svojega vrha SLS, eden iz soboškega občinskega drugi iz republiškega (Sapač: Bolje prvi med občin-skimi kmeti kot rezervni partijski sekretar na vasi), sta nameravala v prihodnjih dneh pometati pšenico po robovih cest čez slovensko žitnico. Tja se je natekla iz slabo zatesnjenih tovornjakov, ko so jo z njiv vozili v silose.

Bojita se, da bi si iz tega razsutega zlatega bogastva Drnovšek nagradil strateške rezerve in jih vrgele na tržišče, tik preden bi SLS organizirala naslednji boj kot cest zaradi prenizke odkupne cene. Drnovškovi špičliji so namreč ocenili, da bi bilo mogoče na vsak meter pomesti skupaj slab kilogram pšenice.

Zagoznova in Sapačeva akcija je odpadla, ker nista dobila sirkovih metel.

»Če naši kmetijski pridelovalci ne bi tako hiteli s prodajo pšenice, s čimer so naši stranki bojkotirali bojkot, bi v Drnovškovih zasavskih revirjih njegovi rudarji letos jedli kruh iz mletega premoga, mi pa bi kurili s pšenico zlatino in varovali ožračje!« Izjava republiškega poslanca SLS Janka Halba med predvolilno kampanjo. Nastopal je pred simpatizerkami zelenih.

Napovedovalka Murskega vata in televizijska debitanka Simona Spindler-Španka se pripravlja na poročanje z olimpijskih iger v Barceloni. V murskovaški redakciji vsak dan pleše flamenco — na mizi.

Marjan Vidovič iz Velike Polane za svojo veliko konjeniško prireditve zamenja isče konja, ki so ga nameravali poslanci v republiški skupščini v času metanja Peterletove vlade izvoliti namesto Peterleta.

Prekmurskega domoljuba, ki je, nezadovoljen s količino zlata v Muri, svojo ženo, ki jo muči zlata žila, zakopal na murskem prostu, v imenu krvi in zemlje prosimo, naj jo odkoplje.

KESEDAMO KONJ

Izmenjava časopisov

Sodelovanje med slovensko in madžarsko pošto je že nekaj časa zelo dobro. 15. junija je Slovenija s pomočjo Madžarske dobila neposredno pošto povezovalno z državami vzhodne in južne Evrope.

Pred dnevi pa je v hotelu Ajda v Moravskih Toplicah prišlo do podpisa novega sporazuma, in sicer o brezplačni predaji slovenskih in madžarskih neprodanih časopisov. Poleg direktorjev obeh poštinskih organizacij Bele Dorosa in Julijane Žibert sta sporazum podpisala tudi sekretarja Pomurske madžarske samoupravne narodnostne skupnosti in Zveze Slo-

išče mlade pevske talente.

Prijavijo se lahko otroci, stari od pet do petnajst let, na naslov Murski val, Titova 29, Murska Sobota, s pripisom Za mlade pevske talente. Razpis velja do 8. avgusta. Preskus pevske sposobnosti bo v ponedeljek, 10. avgusta, ob 9.00 v glasbeni šoli v Murski Soboti.

vencev na Madžarskem, Laszlo Gönez in Irena Barber. Vsako sredo bo prišlo v Slovenijo 29 madžarskih revij v 2100 izvodih, porabski Slovenci pa bodo dobivali 25 različnih časopisov in revij v nekaj manj kot 300 izvodih.

Socialna pomoč več kot desetini prebivalstva

Vedno več ljudi je upravičenih do prejemkov za ožjo socialno varnost. Število prejemnikov edinega vira za preživljanje sicer upada, kar je posledica spremenjavanja demografske strukture, vseh drugih pa narašča.

Predlani je denarno pomoč kot dopolnilni vir preživljanja, začasno in enkratno denarno pomoč, denarno pomoč otrokom in subvencijo stanarine prejemalo 198 tisoč 405 ljudi ali deset odstotkov ljudi oziroma 31 odstotkov gospodinjstev, lani se je število upravičencev povečalo na 214 tisoč 245 ljudi oziroma je pomoč prejemalo že 33,4 odstotka gospodinjstev, ocena za letošnje leto pa je, da bo teh prejemkov 228 tisoč za 11,4 odstotka prebivalstva oziroma za 35,5 odstotka gospodinjstev.

Cene sadja in zelenjave

VRSTA	TRŽNICA	ZELENJAVE POMURSKA
Jabolka	120,00	80,00
Banane	90,00	95,00
Limone	125,00	140,00
Breskve	120,00	85,00
Marelce	180,00	130,00
Nektarine	190,00	130,00
Lubenice	70,00	50,00
Paprika	180,00	150,00
Paradižnik	100,00	80,00
Kumarice	60,00	50,00
Čebula	60,00	45,00
Cesen	250,00	300,00
Krompir	50,00	30,00
Orehi	1000,00	1200,00
Jajca	10,00	10,00

Dobro delo pa opravljajo tudi delavci Gradbenika, saj že nekaj časa obnavljajo cerkev svete Katarine, in če bodo tako pridni kot doslej, potem bodo gotovi do njenega goda — 25. novembra, ko je v Lendavi veliko prošenje.

Dela na tem gradbišču niso le zahtevna, ampak tudi dobičkonosna: na plačilo ne bo treba čakati, drugače je z Rusi, ki tako dolgo ne plačajo del, opravljenih pri Črnem morju. Sicer pa se je občina že oddolžila svojemu župniku, saj mu je podelila občinsko priznanje.

Priznanje pa si bo zaslužil tudi Marjan, ki bo pripeljal v nedeljo v Kranjčovo Poljano konjenico. Ponudila se bo priložnost, da bo marsikdo vsaj za nekaj časa na konju. Ves preostali čas smo tako in tako na psu, četudi imamo »napihnjene« trebuške. Moškim je to menda dovoljeno, ženskam pa ne.

NACI

Lendavski perenci

Ne vem, kakšno vreme je zdaj, ko to berete; v ponedeljek je bilo vroče kot v peku (grešniki zdaj vsaj vemo, kaj nas čaka!), zato sem zapustil službo že okrog poldneva in skočil na hrvaško stran v Mursko Središče. Kupil sem nekaj živil, stopil pa sem tudi v Vorijevo gostilno, saj sem slišal, da ima novo »kelnarico«. Pa sem se uštel! Postregli so mi dečki, ki tako kot jaz pijejo »stoječki«. Za posedanje tudi ni bilo časa, kajti čimprej sem moral nazaj na drugo stran Mure.

Ne, niso zapirali mejnega prehoda, ampak sem hotel, da bi se čimprej namočil v Petišovcih. Še sreča, da sem domačin in poznam pot, drugače tega kopaljšča ne bi mogel najti. Na magistralni cesti Mursko Središče—Lendava ni reklamne table, ki bi Medžimurce usmerjala v kopaljšče! Zdjaj se sprašujem, ali so upravljalci kopaljšča nanjo pozabili, ali pa jim zavestno ni do kopalcev z one strani Mure.

»Prekomurci« (mislim na Medžimurce) pa k sreči prihajajo, čeprav morajo odšteti za vstop na kopaljšče 300 Tudmanovih dinarjev. Toliko je treba dati za 100 Kučanovih tolarjev. To pa je tudi cena za popoldansko kopanje. Voda se mi je zdelala kar dobra, saj jo menjavajo vsak drugi dan, gostinske stori-tve tudi, saj dobiš »pivce za živce« za 80 tolarjev... Hrano tudi pripravljajo, a si mnogi, ki se kopajo ves dan, prinesejo od doma »pohane piceke«.

Ja, lačni nismo ne Medžimurci ne Prekmurci! Do tega spoznanja sem prišel, ko sem se malo ozrl naokrog. Najprej sem sicer pomislil, da imam pred seboj same nosečnice in nosečnice (tudi moški lahko zanosijo, o čemer smo brali te dni!), potem pa

Radgonski mehurčki

Komaj čakam, da bomo spet dobili nove oziroma stare občine. Pravzaprav se tega trenutka bojim, kajti to bo pomenilo katastrofo za naše mesto. Zakaj? Ker ne bo več glavno mesto občine! In če nekdo več ni »glavnik«, lahko postane prav zoprt ali pa prizadeven. Kakšno pot bo ubralo naše mesto, je odvisno od vlade. Bo ta sposobnejša od tiste v Radencih?

Naj vam nekoliko podrobneje pojasnim moj strah. Ko bomo dobili nove občine, bodo tudi Radenci postali občina. Že do sedaj je bilo čutili neprestano tekmovanje med turističnim krajem Radenci in občinskim središčem Gornjo Radgono. Radenčarji so po navadi nasprotovali vsem pobudam, sklepom ali odločitvam, ki so prišle iz Gornje Radgone, in nasprotno — Radgončani so si nadvse prizadevali, da Radenci ne bi dobili česa preveč. Upravno-administrativno jim je uspelo: občinska stavba in vse pomembnejše funkcije so v Gornji Radgoni. Kaj pa v resnici? Zamišljajte si, da ste naključni popotnik in se peljete skozi oba kraja. Ali imate v Gornji Radgoni občutek, da ste v velikem mestu? Ne bi rekel. Edina dolga cesta skozi središče mesta ne meri niti kilometer, ob njej pa ni nič tako presenetljivega ali mestnega, da bi prepričalo popotnika o pomembnosti kraja (mogoče mu bo pogled za hip ušel s prometne ceste, ko se bo peljal mimo strupeno rumene fasade z modrimi polkni... Hotel ni prav nič ugleden, ampak bolj podoben

značilnemu socialističnemu stanovanjskemu bloku; nasproti edinemu hotelu je parkirišče. V sru-mesta, kjer bi morali na nekakšen način poudariti njegovo središče z znamenitim kužnim znamenjem in pošto, so nagrmadeni avtomobili. Mesto nima niti semaforjev! Je to sploh mesto? Radenci vse to imajo in še več. Predvsem imajo lep park, tako hladni park z mogočnimi iglavi kot tudi park z lepimi cvetličnimi nasadi. Radenci imajo kar nekaj dobrih restavracij in bifejev, dve odlični slaščičarni in tri hotele. Vse je na svojem mestu. Tudi avtobusna postaja je lepša od rad-gonske, pa ploščad pred pošto in banko... imajo celo srednjo šolo.

Priznajte, da je moj strah upravičen. Ko bodo postali samostojna občina, bodo v zdravilišču neprestano gostili kakšne ministre ali politike in denar jim bo kar letel na kup. Potem bodo še prižgali semaforje v križišču, ki so že dolgo pripravljeni, v praznih prostorih nekdanjega dijaškega doma v parku, kjer so zaradi manjšega števila delavcev ostale prazne pisarne, pa uredili občinske upravne prostore... in mi v Gornji Radgoni se bomo lepo obrisali pod nosom.

Vsaj v nečem nas ne morejo prehiteti: mi imamo grad z graščakom in mejni prehod! Pa tudi to ni tako trdno — kaj če si Radenčani odprejo svoj mejni prehod in zgradijo nov grad...

»Radgončan«

NAROČNIKI VESTNIKA!

V AVGUSTU VAS BO

VESTNIK

POPELJAL NA

BREZPLAČNE POČITNICE!

POSTANITE NAROČNIK VESTNIKA!

Cene umetnih gnojil

Vrsta	Panonka	KZ Lendava	Slavič Mijalovci
KAN	16.50	18.00	13.00
UREA		20.00	21.00
NPK 15—15—15	25.20	20.00	24.00
NPK 8—26—26	28.50	20.00	

Cene rabljenih avtomobilov

Minulo nedeljo je na sejem rabljenih avtomobilov pri soboškem Agroservisu svoja vozila pripeljalo 30 prodajalcev. Zastavice so zamenjali: jugo 45 A, letnik 1986, s prevoženimi 50.000 kilometri za 3.000 DEM; jugo 45, letnik 1988, s prevoženimi 40.000 kilometri za 195.000 SIT, zastava 750, letnik 1982, s prevoženimi 85.000 kilometri za 1.100 DEM, zastava 850, letnik 1982, s prevoženimi 68.000 kilometri za 1.500 DEM in golf J prevoženimi 49.000 kilometri za 5.000 DEM.

Znamka avtomobila	letnik	prevoz. km	15.000 DEM
Mitsubishi	1991	10.600	5.800 DEM
R 9	1983	74.000	2.800 DEM
R 4 TL	1983	84.000	17.000 DEM
BMW 316	1988	40.000	25.000 DEM
Lada Riva 1500	1989	20.000	5.500 DEM
Zastava 101	1989	60.000	1.200 DEM
Zastava 750	1982	63.000	4.800 DEM
Zastava 101	1987	44.000	2.400 DEM
Zastava 126 P	1986	30.000	14.800 DEM
Opel Kadett 1.6 D	1986	92.000	25.000 DEM
Passat CL	1989	20.000	

Pomurska banka dd
Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 28. julija 1992 od 11.00 dalje
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 28. julija 1992 od 08.00 dalje

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	731,3276	755,00	1.688,60
Francija	100	1.524,7791	1.586,20	5.700,00
Nemčija	100	5.146,9337	5.520,00	7,30
Italija	100	6.8094	7,00	6.432,00
Švica	100	5.807,8000	6.042,00	84,70
ZDA	1	76,5040	79,60	

Sklepanje pogodb za posojila iz sredstev stanovanjskega sklada republike Slovenije

Prosilce posojil Stanovanjskega sklada Republike Slovenije za poplačilo bančnih posojil obveščamo, da bo sklepanje posojilnih pogodb predvidoma do 10. avgusta 1992.

Posojilne pogodbe sklepajo poslovne enote, Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljubljana.

Nosilci bodo sklepali posojilne pogodbe v enoti banke, ki bo določena v sklepu oz. spremeni-dopisu.